



СЛАВЕ НИКОЛОВСКИ – КАТИН  
ФИДАНКА ТАНАСКОВА

# МАКЕДОНСКИ ВОЗНЕС

---

## **ПОЛОШКО-КУМАНОВСКИ АРХИЈЕРЕЈ МИТРОПОЛИТ КИРИЛ:**

... Големиот празник, тридеценискиот јубилеј на светиот македонски храм "Свети Климент Охридски" во Торонто е вистински македонски вознес за сите браќа и сестри од род македонски, за сите имени и безимени кои вградија огромна лъбов, дарување, труд и самопрегор во неговите темели и го подигнаа овој прекрасен и најголем соборен храм вдолж и ширум северноамери-канскиот континент, Црквата е и останува да биде симболот на македонското име, непокор, тврдо-корност и постоење на далечните прекуокеански простори, во чии двери пулсира една извонредно динамична активност, атрактивна, привлечна и неодминлива за сите генерации Македонци.

Овој божји дом, оваа заедничка гордост, веќе три децении е свето место за сите чеда од над стоилјадната македонска заедница во Торонто, за век и веков останувајќи светол храм и македонски вознес среде мултикултурниот канадски мозаик

---

## **ХРИСТО АНДОНОВСКИ**

... Повеќе од еден век е зад нас откако од македонската родна земја кон Канадскиот простор тргна и сеуште трае масовната брановита преселничка река . Така, денес само во Торонто е формирano повеќе од стоилјадна македонска комуна. Во сите години зад нас, Македонскиот етникум разви импозантен самоор-ганизиран колаж кој оствари извонтешна широка и значајна активност на сите полиња.

Така се роди идејата да се изгради со заедничка братска помош македонскиот православен храм "Свети Климент Охридски" кој стана неодминливото средиште во кое се негуваат сите старокрајски обичаи, богатства и традиции и се афирмирали Македонците, наспроти толкуте пропагандни од непријателите и од негаторите.

Црквата "Свети Климент Охридски" со оваа монографија го овековекува своето постоење и мисија...

---

МАКЕДОНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА  
"СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ" – ТОРОНТО

SLAVE NIKOLOVSKI - KATIN  
FIDANKA TANASKOVA

# MACEDONIAN EXALTATION

TORONTO, 1994

СЛАВЕ НИКОЛОВСКИ – КАТИН  
ФИДАНКА ТАНАСКОВА

МАКЕДОНСКИ  
ВОЗНЕС

ТОРОНТО, 1994

**МАКЕДОНСКА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА "СВЕТИ КЛИМЕНТ  
ОХРИДСКИ" – ТОРОНТО, 1964–1994**

Издавач: Македонска православна црква  
"Св. Климент Охридски", Торонто

Рецензенти: Митрополит Кирил  
Христо Андоновски

Уредници: Никола Стојановски  
Јован Павловски

Редактори на македонскиот  
текст: Нове Цветановски  
Д-р Виолета Пирузе

Превод на английски: Зорица Ангеловска  
Дафинка С.Николовска

Редактори на английскиот текст: Пеги и Грем Рид

Ликовен уредник: Стојан Блажевски

Корица: Инг. Насе Билковски

СЛАВЕ НИКОЛОВСКИ – КАТИН  
ФИДАНКА ТАНАСКОВА

# МАКЕДОНСКИ ВОЗНЕС

Монографија посветена на  
триесетгодишниот јубилеј  
(1964–1994)  
на најголемиот македонски  
духовно-национален храм на  
Северноамериканскиот  
континент

## **СОДРЖИНА**

### **Дел I**

- Македонија во нашите срца ..... 13

### **Дел II**

- Црквата "Св. Климент Охридски" –  
Чувар на истината за македонските доселеници во Торонто 37

### **Дел III**

- Втемелувачи на големиот духовно-национален  
живот и дело ..... 87

### **Дел IV**

- Тие се вградија себе си во огромната мисија за афирмација на  
македонското име ..... 121

### **Дел V**

- Вруток на културно-просветни, литературни, образовни,  
спортивни и други активности ..... 175

### **Дел VI**

- Правилник на Македонската православна црква  
"Св. Климент Охридски" – Торонто ..... 211
- SUMMARY ..... 229

**П**лодош што го роди дрвош посадено од св. Климент Охридски во Македонија, доведе до создавање на Охридската архијерискотоја, која денес постои во лицето на Македонската православна црква. Корениште, так, на тоа Свети Климентово дрво се раширија насекаде низ Македонија и свештот и сасаа до Северноамериканскиот континент, каде изникна еден од најважниште и најзначајниште духовно-национални и културно-просветни храмови што македонскиште иселеници го имаат – црквата "Св. Климент Охридски" во Торонто.

Во изминалиот период црквата оствари значаен црковен, духовен, национален, културен, образовен, лишенски и друг вид развој, со што даде голем придонес во севкупното живеење на македонскиште доселеници од сите делови на Македонија и го збогати мозаикот на демократска и мултикултурна Канада...

Архијериското  
Охридско и Македонско

+ Ихаку



## O CANADA

*O, Canada our home and native land  
True patriot love in all thy sons command,  
With glowing hearts, we see thee rise,  
The true North strong and free,  
And stand on guard, O Canada!  
We stand on guard for thee.  
O Canada! glorious and free  
We stand on guard, we stand on guard, for thee,  
O, Canada! We stand on guard for thee.*





## ДЕНЕС НАД МАКЕДОНИЈА

ДЕНЕС НАД МАКЕДОНИЈА СЕ РАЃА  
НОВО СОНЦЕ НА СЛОБОДАТА.  
МАКЕДОНЦИТЕ СЕ БОРАТ  
ЗА СВОИТЕ ПРАВДИНИ.

ОД ГРОБ СТАНАА СЛАВНИТЕ ВОЈВОДИ  
НА КРУШЕВСКАТА РЕПУБЛИКА  
ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ, ПИТУ ГУЛИ,  
ДАМЕ ГРУЕВ, САНДАНСКИ.

НЕ ПЛАЧИ МАКЕДОНИЈО, МАЈКО МИЛА,  
КРЕНИ ГЛАВА, ГОРДО, ВИСОКО,  
МАКЕДОНИЈА СЛОБОДНА -  
СЛОБОДНО ЂЕ ЖИВЕЕ.









# **ДЕЛ I**

## **МАКЕДОНИЈА ВО НАШИТЕ СРЦА**

1. ЛЕТОПИС НА ГЕНЕРАЦИИТЕ  
A CRONICLE OF GENERATIONS
2. БОГАТОТО МИНАТО И  
СЕГАШНОСТА НА ДРЕВНАТА  
МАКЕДОНСКА ЗЕМЈА  
THE RICH PAST AND PRESENT OF  
THE ANCIENT MACEDONIAN LAND
3. МАКЕДОНСКАТА ПРАВОСЛАВ-  
НА ЦРКВА - ОД ДАМНИНА ДО  
ДЕНЕС (КУС ИСТОРИСКИ  
ПРЕГЛЕД)  
THE MACEDONIAN ORTHODOX  
CHURCH-FROM PAST TO PRE-  
SENT (BRIEF HISTORICAL  
SURVEY)
4. СВЕТУ КЛИМЕНТУ - ЗА НАВЕК  
TO SAINT CLEMENT – FOR EVER

## I. ЛЕТОПИС НА ГЕНЕРАЦИИТЕ

Од вековниот печалбарско-иселенички животен вруток на Македонците во Торонто и во Онтарио, и од долгата историја на древната македонска земја, во оваа монографија се сместени најзначајните, фрагментарни прикази. Хронолошкиот и посебоплатниот приод ги зафаќа сепак, последниве 30 години, толку колку што е и младоста на светиот храм "Св. Климент Охридски", на чиј јубилеј и му се посветува книгата "Македонски вознес".

Импозантен е летописот на македонското минато и сегашност за што непроценлива и огромна е улогата и придонесот на оние заслужни дејци што гиставија темелите на овој храм. Тоа се членовите на црквата и на црковните управи, на женската секција, донаторите, свештенослужителите, тоа вистинско море од активисти од сите генерации и од сите делови на родната македонска земја.

Свое посебно место имаат и членовите на ансамблот "Македонка", тие големи вљубеници во македонските фолклорни богатства, потоа вљубениците во убавиот поетски збор - членовите на Литературното друштво "Браќа Миладиновци", па црковниот хор, училиштето на мајчин македонски јазик, пензионерскиот клуб, драмската, спортските и сите други секции. Преширока бројка е тоа на доблесни и честити Македонци, верници и активисти, кои во сето ова време дадоа сè од себе за афирмирање на македонското дело и вистина.

Работата и фасциантните резултати и постигнувања не беа возможни и целосни, а не ќе беа и на она рамниште што е денес, без најшироката поддршка и помош на македонската комуна во Торонто и пошироко.

Сè што е сместено меѓу овие корици е прилог кон афирмирањето на длабоките македонски корени, на славното македонско име и на големата македонска вистина долж и вшир северно-американските простори и е своевиден спој на минатото и сегашноста, а со Бога напред - и кон иднината.

Митрополит  
Кирил

# 1. A CHRONICLE OF GENERATIONS

This monograph contains the important fragmentary stories both of the long-standing markers and emigrant life of the Macedonians in Toronto and Ontario and of the long history of the ancient land of Macedonia. The chronological and more exhaustive approach, focuses on the last 30 years, the period since the founding of the holy shrine of St. Clement of Ohrid, in honour of which "Macedonian Exaltation" ("Македонски вознес") has been produced.

The chronicle of the Macedonian past and present is impressive, due to the generous and hardworking contribution of those who laid the foundations of this shrine: the members of the church and the church authorities, the members of the women's group, those who have contributed financially, the clergy and ocean of activists of all generations and from all parts of the Macedonian fatherland.

A particularly important role has been played by the members of the Makedonka Ensemble, those great lovers of the riches of Macedonian folklore, by the lovers of the beauties of poetry – the members of the Miladinov Brothers (Брака Миладиновци) Literary Society, the pensioners' club, the drama, the sports and other groups and by the enormous number of virtuous and honest Macedonians, believers and activists, who have this throughout this period given of their best to promote the Macedonian cause and truth.

This work and its fascinating results would not have been achieved, nor would they have reached their present level, without the widest support and assistance of the Macedonian community in Toronto and further afield. Whatever is contained in these pages is a contribution to the promotion of deeply rooted Macedonian traditions, the Macedonian name and the great Macedonian truth throughout North America and it is also a specific amalgam of the past and the present and, God willing, the future.

Metropolitan  
Kiril

## 2. БОГАТОТО МИНАТО И СЕГАШНОСТА НА ДРЕВНАТА МАКЕДОНСКА ЗЕМЈА

**М**акедонија е историско и географско подрачје чие име потекнува од памтивека. Таа е спомената како земја на неколку места и во Библијата. Многумина патеписци ја имаат доживевано како библиска земја. Сите кои ја описале Македонија во поодминатата и во поновата историја, се фасцинирани од неа.

Македонија како географски регион зазема дел од Балканскиот Полуостров кој на север се граничи со Шар Планина, Скопска Црна Гора, Козјак, Осоговските и со Рилските планини; на исток сешири до западниот дел на Родопите и до реката Места, на југ до Егејското Море и до реката Бистрица, а на запад се граничи со планините Кораб, Јабланица, Мокра и Пинд. Нејзината вкупна територија изнесува 67.741 квадратни км., од кои на 25.441 квадратни км. се простира Република Македонија, додека Егејска и Пиринска Македонија се наоѓаат во рамките на Грција и на Бугарија, а мал дел е под Албанија.

Дури и во подалечното минато, Македонија беше место каде што се сретнаа различни цивилизации и религии. Нејзината единствена географска и стратешка позиција, која заземаше широк појас од Егејското Море и раскрсниците на важни меѓународни патишта, доведе до рано потпаѓање на Македонија под влијание на развиениот медитерански базен. Во исто време, примајќи различно влијание, тоа подрачје го ширеше и своето влијание над поширокиот регион од Средоземјето. Значајно е, на пример, дека христијанството тука се појавува многу рано.

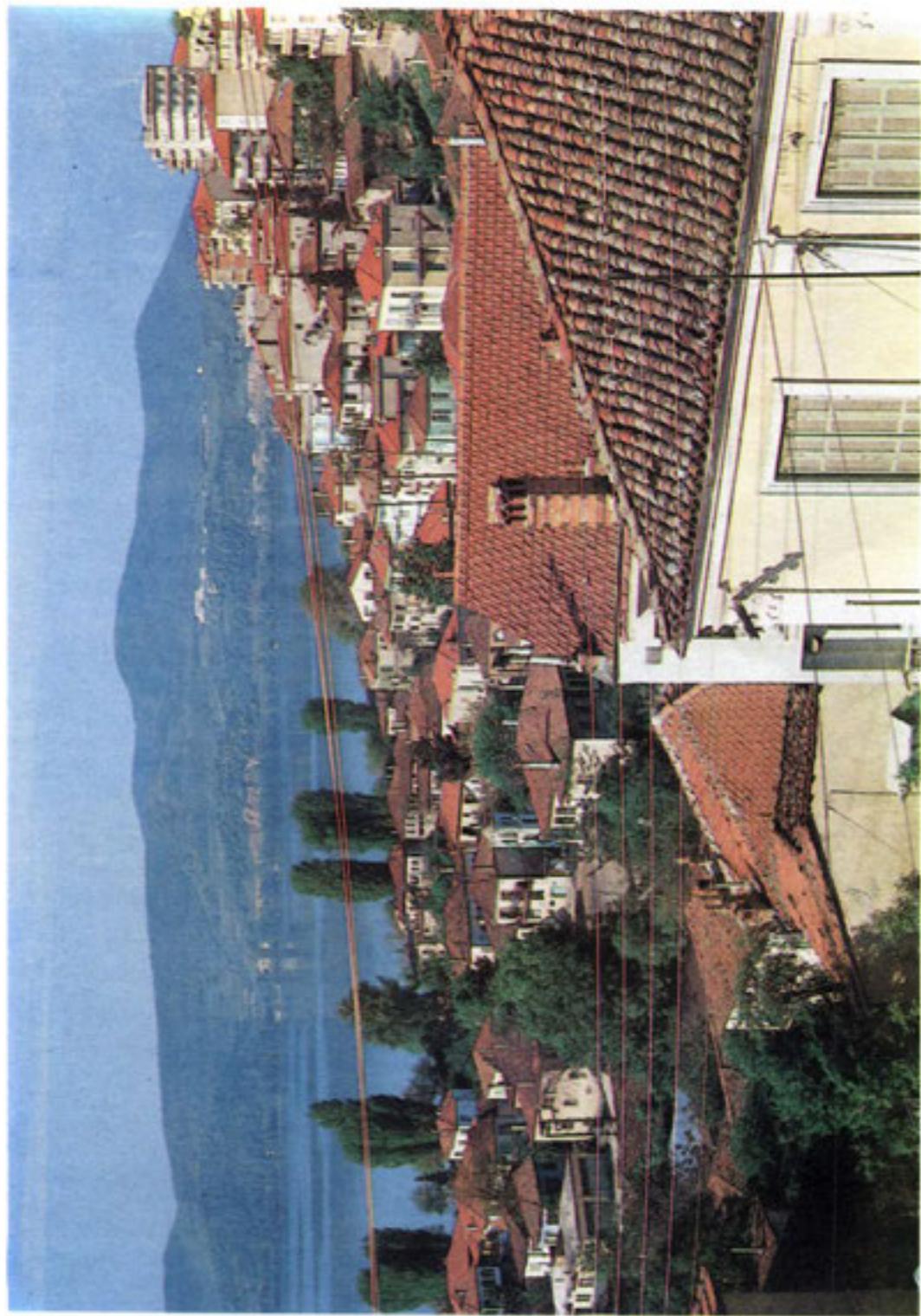
Македонија е земја на премрежја, но и земја на убавина, земја на мистерији каде силните луѓе преживеале војни, глад, освојувачи, навреди, империи, зачувувајќи ја волшебноста на своето име. Од величествените времиња на Александар Македонски, преку римските и византиските владеења и преку големите миграции на Словените на југ, Македонија била раскрница на цивилизации, култури, јазици и на народи. Секој камен, секоја грутка црна земја зборува за оваа бурна историја, која сèуште во себе крие многу тајни од минатото. Низ овој долг и богат временски период само два народа го избрале името на оваа земја за нераздвоен дел на нивниот идентитет - древните Македонци и Македонците денес, а ова прави

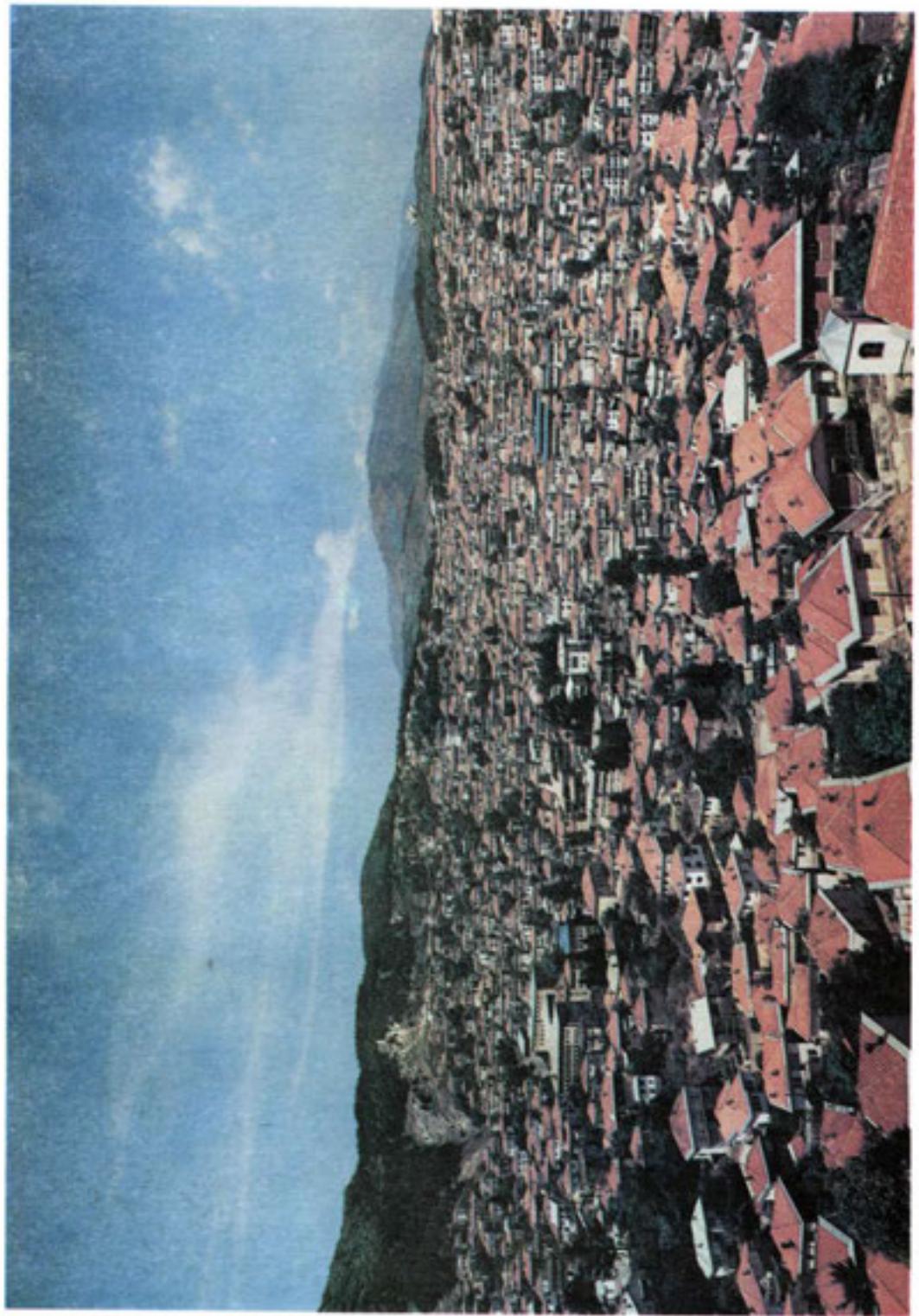
силна врска која датира од пред милениуми, укажувајќи на посветувањето на овие народи на својата земја.

Пред доаѓањето на Турците во XIV век, Македонија беше земја во преродба, со фасцинантна уметност, богата средновековна литература, еден симбол на цивилизација. Отоманските Турци го уназадија временското движење и затоа почна долга борба за опстанок. Така, во духот на ограбувањата на Турците, долго време ширената исламизација, суровиот феудален систем, нивните најразлични завојувачки походи, тешкотиите и страдањата предизвикани од тоа, ќе остават длабок и болен белег на духовниот пејзаж на Македонија и на Балканот, правејќи ги место каде што се вкрстуваат Запад и Исток.

Балканските војни (1912-1913) ќе го одбележат ослободувањето на Македонија од турскиот јарем, но тие исто така ќе ја одбележат трагичната поделба на Македонија од страна на Грција, Бугарија и Србија, и подоцна од Албанија, поради што ќе следат уште погруби услови и дискриминација врз македонскиот народ. Македонскиот јазик беше забранет дури и за домашна употреба во Егејска Македонија и се применуваа строги казни за оние кои се осмелуваа да го зборуваат. Во Србија, која подоцна ќе прерасне во Кралство на Србите, Хрватите и Словенците, во југословенската монархија, Македонија беше колонизирана, на Македонците им беше негиран својот национален идентитет, а нивниот јазик потиснат. Во Бугарија, во Пиринска Македонија, како и меѓу бројните македонски политички емигранти кои се преселиле таму по бурните историски настани, имало малку простор за развој на македонскиот јазик.

Само преку активното учество во антифашистичката борба за време на Втората светска војна, Македонците ќе стекнат слобода и тоа само во еден дел од својата територија, Вардарска Македонија, која ќе се конституира како Народна Република Македонија, подоцна Социјалистичка Република Македонија, а од 1991 година Република Македонија. По долговековната потчинетост, народот мораше цврсто да зачекори на сцената на XX век. Кај македонскиот јазик доаѓа до кулминација процесот на стандардизација и стана официјален јазик на Република Македонија. Се развива литературата, која ќе го привлече вниманието на европската и на светската литературна сцена. Во деловите на Македонија, кои сè уште се во составот на Грција и на Бугарија, сè уште е доминантен ставот на негирање на македонскиот идентитет, јазик и култура. Се случија преселби, означувајќи еден од поголемите, егзодуси на XX век, кои ќе ги раселат Македонците низ светот - од Анадолија до Австралија, од земјите во Источна Европа до Узбекистан и од Германија и Шведска до САД и Канада.





Крушево

## 2. THE RICH PAST AND PRESENT OF THE ANCIENT MACEDONIAN LAND

**M**acedonia is a historical and geographical area whose name originates from the classical period. It is mentioned as a land at several points also in the Bible. Many travel writers have also experienced Macedonia as a biblical country. All who have described Macedonia in the past and in its more recent history have been fascinated by it.

As a geographical region, Macedonia occupies the part of the Balkan Peninsula bounded to the north by the Šar, Skopska Crna Gora, Kozjak, Osogovo and Rila mountains; it extends to the east up to the western part of the Rhodopes and the River Mesta, to the south down to the Aegean Sea and the River Bistrica, and to the west it is bounded by Mounts Korab, Jablanica, Mokra and Pindus. Its total territory covers 67,741 square kilometres, 25,441 square kilometres of which constitute the territory of the Republic of Macedonia, while Aegean and Pirin Macedonia are located within the boundaries of Greece and Bulgaria respectively, and a small part belongs to Albania.

Even in its most distant past, Macedonia was a place where different civilizations and regions came into contact. Its unique geographic and strategic position, taking in a large belt of the Aegean Sea and occupying the crossroads of important international routes, led to Macedonia's early exposure to the influence of the developed Mediterranean basin. At the same time, as the area was absorbing various influences, it was also spreading its own influence over the wider region of the Mediterranean. It is noteworthy, for example, that Christianity emerged here very early.

Macedonia is a land of hardship, a land of beauty, a land of mystery where a sturdy people have survived wars, famines, conquerors, plagues, empires, keeping alive the magic of its name. From the glorious times of Alexander the Great, through Roman and Byzantine rule, and through the great migrations of the Slavs to the South, Macedonia has been at a crossroads of civilisations, cultures, languages and peoples. Every stone, every lump of black soil breathes this turbulent history, still hiding in itself many secrets of the past. Throughout this long and rich passage of time only

two peoples have chosen the name of this land to be an inseparable part of their identity - the Ancient Macedonians and the Macedonians of today, and that forges a strong bond that spans over millenia indicating the devotion of these peoples to their land.

Before the coming of the Turks in the late XIV century, Macedonia was a land of renaissance, of fascinating art, of a rich medieval literature, a symbol of civilisation. The Ottoman Turks would push back the movement of time, and a long struggle for survival would ensue. Yet, in spite of the pillaging of the Turks, at one time the widespread Islamisation, the rigid feudal system, their belligerent ways, the hardship and suffering imposed by them, they would leave a lasting imprint on the spiritual landscape of Macedonia and the Balkans, making it the meeting place of the East and the West.

The Balkan Wars (1912-1913) would mark the liberation of Macedonia from Turkish rule, yet they would also mark its tragic partition by Greece, Bulgaria and Serbia, and later Albania, whereby even harsher conditions and discrimination against the Macedonian people would follow. The Macedonian language was to be banned from use even at home in Aegean Macedonia with severe punishment inflicted on those who dared speak it. In Serbia, which later would forge the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes and the Yugoslav monarchy, Macedonians were denied their national identity, Macedonia was colonised, and the language restricted. In Bulgaria, in Pirin Macedonia, as well as among the numerous Macedonian émigrés who fled there after the turbulent historic events, there would also be little space for the development of the Macedonian language.

Only through their active participation in the Anti-Fascist struggle during World War II would the Macedonians achieve freedom, and at that only in one part of their territory, Vardar Macedonia, which would constitute the People's Republic of Macedonia, later Socialist Republic of Macedonia, and since 1991 the Republic of Macedonia. After centuries of subjugation, a people was to tread firmly onto the scene of the XX century. The Macedonian language would culminate the process of standardisation and become the official language of the Republic of Macedonia. A literature would flourish which was to attract the attention of the European and world literary scene. Yet in the parts of Macedonia still within the territories of Greece and Bulgaria, a continuous denial of Macedonian identity, language and culture would still be the dominant attitude. Massive migration, marking one of the greater exodeses of the XX century would follow, which would disperse the Macedonians throughout the world - from Anatolia to Australia, from the countries of Eastern Europe to Uzbekistan, from Germany and Sweden to the USA and Canada.

### 3. МАКЕДОНСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА ОД ДАТНИНА ДО ДЕНЕС (Кус историски преглед)

**М**акедонската православна црква е еден од важните, ако не и најважен фактор кој игра значајна улога во собирањето на Македонците во земјата и надвор од неа. Затоа, македонскиот народ во неговата долговековна борба за своја сопствена држава, за национална и за културна слобода и независност, во исто време, се бореше и за независност на својата православна црква. Историјата на македонскиот народ во последните илјада години секогаш беше тесно врзана со Македонската православна црква, со Охридската архиепископија. Немајќи своја сопствена држава, Македонците добија, во некоја смисла, национална независност за долг временски период, преку Охридската архиепископија. Црквата беше таа која организираше голем дел од културната, од уметничката дејност на македонскиот народ, пред сè преку градење цркви и манастири, чии сидови се украсени со фрески и со икони. Црквата беше одговорна за создавањето на традиционалното, средновековно македонско сликарство, денес познато низ целиот свет како автентично сликарство на оваа земја, со сите карактеристики на оригинална креативна посебност.

Историјатот на Македонската православна црква се карактеризира со три основни фази: 1. Охридската архиепископија (XI век до 1967); 2. Јурисдикцијата на тутите цркви во Македонија (1767-1944); и 3. Македонската православна црква (од 1944 до денес).

Првиот период почнува, некаде од VII век кога населението на Македонија беше покрстено. Македонците кои беа населени во централниот дел од огромното Византиско царство, беа поблиску до императорот и до црковниот центар Константинопол (Цариград). Цариградската патријаршија ги затворила светите браќа Кирил и Методиј поради мисионерската работа во Моравија. Меѓу нивните

ученици и следбеници беше свети Климент, кој, по враќањето во Македонија, стана прв словенски епископ со седиште во Охрид (893). Затоа, се смета дека тој е првиот организатор на Словенската Македонска православна црква со локално свештенство.

Официјалната наша православна црковна заедница беше основана кон крајот на X век, кога Самоил беше прогласен за крал на новоформираното кралство, и кога беше основана Охридската патријаршија, на чело со патријарх. Се претпоставува дека на новата црква йсе олеснило со благословот на римскиот Папа кој на кралот Самоил му пратил кралска круна. Како и да е, византискиот император Василие Втори, по падот на Самоиловото царство во 1018, ја симнал Охридската патријаршија на ранг на архиепископија, без да ја укине нејзината автокефалност или да ја намали нејзината слобода.

Охридската Архиепископија останала во рамките на Византиската империја во периодот од XI и XII век. Меѓутоа, на почетокот на XIII век, се случуваат чести политички промени на Балканот.

Неподносливата положба на христијанското население и црквата натера многу охридски архиепископи и епархискиprotoереи да одат низ Европа и да собираат милостина за плаќање на долговите на Турците. Западнат во долгови што тешко можеше да ги плати, Архиепископот Охридски дозволи извесно мешање на Цариградската патријаршија во внатрешните работи кои се однесуваа на кандидати за архиепископи и за епархиски protoереи. Конечно, султанот Мустафа Трети ја укина Охридската архиепископија и ги приклучи нејзините епархии кон Цариградската патријаршија која, за возврат, беше обврзана да ги плати долговите. По повеќе од седум и пол векови автокефален живот, Охридската архиепископија беше незаконски укината од страна на султанот во 1767 година.

Следната фаза на православната црква во Македонија почнува со нејзиното потпаѓање под јурисдикција на Цариградската патријаршија, кое со право се смета за црковно ропство на македонскиот народ, поради фактот што тој ја изгубил не само својата религиозна и економска слобода, туку бил подложен на елинизација, додека ширењето на словенското воспитување и култура биле забранети.

Населението во македонските епархии се сроди со Бугарската егзархија поради словенскиот карактер, иако тежнението за формирање своја сопствена православна црква за обновување на

Охридската архиепископија не исчезна. Бугарската Егзархија го ширеше своето влијание во Македонија преку воспитниот систем. Ова предизвика нездадоволство кај македонскиот народ кој го подигна својот глас, дури и подалекучујно, во барањето за обновување на Охридската архиепископија како Македонска национална црква.

По Берлинскиот конгрес (1878), Македонија остана под турска власт, која исто така го остави нерешено прашањето за Македонската православна црква. Македонците јасно ја изразија својата желба за формирање своја национална црква во Кресненското востание, т.е. во "Уставот на идната Влада на Македонија". Сепак, преговорите со Римокатоличката црква (1879) не само што не го решија црковното прашање, туку и го искомплицираа. Српската национална пропаганда, користејќи го нездадоволството на македонскиот народ во постојната ситуација, успеа да организира неколку црковни и образовни совети во градовите и во селата, за време на осумдесеттите години на минатиот век. Со форсирање на почетокот на македонството ги придоби нездадоволните членови на Цариградската патријаршија и на Бугарската егзархија, со што се отвори нов фронт. Ова доведе до тројна победа на македонскиот народ. Така, често се случуваше тројца брака од иста фамилија да имаат различна вера и националност. Следбениците на Патријаршијата, Егзархијата и на Српската црква се бореа меѓу себе. За време на првата деценија од XX век, ова ривалство се претвори во оружена борба, како резултат на различни вери и национални пропаганди. За време на овој период, различни револуционери и еволутивни кругови на македонскиот народ се обидоа да го решат црковното прашање со обновување на Охридската архиепископија. Но, политиката на големите сили и на Турција им го попречија патот.

Народноослободителната борба на македонскиот народ за време на Втората светска војна не беше насочена само кон национално и социјално ослободување, туку и кон решавање на проблемот на Македонската православна црква. Првото свештеничко собрание на слободната територија во Западна Македонија се одржа есента во 1943 година во селото Издеглавје. Ова беше крај на втората фаза на македонското црковно прашање.

Во есента 1944 година дел од Македонија беше целосно ослободен. Новоформираната македонска држава стана целосно рамноправен член на нова Југославија. Затоа, православните верници и македонското свештенство го одржа Првиот црковно-

народен собор во 1945 година, кој ја усвои Одлуката за формирање Македонска православна црква преку обновување на Охридската архиепископија.

Во 1959 година епископскиот Синод на Српската православна црква ги призна решенијата од Вториот црковно-народен собор на Македонската православна црква, одржан во Охрид (4-6 октомври 1958 година) за одделување на Македонската православна црква како независна, со новоизбран поглавар - архиепископот Охридски и Македонски митрополит, г. Доситеј. Претставниците на Српската православна црква на чело со патријархот Герман учествуваа во инtronизацијата на македонскиот митрополит Климент.

Третиот црковно-народен собор на Македонската православна црква се одржа на 18 јули 1967 година во Охрид, кога беше одлучено да се прогласи самостојност на Македонската православна црква на чело со архиепископот Охридски и Македонски, г.г. Доситеј. Дицезата на Македонската православна црква се совпаѓаше со границите на македонската народна држава - СР Македонија.

Последниот Устав на Македонската православна црква беше донесен во 1974 година, според кој Македонската православна црква своите работи ќе ги управува и ќе ги води независно, во согласност со доктиското и канонското единство со другите православни цркви. Македонската православна црква има свој грб, свое знаме, а службен јазик е македонскиот. Црковно-епархијски тела и административни органи на Македонската православна црква се: 1. Архиепископот, 2. Светиот архиерејски синод, 3. Архиерејскиот црковен суд, 4. Епархиите, седум во Република Македонија и три во прекуокеанските земји (Американско-канадска, Австралиска и Европска епархија), кои се управувани од надлежни владици со помош на архиерејски заменици во градовите на овие епархији. Основни единици на територијалната поделба се парохиите, управувани од свештените.

Светиот архиерејски синод е одговорен за религиозните и за воспитните активности, за издавање на религиозна литература, како и за воспитување на свештенството и на монаштвото. Македонската православна црква има свое четиригодишно средно училиште (Богословија) каде што се школуваат идните свештеници, како и Теолошки факултет во Скопје.

Денес на чело на Македонската православна црква е архиепископот Охридски и Македонски, г.г. Михаил, кој беше избран и восточен на 4 декември 1993 година во Охрид, дамнешната престолнина на Охридската архиепископија.

### **3. THE MACEDONIAN ORTHODOX CHURCH - FROM PAST TO PRESENT (BRIEF HISTORICAL SURVEY)**

The Macedonian Orthodox Church is an important factor, if not the most important one, playing a significant role in gathering Macedonians within and outside the country. Therefore, the Macedonian people in its centuries - long struggle for its own state, national and cultural freedom and independence was at the same time struggling for the independence of its Orthodox Church. The history of the Macedonian people in the last thousand years has always been closely linked to that of the Macedonian Orthodox Church, the Archbishopric of Ohrid. In the absence of a state of their own, the Macedonians established a certain national independence for a long period of time through Ohrid and its Archbishopric. It is the church that nurtured in its bosom a large part of the cultural and artistic activity of the Macedonian people, above all through the building of churches and monasteries whose walls are decorated with frescoes and icons. The church was responsible for the creation of the tradition of mediaeval Macedonian painting, today known throughout the world as the authentic art of this country, with all the characteristics of original creative individuality.

The history of the Macedonian Orthodox Church is characterized by three principal phases: 1. The Ohrid Archbishopric (XI c. to 1767); 2. The jurisdiction of non-native churches in Macedonia (1767- 1944); and 3. The Macedonian Orthodox Church (from 1944 until the present day).

The first epoch begins, in fact, during the 7th century when those settled in Macedonia were christianized. The Macedonians settled in the central part of the vast Byzantine Empire, being nearer to the emperor and to the church centre of Constantinople. The Constantinople patriarchate had chosen the brothers Cyril and Methodius for missionary work in Moravia. Among their pupils and followers was Clement who, after coming back to Macedonia, became the first Slav bishop with a residence in Ohrid (893). He is, therefore, considered to be the first organizer of the Slav-Macedonia Orthodox Church with a local clergy.

The official orthodox religious community of the Macedonian Slavs was established by the end of the 10th century, when Samuil was proclaimed the king of the newly created kingdom, and when the Ohrid patriarchate was founded with a Patriarch as its head. It is assumed that the new church had received the blessing of the Roman Pope who had sent the king's crown to King Samuil. However, the Byzantine emperor Basil II, after the fall of Samuil's kingdom in 1018, had reduced the Ohrid patriarchate to an archbishopric without abolishing its autocephaly or reducing its scope.

The Ohrid archbishopric had remained within the frame of the Byzantine Empire during the 11th and the 12th centuries. At the beginning of the 13th century, there are frequent political changes on the Balkans.

The unbearable position of the Christian population of the church itself drove many Archbishops of Ohrid and eparchy archpriests around Europe to collect alms for paying debts to the Turks. Sunk into debts which it could hardly pay, the Archbishopric of Ohrid allowed certain interference by the Patriarchate of Constantinople in the internal affairs concerning the candidates for archbishops and eparchy archpriests. Eventually, Sultan Mustafa III abolished the Archbishopric of Ohrid and joined its eparchies to the Patriarchate of Constantinople which in turn was obliged to pay its debts. After more than seven and a half centuries of autocephalous life, the Ohrid Archbishopric was uncanonically abolished by a heterodox Sultan (1767-1944).

The next phase of the Orthodox Church of Macedonia begins with its inclusion within the jurisdiction of the Patriarchate of Constantinople, which is rightfully considered to be a religious slavery of the Macedonian people, due to the fact that they had not only lost their religious and economic freedom, but they were also subdued to hellenization since Slavonic education and culture were forbidden.

The population of the Macedonian eparchies allied themselves with the Bulgarian Exarchate because of its Slav character, but the striving for the formation of their own orthodox church by re-establishing the Ohrid Archbishopric did not fade. The Bulgarian Exarchate spread its influence in Macedonia through the educational system. This resulted in discontent among the Macedonian people who raised their voices even more loudly in the demand for the re-establishment of the Ohrid Archbishopric as a Macedonian national church.

After the Congress of Berlin (1878), Macedonia remained under Turkish government, which also left the Macedonian church question unsolved. The Macedonian clergy expressed their wish to form their own national church in the Kresna Uprising, i.e. in "the Constitution of the future Government of Macedonia". Nevertheless, the negotiations with

the Roman Catholic Church (1879) not only did fail to solve the church question, but had also complicated it. Serbian national propaganda, taking advantage of the discontent of the Macedonian people with the existing situation, managed to organize several religious and educational councils in the towns and in the villages during the 80's. By forcing Macedonian name it aroused discontent among members of the Constantinople Patriarchate and the Bulgarian Exarchate, thus opening a new front. This led to a triple division of the Macedonian people. This, it often happened that three brothers of the same family were of different religion and nationality. The followers of the Patriarchate, the Exarchate and the Serbian Church fought among themselves. During the first decade of the 20th century, this rivalry turned into an armed struggle, due to the three different religious and nationalist propagandas. During this period, different revolutionary and evolutionary circles of the Macedonian people attempted to settle the church question by the restoration of the Ohrid archbishopric. But the politics of the great powers and of Turkey stood in their way.

The National Liberation War of the Macedonian people during the Second World War was not only aimed at national and social liberation, but also at solving the problem of the Macedonian Orthodox church. In 1943 the first clerical assembly on the free territory in West Macedonia was held in the village of Izdeglavje. This was the end of the second phase of the Macedonian church question.

In the autumn of 1944, a part of Macedonia was completely liberated. The newly created Macedonian state had become a fully equal member of New Yugoslavia. Therefore, the Orthodox flock and the Macedonian clergy held the First National Church Assembly in 1945, which passed the decision for the formation of a Macedonia Orthodox Church through the re-establishment of the Ohrid Archbishopric.

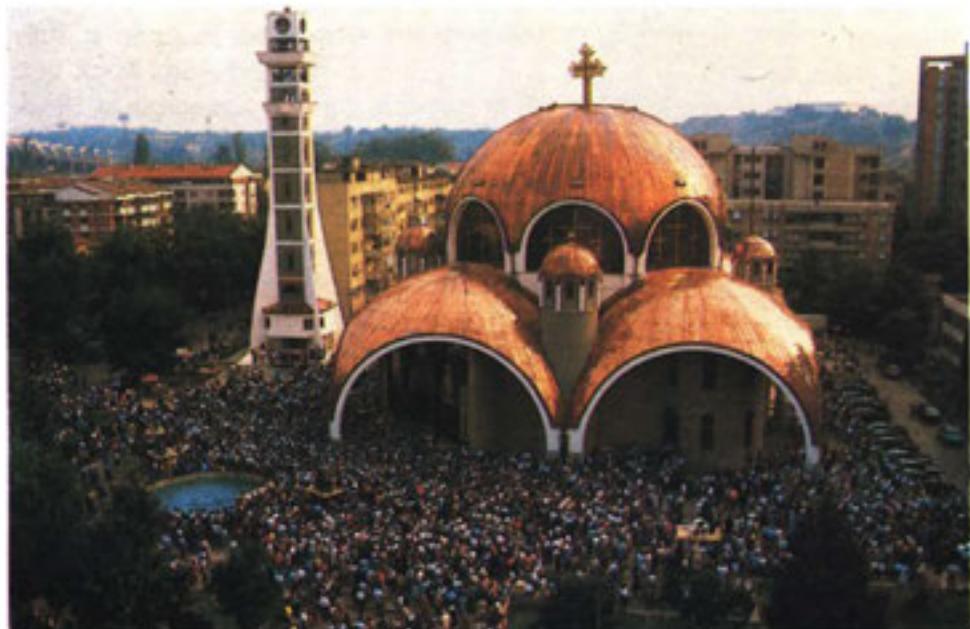
In 1959, the Episcopal Synod of the Serbian Orthodox Church approved the resolutions of the Second Church Assembly of the Macedonian Orthodox Church held in Ohrid (4th-6th October, 1958) about the separation of the Macedonian Orthodox Church as an independent church, with the newly-elected head - the Archbishop of Ohrid and Metropolitan of Macedonia, Dositej. The representatives of the Serbian Orthodox Church headed by the patriarch German took part in the investiture of the new Macedonian Bishop Clement.

The Third National Church Assembly of the Macedonian Orthodox Church was held on July 18th, 1967, in Ohrid, when it was decided to proclaim the independence of the Macedonian Orthodox Church and to have the Archbishop of Ohrid and Macedonia, Dositej, to head it. The diocese of the Macedonian Orthodox Church coincided with the boundaries of the Macedonian national state - SR Macedonia.

The last Constitution of the Macedonian Orthodox Church was passed in 1974, according to which the Macedonian Orthodox Church shall govern and arrange its ecclesiastical affairs independently, in accordance with dogmatic and canonical unity with the other orthodox churches. The Macedonian Orthodox Church has its coat of arms, its flag, and Macedonian is the official language. The church-eparchy bodies and administrative organs of the Macedonian Orthodox Church are: 1. the Archbishop, 2. the Holy Episcopal Synod, 3. the Archbishop's Religious Court, 4. the eparchies, six in the Republic of Macedonia and three in overseas and European countries (the American-Canadian, the Australian and the European eparchy) governed by the bishops helped by the archpriest deputies in the cities of the eparchy. The basic units of the territorial division are the parishes led by the priests.

The Holy Episcopal Synod is in charge of religious and educational activities and of the publication of religious literature, as well as the education of the clergy and the monks. The Macedonian Orthodox Church has its four year primary school (seminary) where the future priests are educated, as well as the Faculty of Theology in Skopje.

At present the head of the Macedonian Orthodox Church is the Archbishop of Ohrid and Macedonia, Mihail, who was elected and enthroned on December 4, 1993, in Ohrid, the ancient capital of the Ohrid Archbispopric.



Црквата "Св. Климент Охридски" во Скопје





## 4. СВЕТИ КЛИМЕНТУ – ЗА НАВЕК

Во древниот преубав Охрид пред илјада и сто години пристигнал и развил толку богата и грандиозна дејност еден од највредните продолжувачи и наследници на словенските првоапостоли - свети Климент Охридски. Иако за неговиот животен пат од детските години недостасуваат многу изворни податоци, епитетот Охридски ниту случајно, ниту попатно ќе му стане презиме, симбол за континуитет, просперитет и културно ниво, негувани и развивани од првоучителите светите Кирил и Методиј.

Највредниот од преживеаните, св. Климент Охридски, заедно со постојаниот придружник и собрат св. Наум Охридски, ќе ја продолжат не помалку значајната дејност од таа што ја развиваа и ја пропагираа учителите, во новата средина. По краткото задржување во средновековната бугарска држава на кнез Борис, во 886 година Климент се упатил во западна Македонија, во тогаш т.н. област Кутмичевица, да го изведе новото дело на првоучител во Македонија. Во саканиот древен град Охрид истата година ги удрил темелите на Охридската книжевна школа, што ќе стане нов расадник на здобиените знаења и вештини од првоучителите. Континуирано, верно и доследно св. Климент Охридски во оваа висока средновековна школа, како и во цела Македонија, ќе ја продолжи кирилометодиевската глаголска традиција. Овојпат неговиот збор ќе се разлее не ширум панонската рамнина, туку крај Белото Езеро, во Девол и Главеница, а потоа во неговата заслужена епископија Величка.

Во сестраното изградување на Климентта сигурно важна улога одиграле повеќе фактори. Од неговото познато дело лесно се извлекува заклучокот за неговата надареност кон книжевното творештво. Талентот на Климент го однегувала висока византиска школа и го формирала според последното ниво на византиската високоученост. Климент имал ретка можност да преживее и да стигне во Македонија. Не е случајно што во Охрид никнała Климентовата школа. Нејзината основа била положена на веќе претходно изградувана традиција, а градбата почнала на

благопријатна почва. На неа историјата оставила видливи печати, материјални докази, а културата бележела незаобиколни дострели.

Во остварувањата на оваа Школа се истакнува и се вреднува книжевното дело на св. Климент Охридски. Темите на неговите книжевни состави се базираат врз христијанската историја и религија, која ја проповедал и во Моравија, и во Панонија, и во Македонија. Наоѓајќи го населението во Кутмичевица така како што било, тој се погрижил да изгради и да изучи 3.500 ученици, кои по завршувањето на школувањето биле распоредувани од страната на Климента и на Наума во сите катчиња на Македонија, каде што ја проширувале на ист начин дејноста на учителот. Очевидно е дека Климент не само што ја примил и ја прифатил науката на правоучителите, туку и на ист начин ја предавал и ја продолжувал.

На добропоставените темели долго време егзистирала Охридската архиепископија, издигната за времето на македонскиот цар Самоил на ниво на патријаршија. Не е случајно што кон овој центар било свртено вниманието на Киевска Русија, која се борела за црковна хиерархија.

Неизбришливите историски стапки ја глорифицираат појавата на Климента во Охрид, во Македонија, во целиот словенски свет. Големите луѓе ги надраснуваат локалните граници и живеат сраснати во општото дело на човештвото. Дека Климент е очигледен пример покажува вкоренетата традиција што се предавала низ вековите.

Климент Охридски зазема извонредно големо место во македонското минато и сегашноста. Тој се вброи меѓу светците и останува наш светол спостол



Самоиловата тврдина во Охрид

## 4. TO ST. CLEMENT - FOR EVER

**S**t. Clement of Ohrid, one of the worthiest followers and disciples of the Slav apostles, came eleven centuries ago to the ancient and beautiful town of Ohrid and there initiated rich and monumental works. Even though there is little original information about his early years it is not by chance or without reason that the epithet "of Ohrid" was to become his title and, among the Slavs, a symbol of the continuity, prosperity and culture nourished and developed by the first teachers, the holy Cyril and Methodius.

The worthiest of the survivors, St. Clement of Ohrid, together with his constant companion and brother St. Naum of Ohrid, was to continue in this new environment with work which was no less important than that developed propagated by his teachers.

After a short stay the medieval Bulgarian state of Prince (knez) Boris, in 886 Clement went to western Macedonia, to what was then known as the Kutmicevica region, to perform the function of the first teacher in Macedonia.

In that same year, in the ancient and well-loved town of Ohrid, he laid the foundations of the Ohrid literary school which was to become a new forcing-ground for the knowledge and skills already gained from his first teachers. St. Clement of Ohrid was to continue persistently, consistently and faithfully the glagolitic tradition of Ss. Cyril and Methodius in this medieval centre of learning and also throughout Macedonia. This time his work was to spread not across the Panonian plain but around the White Lake, through Devol and Glavenica and then in his well-merited bishopric of Velicka.

Several factors certainly played an important part in Clement's all-round development. His talent for literature can clearly be seen in his well-known works. Clement's aptitude had been nourished by the high Byzantine school, which shaped it according to the latest standards of Byzantine learning. Clement had the rare fortune to survive and to reach Macedonia. His school did not arise in Ohrid by chance. Its foundations were laid on an already established tradition and its growth began on fertile ground. History has left visible traces and material evidence

while culture has noted inevitable achievements. The literary work of St. Clement of Ohrid is one of the most valuable and outstanding achievements of this school. The subject-matter of his writings was based on the Christian history and religion that he preached in Moravia, Panonia and Macedonia. Having found the people of Kutmicevica such as they were, he ensured the growth and education of 3,500 students whom Clement and Naum then sent out to all corners of Macedonia, where they likewise spread the work of their teacher. It is clear that St. Clement not only received and embraced the knowledge of the first teachers but also taught it and passed it on.

The Ohrid Archbishopric which at the time of the Macedonian Tsar Samuil was elevated to the level of a Patriarchate had long existed on well-laid foundations. It is not by chance that the attention of Kiev Russia in its church hierarchy struggle was drawn to this centre.

Ineradicable historical traces glorify the emergence of Clement of Ohrid in Macedonia and the whole Slav world. Great figures are not limited by local boundaries but live as an integral part of the over-all work of humanity. The deep-rooted tradition transmitted through the centuries shows that Clement is an outstanding example of this.

St. Clement of Ohrid occupies an extraordinarily prominent position in the past and present of Macedonia. He is numbered among the saints and remains our holy apostle.



Црквата Св. Софија во Охрид

## **ДЕЛ II**

**ЦРКВАТА "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ" – ЧУВАР НА ВИСТИНАТА  
ЗА МАКЕДОНСКИТЕ ДОСЕЛЕНИЦИ ВО ТОРОНТО**

1. ВЕКОВНА ПЕЧАЛБАРСКА РЕКА
2. ДАНОК НА ГУРБЕТЦИСТВОТО
3. ЧУВАР НА МАКЕДОНСКОТО  
ИМЕ И ВИСТИНА
4. СИЛЕН ОДГЛАС МЕЃУ ИСЕЛЕ-  
НИЦИТЕ ВО КАНАДА
5. ОД ИДЕЈА ДО СТВАРНОСТ:  
7 АВГУСТ, 1962 ГОДИНА
6. КАМЕН - ТЕМЕЛНИК НА НОВИОТ  
СВЕТ ХРАМ
7. ОСВЕТЕН ПРВИОТ ГОЛЕМ  
ДУХОВЕН МАКЕДОНСКИ дом
8. МАСОВЕН И БОГАТ ЦРКОВЕН  
ЖИВОТ
9. ВОСТОЛИЧУВАЊЕ НА АМЕРИ-  
КАНСКО-КАНАДСКО-АВСТРА-  
ЛИСКИОТ МИТРОПОЛИТ  
ГОСПОДИН КИРИЛ
10. ПРВО ЕПАРХИСКО СОБРАНИЕ
11. АМЕРИКАНСКО-КАНАДСКО-  
МАКЕДОНСКА ЕПАРХИЈА
12. СУВЕРЕНА РЕПУБЛИКА -  
МАКЕДОНСКА ГОРДОСТ

## 1. ВЕКОВНА ПЕЧАЛБАРСКА РЕКА

**М**ајката македонска земја, која низ вековите толку многу била поробувана, парчосувана и ограбувана, никогаш не потклекнала пред теророт, пред клетите тирани и пред освојувачките походи. Нејзините синови и ќерки - гордите Македонци и Македонки се бореле и гинеле, но останале простум да им пркосат на сите неправди и зла.

Суров и крвав е данокот што е платен и со кого е напопена македонската земја и за време на Самоила и за време на Илинден, и за време на балканските и на светските војни. Недоброени храбри чеда ги оставија својата младост и животот за слободното само едно наше парче, Вардарско, Македонско.

Поробувачите, тортурите, војните, претешкиот суров живот под стегите на непријателските чизми, натерал илјадници Македонци да ги напуштат своите татковски и дедовски огништа и да тргнат по патот на печалбарската неизвесност.

Тешко, речиси невозможно е точно да се каже кога тргнала големата македонска печалбарска река во прекуокеанските континенти, но, вистина е дека првите стапки на канадско-американската земја од Македонците се пречекорени некаде пред 100 лета. Значи, уште пред еден век кога од разни краишта тргнале со парадите на долгиот пат, најпрво малку, а потоа ѝ побројно и сè помасовно.

Канада станува и останува привлечна, некаква "ветена земја" за Македонците, со својата големина, богатство и можност за заработка и за подобар живот. Па не биле малку оние што во себе ја носеле мислата, откако ќе заработат нешто, еден ден сепак да се вратат дома. Некои така и сториле, се вратиле. Други дошле и останале засекогаш сами, а трети ги повлекле и своите најблиски.

Според одделни податоци, се смета дека по Илинденското востание, од Македонија кинисале по светот околу 30.000 луѓе. Дури во своите писанија и истакнатиот револуционер и борец за правата на својот народ Ѓорче Петров, во далечната 1903 година

вели дека на Северноамериканскиот континент заминале седум до осум илјади лица, во 1904 година, меѓу девет и десет илјади, следната 1905 година бројот на иселените е 10-15 илјади. Најголем дел кинисале од своите села, од цела Македонија, десетина проценти од нив биле занаетчи и учени луѓе, а од сите, близу половината останале во далечниот свет и таму се и денес тие или нивните потомства.

Значи, прапочетоците на иселувањето на Македонецот се некаде во втората половина на минатиот век, кога првите дојденци во новиот свет биле оние храбри што решиле да ги минат океаните и да бараат заработка и спас од сиромаштијата.

Вториот преселнички бран се врзува со Илинденското востание, со времето пред и по него, кога судејќи според бројките, тој бран е доста голем и продолжил сè до балканските војни и поделбата на Македонија. Тогаш, причините за напуштањето на Татковината се и политичките мотиви, политичките влкани игри околу Македонија и теророт над сите нејзини три дела.

Значи, следи третиот период кој е сврзан токму со парчењето на Македонија, кога во нејзините села и градови газдувале српските, бугарските и грчките деспоти и крвници со сите тешки злодела, што ѝ ги нанеле на разделена Македонија. Тоа што се случувало во Македонија, се пренесло и во преселничките држави, каде на Македонците не им се давал мир. Притоа, туѓите пропаганди непрестајно ровареле среде иселеничките етнички заедници и пуштале прсти секаде каде што тоа било можно.

Од непризнати и негирани, без никакви права и без свое национално име, во егејскиот и во пиринскиот дел, а во вардарскиот дел стегнати во менгемето на жандармеријата и асимилаторските канџи, голем број Македонци кинисувале на долгот пат, знаејќи дека е неизвесен и тежок и дека туѓината е пуста јабана.

Гордоста и желбата да се зачува името свое македонско била посилна од сè а неможејќи да го поднесуваат тој невиден терор, Македонците ги напуштале родните свои огништа и бегале или биле прогонувани по белиот свет.

Примерот со Беломорска Македонија е еден од најцрните и најтаговен што ги познава цивилизираниот свет. Овде некако се надоврзува и четвртиот период, оној за време на Втората светска војна и на Граѓанска војна на Грција. Масовниот егзодус, на 28.000 деца и многу, многу патриоти и храбри борци, кои биле прогонети од диктаторските режимочувари на Грција, а кои се раселени на сите страни во светот, е трагична страница во историјата на човештвото. Голем дел од нив свој животен пристан и среќа најдоа овде во Канада.

Во годините по Втората светска војна, а посебно по поразот на Демократската армија во Граѓанската војна во Грција, иселувањето е вистинска река. Само во Леринско за десетина години, од 1950 до 1960 година, биле издадени околу 10.000 иселенички визи, па кога ќе ги додадеме и другите региони во сите три дела на Македонија, тогаш статистиката е поразна.

Петиот иселенички период е од почетокот на шеесетите години и еве трае до овие денешни дни. Време во кое Македонија - првата татковина и натаму неповратно се празни. Според официјалните бројки, според пописот на населението, од Републиката во 1971 година се иселиле 34.420 лица, што е нереално. Според грчки статистички извори по првото тримесечие на 1970 година од егејскиот дел на Македонија се имаат иселено 3.918 лица, а од нив само од Леринско 1.840.

Меѓутоа, вистината е поинаква. Денес се смета дека на четирите континенти се заминати и живеат околу 700.000 Македонци од сите делови на незаборавената и мила родна земја - Македонија.



Панорама на Солун

## 2. ДАНОКОТ НА ГУРБЕЦИСТВОТО

Во овој вековен иселенички живот во Канада Македонците претрпеле многу тешкотии, премрежија и опасни времиња. Не малку од нив дошле во туѓина без никој и никаде. Сами, без познавање на јазикот. Работеле сè и сешто, жилаво опстојувајќи и во борбата за подобра иднина и да се заработка некоја пара за да им се испрати на своите најблиски. Не ретко во таа борба се губело здравјето, а се губел и животот...

Данокот на гурбетџиството бил голем, дури и крвав. Работите на тунели, на железнички пруги, патишта, на високите билдинзи, на градби, на фабрики, во ресторани и каде сè не! Од тешко потешко, од мачно - помачно. Рецесии, кризи, економски проблеми, што сè не им поминало преку глава. А, токму маката и ги споила и ја родила во нив потребата да се здружуваат, да бидат заедно и да си помагаат. Така и почнале да се формираат првите братства, првите спомагателни друштва, потоа и клубови и слични форми на собирање и дружење.



Се организирале и за да се зачува своето македонско име, својата национална гордост, своите духовни, православни, роднокрајни обичаи, јазик, традиции, да се зачува и да се афирира својата богата историја и култура и конечно да се задржи и да се шире врската меѓу старата и новата татковина, Македонија - Канада.

Некаде во 1905 година во Канада почнале да никнуваат селските и регионални братства, а преку нив им се помагало на немошните, болните, безработните... Постепено тие израснувале во сè позначајни друштва и организации во кои судбината ја споделуваат заедно, па каква и да е таа во туѓина.

Пропагандните прсти на душманите, непријателите се мешале уште од почетокот. Бугарската, грчката и српската политика не мирувале, туку врбувале луѓе и правеле сè тие за да влезат меѓу Македонците за да роварат и да ги разделат.

Многумина од почетокот биле заведени неможејќи да ги "прочитаат" лошите намери на туѓинците. Од неукост или од заплашување и од терор влегувале во таквите асоцијации, но со текот на времето увидувајќи во какви пајакови мрежи се попаднати, тие постепено се оттргнувале за да избегаат конечно од менгемето на непријателските раце.

Првите организирани спомагателни братства во Канада се формирани во 1910 година од иселениците кои се дојдени од Ошчима, Баница, Смрдеш, Буф, Трсје, од Преспа, Охрид од битолскиот крај итн. Подоцна веќе почнуваат тие да стануваат сè побројни и ги има сè повеќе. Овие асоцијации се места во кои масовно доаѓаат Македонците за да се дружат, да си даваат одишка на својата душа и да ја лекуваат тешката носталгија во самотните дни и ноќи.

За верските и други празници се организираат најразлични средби, веселби, пикници... Се организираат и игранки, прослави, се слават македонските национални празници, се слават значајните денови во спомен на Гоце Делчев, на ослободувањето, на македонското славно минато и сегашност и сето тоа се одбележува со почит и со гордост низ разни секавања, предавања, говори, низ песна, оро, прослави, итн. Така, Македонците сè повеќе стекнуваат свое име. Стануваат сè позначаен фактор во Канада и го свртуваат вниманието на канадската јавност.

Кога се виде дека само добро организирани можат да бидат силни и цврсти, отпорни кон разните пропаганди и непријатели, и дека само обединети можат да бидат значајни и уште повеќе ценети и почитувани, тие веќе прават планови како да го остварат тоа.

Во 1958 година до Иницијативниот одбор за организирање на Македонската православна црква беше испратено писмо од Канадско-македонската лига, во кое, меѓу другото, се вели: "Маглата со која беше обвиено нашето национално прашање во минатото, се расчистува. Ова прашање за канадско-македонската генерација со создавањето на нашата Република дефинитивно е решено... За канадскиот Македонец и Македонка се отвораат светли перспективи за национално постоење и изразување..."

Немајќи своја црква, канадскиот Македонец станува објект на дива дискриминација на бугарскиот, грчкиот и српскиот шовинизам... Како Македонци, иселеници во Канад ѝ даваме поткрепа на македонската земја и на Одборот за организирање на Македонската православна црква".

Една од најзначајните акции е секако иницијативата што дојде од Македонците кои членуваа во братствата на Желево, Трсје, Ошчима, Трнава, Рула, Баница, Буф, Арменско, од Лерин, Битола, Костур, Преспа, Солун и од други места, кои беа добредојдени на договорот околу сега веќе заедничкото работење.

Така и се роди иејата и во 1959 година се формира една од најстарите, најзначајна, најпатриотска и најмасовна организација "Обединети Македонци" во Канада која со текот на времето израснува во сè поцврста и позначајна организација што покрена толку многу акции и која не згасна, туку напротив, стануваше и станува силен македонски патриотски организам со филијали во Америка, Австралија, Европа - во Скопје.

И покрај разните противници, кои ровареа и гледаа по секоја цена да ги уништуваат, "Обединети Македонци", ги пргрмеја замките и развија извонредно широка, национално силна активност на планот на верското, историското, културното и друго постоење на Македонците во мултикултурна Канада.

Властите на Канада немаа проблеми и конфликти со македонските иселеници и затоа кон нив имаа симпатии и поддршка, бидејќи тие ја имаа стекнатото веќе довербата на вредни, миролъубиви и трудолъубиви, луѓе кои ја сакаат правдата и кои се лојални граѓани на нивната втора татковина.

Ова сè заедно беше и на некој начин поттик за засилена, за сè помасовна и позначајна работа на друштвата, здруженијата и клубовите кои ги имаше поприлично и тие работеа за доброто на своите членови и својата припадност. Тие имаа веќе и свој покрив над главата, а така соединети и обединети сè потешко можеше некој да ги разбива и да им се уфрлуваат разбивачки и непријателски сили, кои упорно работеа против светите и светли традиции и добронамерни цели и интереси на македонскиот народ.

и неговите луѓе раселени во светот. А Македонците во Канада градеа, работеа, правеа најубаво што можеа и најголемиот дел од нив го одбранија својот чист образ. И вистина, дадоа сè од себе за доброто и напредокот на својата родна земја, која по векови и векови долги ропства во еден дел стана, сепак, слободна и во неа може секој да каже дека е Македонец. Таговно при тоа, погледнувајќи кон јужните свои егејски браќа и сестри по крв, што ги прекрстуваат и ги асимилираат, или гледајќи на исток, кон пииринските простори каде што крвавеше уште еден дел свој, македонски.

За ваквите неправди во Канада се зборуваше постојано! Патриотските организации, друштва и здруженија развиваат една голема активност за да ѝ покажат и да ѝ докажат на најшироката канадска јавност дека сè уште има неслободни делови од првата татковина и дека неправдите и злото што им се прави е пострашно од многу војни и ужаси.

Колку тешко паѓаше и нерешеното македонско црковно прашање, кое беше меѓу најважните преокупации на Македонците. Тие постојано се прашуваа - до кога ќе делат дел од својата уста, до кога ќе ја даваат и последната пара од сопствениот џеб за да им градат црква на тутинци. Таков е случајот со црквата "Свети Кирил и Методи", и многу други во Канада и САД. Како најсоседна, од Бугарската православна црква се побара духовна шурисдикција, но не и ставање целосно рака и нејзино присвојување. Македонците претци беа измамени и тие вистина не можеа да најдат спокојство сè до времињата кога се дочека моментот на осамостојувањето, поточно на обновувањето на Охридската архиепископија во лицето на Македонската православна црква.

Меѓутоа, кој чека тој и дочека. Македонците се почувствуваа горди, силни и сигури само под закрилата на мајката црква и правеа сè да ја добијат својата автокефална црква. Беше просто неразбираливо и не можеа да сфатат и прифатат, каква е таа неправда за еден народ кој со многу крв и жртви ја извојува и ја плати својата слобода низ една тешка борба и со толку непријатели, и да нема своја православна, самостојна црква, а има државност, има своја Република Македонија со сите свои белези.



### 3. ЧУВАР НА МАКЕДОНСКОТО ИМЕ И ВИСТИНА

Една од најзначајните организации на Македонците во прекуокеанските земји, секако, е Организацијата "Обединети Македонци" од Торонто. Во исто време, таа е прва македонска национална организација во Канада и собира најголем број иселеници од сите делови на Македонија. Организацијата "Обединети Македонци" е формирана на 28 април 1959 година во Торонто. На тој ден беше свикано сеопшто македонско национално собрание, чија основна задача беше да се формира комитет во чиј состав влегаа четириесетина истакнати доселеници од македонско потекло, од кои поголемиот број беа од егејскиот дел на Македонија, а кои пред тоа членуваа во разни македонски и други друштва, црковни општини, културно-просветни и селски друштва.

Формирањето на организацијата "Обединети Македонци" е настан што одигра вонредно значење во обединувањето на македонските доселеници во Канада и пошироко. Настан што започна да ја афирмира македонската нација на Северноамериканскиот континент. Со статутот, кој можне релјефно го отсликува духот на времето и карактерот, се определени задачите и улогата на организацијата "Обединети Македонци". Така, уште на почетокот јасно е зацртано дека Организацијата треба да работи за единството меѓу Македонците на северноамерикански континент и во целиот свет, вклучувајќи ги и малцинствата кои се родени или се по потекло од Македонија, а кои го признаваат и го почитуваат статутот на Организацијата. Исто така во оваа македонска организација можат да членуваат лица без разлика на нивната религија, политичките убедувања или поврзаноста со други организации или асоцијации.

Меѓутоа, најзначајно е да се истакне дека организацијата е неполитичка и дека таа не поддржува ниедна политичка партија или систем на владеење. Ваквата платформа овозможува развој на културно-просветно поле и подобро презентирање на богатото национално наследство на македонскиот народ пред канадската

јавност. Затоа, една од нејзините основни цели е да организира културно-воспитни програми меѓу младите генерации од македонско потекло, со цел, нив да ги запознае со македонската национална историја, јазикот, културата, традициите, како и да го презентира културно-просветниот развој на Македонија. Исто така, организацијата го брани и го чува името на Македонија и правата загарантирани со определбата на Обединетите нации и Декларацијата за човекови права, како и ги почитува достигањата и успехот на националните слободи, независноста и суверенитет во Република Македонија.

Организацијата "Обединети Македонци" во изминатите три и пол децении посебно внимание посвети на организирањето на Илинденскиот пикник, што е најброен и најзначаен што го организираат Македонците во прекуокеанските земји. И покрај некои осцилации, пикникот се организира многу успешно и на него се собираат од 10 до 25 илјади посетители од сите краишта на Канада и на САД, а учествуваат и црковни и државни делегации, како и културни и јавни работници и друштва од Канада и од Република Македонија.

Исто така, секоја година Организацијата ги слави 11 Октомври - Денот на оруженото востание на македонскиот народ. Нова година, рафањето на големиот син на Македонија - Гоце Делчев и



Илинденски пикник во Торонто

Денот на Светите Кирил и Методиј. Во чест на овие значајни датуми на македонскиот народ се организираат пригодни вечери со присуство на голем број посетители, а по тој повод се печати по еден број од весникот "Обединети Македонци". Потоа се организираат "Деновите на македонската култура", на кои учествуваат културно-уметнички друштва, како и трибини и предавања за културниот и за општествениот развој на македонскиот народ.

Една од дејностите на "Обединетите Македонци" е образоването и воспитувањето на младите Македончиња. Во состав на Организацијата работи македонско училиште во кое се учи националната историја, јазикот и географијата, а кое е посетено од голем број Македончиња, родени во Канада, потоа, играорната група "Гоце Делчев", што претставува собиралиште на младите играорци вљубени во македонското оро и песна, а со успех работат фудбалскиот и хокеарскиот клуб, литературната и други секции.

Затоа, организацијата "Обединети Македонци", заедно со македонските црковни општини, културно-уметничките друштва и со другите видови асоцијации, претставува најголемо и едно од најзначајните собиралишта на Македонците, е важен фактор во презентирањето, афирмирањето и чувањето на македонското име, на културното наследство и на националните достоинства на македонскиот народ.

Меѓутоа, се чини најзначајно е тоа што членовите на организацијата "Обединети Македонци" се едни од иницијаторите за изградбата на Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" во Торонто и на "Св. Наум Охридски" во Хамилтон, што претставува силен поттик за формирање на други македонски православни општини во Канада и во САД.



Панорама на Петрич

#### 4. СИЛЕН ОДГЛАС МЕГУ ИСЕЛЕНИЦИТЕ ВО КАНАДА

Веста, долго исчекувана, барана и дочекана за обновувањето на Светицлиментовата архиепископија, македонска, проструи брзо и беше поздравена како голем чин, и како голем празник на северноамериканскиот континент, среде многубројните македонски колонии, на сите страни каде што живеат и работат Македонци.

Дојде времето да се има своја црква и да не се оди веќе во туѓи - те бугарски, те грчки, те српски па и во други. Тешко поправливо беше она што е сторено со градбата и со потпаѓањето на црквите, изградени од Македонците под туѓа јурисдикција. Но, тоа што беше, беше и заврши. Сега се отвори нова страница, се сврте нов лист и почна ново поглавје во духовното организирање и постоење на Македонците во Канада.

Патриотската организација "Обединети Македонци" набргу реагираше со писмен потпис до раководството на Македонската православна црква и заедно со честитката за големиот светол и свет момент, веќе ја обелодени намерата и потребата за формирање своја црква и побара таа национална гордост што е вгнездена и предолго носена во срцата за обновување на Охридската архиепископија, сега да се преточи во собирање во свои македонски цркви, а тоа значеше дефинитивно извлекување од канџите на туѓите политички и црковни пропаганди.

Згасна стравот дека новите духовни храмови што ќе никнуваат од вредните раце, во туѓина далечна, ќе бидат под црковна јурисдикција на балканските соседи, кои дотогаш присвоија за себе голем број духовни храмови, градени со пари на Македонците.

Во резолуцијата на "Обединети Македонци" за формирање Македонска православна црква во Канада и во САД меѓу другите пораки е и оваа: "Црквата е најбитниот клуч за разрешување на проблемот на македонското единство... а законското право за градење македонска црква денес постои благодарение на

создавањето на Охридската архиепископија. Значи, дојде времето во Торонто како и на други места во светот да никнат Светиклиментови храмови, да се градат македонски православни цркви.

Абери за вакви нови светилишта веќе доаѓаа и од Австралија и од Америка. Силно се покрена иселеничкиот етникум, бидејќи дојде моментот да ѝ се покаже на канадската јавност дека Македонците се газди на своето, дека довербата во својата родна црква и во својата мајка Македонија е бескрајно голема.

Заедништвото на Македонците стануваше сè поцврсто и поцврсто. Близкоста исто така, а решеноста да се помага и во добро и во зло беше секојдневна. Сето тоа некако одеше заедно со раѓањето на идејата за изградба и воопшто околу подигнувањето на свет храм. Браката и сестри Македонци и Македонки, та дали беа од Костур, Воден, Битола, Прилеп, Лерин, Охрид, Ресен, Скопје, Куманово, Крива Паланка, Струмица, од Петрич, Драма, Кавала, Џумаја, Тетово, Штип, Серез, ги вкрстија желбите и рацете и како да зеда заклетва дека мора да успеат и нема веќе нешто на овој свет што може да им застане на тој пат.

Решеноста беше бескрајна и многу значајна. Дојде времето во Канада да се стават темелите на еден од најубавите храмови Светиклиментови, дадени и благословени со божјата милост над кои ќе се вишнее македонски храм кој ќе биде најголемото собиралиште во далините канадски простори.



Воденските водопади

## 5. ОД ИДЕЈА ДО СТВАРНОСТ: 7 АВГУСТ 1962 ГОДИНА

Идејата на "Обединетите Македонци" полека но сигурно, станува стварност. Првиот чекор е направен 1962 година. На големиот и славен ден Илинден, се одржува состанок во хотелот "Кинг Едвард" во Торонто, кога на општо задоволство на сите присутни е донесена одлуката, што израсна како круна на заедничкиот договор и на решеноста за изградба на прва Македонска православна црква во Онтарио, во Канада, што ќе го носи името на учителот, просветителот и светецот Климент Охридски.

Оваа одлука ги сплоти патриотските срца да чукаат во еден ритам. Оние четириесеттината што ја имаа ретката прилика во хотелот "Кинг Едвард" да кренат два прста за градба на црквата "Свети Климент Охридски" беа гласот на народот. И претходница на она што допрва ќе следи. Тие честити синови знаеја дека само сите заедно ќе може да го градат и изградат, и да му се радуваат на светиот дом, што ќе никне набргу во пазувите на престолнината на онтариската провинција - Торонто.

Радосниот миг на состанокот кога се донесе значајната одлука го сподели и првата делегација на обновената Македонска православна црква, предводена од неговото високопреосвещенство, митрополитот Злетовско-струмички господин Наум, од протаставрофорот Кирил Стојановски и од г-дин Ванчо Андонов. Беа договорени најважните работи околу МПЦ "Свети Климент", а сите заминаа со ветувањето таа да биде што побргу подигната и д се вишнее во демократска Канада.

Набргу потоа, следеа писма, преписки, барања и извештаи на црковното настојателство, со кое тоа информираше за преземените работи и за постигнатите резултати кои беа сè повидливи, безмалку, со секој нов и со секој изминат ден. Луѓето постојано се интересираа кога ќе може и тие да го дадат својот придонес за црквата, бидејќи неизмерна е радоста што ќе ја градат сите заедно.



Митрополитот Наум и свештеникот Кирил Стојановски  
со група Македонци во 1962 година

На четвртиот илинденски пикник, на тоа големо традиционално заедничко прославување на големиот национален и верски празник во организација на "Обединети Македонци" се собраа илјадници луѓе, за да се веселат и да ги видат најблиските луѓе, да ги видат роднините, далечните, пријателите и да ја поздрават високата црковна делегација од стариот крај.

Преосвештениот владика, дедото Наум со свештеникот Стојановски најпрво одржа панихида за паднатите храбри борци во илинденската епопеја, а потоа, владиката Наум пред насобраниот свет го прочита писмото што го испрати Светиот архиерејски синод на Македонската православна црква и одржа беседа која со огромно внимание беше проследена од страна на сите што дојдоа на пикникот. Притоа, силно одекнаа зборовите:

"Вие сте достојни да му изградите на Бога храм во Торонто", порака што ги разбранува душите кај присутните и ја зацврсти решеноста да се оди неотстапно до крајот и, да се оствари целосно Света е како што е света идејата и како што е неотстапна одлуката која на собирот на 29 јули 1962 година беше едногласно одобрена. Силни, многу силни аплаузи се разлеаја од Македонците, кога ја соопштија одлуката говорителите, оние што излегоа на бината за да го поздрават насобраниот народ.

На 7 август, 1962 година како што рековме, се одржа основачкото Црковно-народно собрание во хотелот "Кинг Едвард". Тоа што го предложија присутните, донесувањето решение за формирање на Македонска православна црква на илинденскиот пикник, тука беше со најискрено воодушевување прифатено и поздравено. Меѓу најважното, беше решено: новиот духовен храм да биде составен дел и под јурисдикција на Македонската православна црква.

Довербата во првото раководно настојателство ја добија: претседател Спиро Сандерс од Желево, Леринско, потпретседател Коста Ендрус од Граешница, Битолско и Павле Базел од Ошчима, Леринско, свештеник е Кирил Стојановски, а секретар Дан Папас. Собранието го усвои и правилникот на црквата според кој, таа е дел од Македонската православна црква и е под нејзината закрила и припадност.

Првата богослужба на новоснованата Македонска православна црква што ја богослужуваше владиката дедо Наум, како популарно го викаа, се одржа на 12 август 1962 година во Желевската сала. Повеќе од 400 души дојдоа да присуствуваат на тој толку долго чекан настан, кој веќе се вброи во оние најважните од црковниот живот на Македонците во Торонто.

Свеченоста го збогати и со првата крштевка што ја изврши отецот Кирил Стојановски. Една недела подоцна на 19 август 1962 година, за македонските и за англиканските верници се одржа заедничка богослужба во една од најголемите англишки цркви "Ст. Клемент", на која служеа и македонски и англиски наши и нивни свештени лица, следени од повеќе од 900 припадници на двете цркви. Големо внимание предизвика беседата што ја одржа македонскиот владика Наум, а воопшто целата церемонија остави силен впечаток.

Веќе на 9 септември во "Паладиум хол" се организира банкет со учество на повеќе угледни имиња од јавниот живот на канадската државата, претставници на Англиканската црква кои

MACEDONIAN ORTHODOX CHURCH  
CONGREGATION, ST. CLEMENT OF OHRID,  
TORONTO, CANADA

NOTICE IS HEREBY GIVEN that under The Corporations Act Letters Patent dated October 31, 1962, have been issued constituting Spero Saunders, Kosta Riste Andrews, Paul Bassil, Michael Neshevich and Van Petroff, all of the City of Toronto, in the County of York and Province of Ontario, Business Executives; and any others who become members thereof a corporation without share capital under the name of MACEDONIAN ORTHODOX CHURCH CONGREGATION, ST. CLEMENT OF OHRID, TORONTO, CANADA: (a) To establish, maintain and conduct a church and to carry on the teaching of the Gospel; and for the further objects therein set forth; with its Head Office at the said City of Toronto.

R. J. CUDNEY,  
Deputy Provincial Secretary.

(1588)

51

подадоа рака за формирање на македонската црква и над 300 Македонци што дојдоа таа вечер да прослават но, и дарија пари за новата црква. Никој не остана а да не го одврзи кесето. Од првиот повик за доброволно дарување, па сè до крајот, се инкасираа 50 илјади долари, што мора да се признае дека беше една импозантна бројка.

И на најголемите неверници и противници им беше многу јасно дека враќање нема, колебање ич, и дека решеноста да се изгради храмот е огромна и конечна. Успехот на оваа акција во "Паладиум хол" ги подгреа и ги зацврсти напорите и истрајноста да се продолжи со уште поголемо темпо. Тоа мошне елегантно го пренесоа и бројните медии - весниците, радијата и телевизијата од Торонто, кои, меѓу другото, го цитираа следниот текст на црковната управа:



*Митрополитот Наум со Македонки во народна носија*

"Ве известуваме дека Македонската православна црква во Торонто е факт со кој се радуваат Македонците. Во најскоро време црковното настојателство ќе го реши прашањето за место каде ќе се вршат богослужбите... Едновремено со ова ќе се преземат чекори за изградба на црква која треба да ги задоволи сите потреби за религиозен живот, а просветување, разонода и друго, и да биде нивна гордост.

Примете ги нашите искрени желби за преуспевање на Македонската православна црква и нашите длабоки почитувања, кон Вас - високите достоинственици на МПЦ".

На состанокот беше формиран и управен градежен одбор а свештеникот Кирил Стојановски беше назначен за прв парохиски свештеник на новата црква "Св. Климент Охридски".

Втората етапа беше да се изнајде најпогодно место за скорешната градба, но да биде тоа местоположба што ќе биде најдобра и општоприфатена од најшироките маси. Настојателството и не само тоа, трагаа секојдневно, го крстосуваа градот само за да дојдат до локација на која ќе никне катедралниот храм. Дури во 2.500 примероци беше размножено решението од регистрацијата кај канадските власти, со што и официјално "Св. Климент Охридски" влезе на списокот и дека таа е веќе запишана како прва македонска црква. Датумот е 12 декември 1962 година.

Трагањето по местото најпосле вроди со плод. Беше пронајдено, одбрано и купено, а во целиот период духовниот живот се одвиваше во Желевското селско друштво, во слободните простории во салата во "Плазата" на Торнклиф Парк, а понекогаш и во Англиканска црква и на други места.

Во 1962 година веќе масовно започна акцијата за подигнување духовен храм за да продолжи во следната 1963 и онаа година потоа и сите беа исполнети со многу напори, со маки, собирање на пари, непрестајни борби со разните проблеми, изработка на плановите и со што ли уште не. Мора да им се oddаде големо признание на сите ентузијасти кои не се штедеа ни себе си, ниту своето слободно време за да ги завршат оние куп обврски што стоеја на патот до изградбата на светиот дом.

Задоволство беше да се гледаат луѓето, како доаѓаа на купеното место за да стапнат, како што велеа, на парче македонска земја во Канада. Тоа место тие навистина го чувствуваа како свое. А како ли ќе изгледа утрешната црковна градба? Се прашуваа и прашуваа сите. Се беше тајна до денот кога по три месеци упорна работа (сега покојниот) Желевчанец, академскиот сликар Петре (Питер) Стојанов не ѝ ги даде ликот и обликот на "Св. Климент Охридски" и не ја изложи макетата во "Плазата" Торнклиф Парк.

Претходно, дедото Петре ги покани на муабет и кус договор дел од оние што најмногу трчаа за црковните работи, па на крајот од средбата во неговиот дом да им ја покаже макетата на повеќето присутни пријатели. Сите беа воодушевени. А заедно со чашка здравица ја споделија радоста: Павле Базел - Тупурковски, Мајк Нешевиќ, Коста Ендрус, Питер Илијас, Пит Кондов, Спиро Базел Тупурковски, Ван Петров, Луј Џорџ и свештеникот Кирил Стојановски. Сите останаа со отворени усти од големото и пријатно изненадување.

Но, толкаво големо изненадувањето беше и во "Плазата" во Торнклиф Парк кога река од луѓе поминува и уживаа, гледајќи ја макетата, па не само што ветуваа, дека ќе даруваат пари, туку за релативно кусо време беа собрани 110.000 долари доброволно и од срце. Се давани од 5 до 5.000 долари, се разбира секој според цебот и волјата да помогне.

Времето од 2 август 1962 година до 5 април 1964 година е време на организирање и на собирање финансиски средства во Торонто, купување место, одредување на локацијата, приготвување планови и дотур на материјали за да може црквата да се изгради поевтино, побрзо и посолидно. Оној ден кога макетата на сегашната Македонска православна црква "Свети Климент Охридски" беше истакната во плазата на Торнклиф парк на луѓето им стана јасно дека црква не се прави само со пари, туку и со искрена љубов и вера дека делото што си го поставиле како цел пред себе, ќе се оствари.

Исто така, во серијата културни настани поврзани со денот на ослободувањето на Скопје, посебно место зазема изложбата на Петар Стојанов од Торонто, Канада. Овој македонски иселеник, роден во 1900 година во големото македонско село Желево во Костурскиот крај, Македонија, на Уметничката галерија во Скопје ѝ подари еден дел од своето ликовно творештво: шест уметнички слики и графики, со скромна желба, неговите уметнички остварувања да ги видат сонародниците во Македонија. И во 1963 година по јулскиот катастрофален земјотрес, кој многу ја разурна престолнината на Македонија и однесе многу скапи човечки животи, испрати уште 50 свои уметнички дела со една единствена и искрена желба, како што е речено во писмото, тие да им бидат разделени на сите уметнички галерии во поголемите градови од Републиката.



Местото за поставување камен темелник на црквата "Св. Климент Охридски"

## 6. КАМЕН – ТЕМЕЛНИК ЗА НОВИОТ СВЕТ ДОМ

**Н**естрпливо е исчекуван денот кога ќе биде ставен камен-темелникот и осветена првата лопата бетон што со аирлија и благослов ќе се стави во него. Беа завршени сите подготовки, сите трчкања, беа испратени поканите до сите верници и гости, а на локацијата беше поставена првата табла на која се повикуваше народот да учествува во градбата на својата прва македонска црква, што беше и гаранција дека сè ќе почне и ќе заврши во предвиденото време.

На тој 5-ти април 1964 година, претпладнето, на тоа свето македонско парче земја, се слеваше река народ од сите страни на Онтарио, сакајќи на самото место да ја увеличат големата веселба. По црковната богослужба, точно во 13.30 часот после пладне, во беспрекорен ред, се тргна кај новото место за изградба на македонската црква.

Напред се вееше големиот барјак на света Богородица, а по него дечиња носеа пет црковни икони. Потоа во колоната беше свештеникот во блескаво одејание од чија лева и десна страна масата луѓе ја красеа млади Македонци во живописна народна старокрајска носија. Неколку чекори по нив, беа претседателот, потпретседателите, секретарот и воопшто сето црковно настојателство, предводејќи ги оние околу 500-мина што ја чинеа големата поворка.

Глетката беше импресивна. И разбирливо што претставниците на медиумите со камери и со пишан збор трчаа постојано да го овековечат настанот. Во 13.45 часот, во присуство на претставниците на месната власт, претседателот на околијата и членот на Контролниот комитет г-дин Арчар, како и од претседателите на општините Лисајд - госпоѓата Никсон, се почна со овој голем, голем чин - осветувањето на темелот. По тој повод во специјална кутија беше ставена посвета на македонски јазик, а во неа меѓу другите пораки беа запишани и имињата на сите настојатели и местото на нивното раѓање во Македонија.



Поставување на каментемелникот на црквата "Св. Климент Охридски"

На 5-ти април 1964 година на протоставрофорот Кирил Стојановски му падна честа на свечен начин да го вгради каментемелникот и Повелбата. Осветувајќи ги темелите, тие беа поставени на здрава основа и гранитен камен, на кого не ќе можат "да му оддолеат ни вратите на пеколот", беше речено на свеченоста.

На присутните потоа им се обратија свештеникот Кирил Стојановски, гостите – претставникот на канадските власти, претседателот на новиот духовен дом Спиро Сандерс и секретарот Дон Папас, сите топло и долго поздравени од масата народ што го исполни овој плац и што сакаше ете, одблизу да го види чинот на осветувањето. Потоа, присутните беа почестени со кафе и колачи, а се развија и македонски песни и ора. Луѓето празнуваа, се радуваа на овој редок момент, на поставувањето камен - темелник на новата Македонска православна црква "Свети Климент Охридски" во Торонто.

Славјето беше и мина. Радоста што се почувствува на лицето на секој присутен, беше обврска што побргу и што поубаво да биде подигнато новото светилиште. Набргу беше обезбеден и

првиот заем од 120.000 долари, а на градилиштето катадневно се дотураше сè она што беше потребно за градбата. Визионерот и творец дедото Петре (Питер) Стојанов беше постојано зафатен како и толку темина Македонци околу градбата ама смогна сили и најде време да ја нацрта. Насликал чудесен спој на генерации, еден симбол возвишен со подадените раце на луѓето. Ракувајќи се тие го изразуваат својот стремеж да бидат еден ден заедно така како што се едно браката од Егеј, од Вардар и од Пирин, а во Канада слогата и разбиранјето да ги красат сите честити луѓе. Во горниот дел патот го осветлуваат сончевите зраци, и целосниот лик на светиот народен храм, "Св. Климент Охридски".

Мошне убаво компонирани елементи, големи симболи и силни пораки. Се правеше сè црквата што побргу да биде готова. За цело време градилиштето беше посетувано од неброени Македонци, кои нежалејќи го своето време доаѓаа, помагаа и уживаа гледајќи како пред нивни очи се раѓа прекрасното ново здание, македонскиот храм на канадската земја. Восхитот беше дотолку поголем што е остварен долгот сон да се има свое катче, да се престане шетањето од една до друга туѓа црква, и да му се стави крај на однародувањето и присвојувањето кој како ќе стигне и престигне.

Храмот е веќе факел и светилник кој ќе го краси и ќе го афирмира македонското име. Не еднаш меѓу луѓето можеше да се чујат и овие зборови на восхит кои можеби и на најдобар можен начин говорат за значењето на црквата, за нејзината огромна и незаменлива улога на канадските простори.

- Овој трумф народен - заеднички ги поттикна луѓето да ја воспеваат победата, како македонска победа, а на младите и најмладите, на поколенијата што доаѓаа, на нивните деца и внуци да им даваа ука и совет на секого да му ја раскажат убавата приказна за македонското ново големо духовно дело.

- Ако некој запраша: колку пари чини вашата црква? - Вие одговорете: Нашата црква бидејќи е првата и најголема изградена на овие простори и надвор од етничко географските граници на Македонија - таа е - без цена.

- Ако некој праша колку е висока? Кажете му: Нејзината височина го достигнува небото.

- Ако продолжи и натаму да ве прашува и ви рече: А колку е широка? Тогаш одговорете му: Со својата широчина ја обвива земјата.

И најпосле доколку љубопитниот посака да дознае колку ќе е бил долг животот? Тогаш, гордо и одважно ставете му го до знаење ова: Должината на нејзиниот живот е само - вечността.

Вистина, храмот блесна со сета раскош и убавина кога вредните градителски раце го завршија целосно. Во неговите сидини, во неговите двери се вградени љубовта и вербата дека заедно може да се победи сè: многуте маки, тешкотиите, многуте проблеми и најразличните сопки и пречки што особено ги задаваа непријателите, неможејќи да се помират со тоа што Македонците со братска слога и со љубов ја изградија својата голема значајна и убава црква. И дека е тоа заедничко дело на сите, без ралика од кој крај потекнуваат, без разлика на големите жртвувања, без разлика кој колку и како можеше да помогне.



## 7. ОСВЕТЕН ПРВИОТ ГОЛЕМ ДУХОВЕН МАКЕДОНСКИ ДОМ

И дојде мигот кој спаѓа во оние најсвечените, вековните, историските. Сè беше подготвено, сè беше завршено. Луѓето го исчекуваа, веруваа и го дочекаа тој ден, имајќи со што да се гордеат, за што да наздрават и да прослават, за што заеднички да ја споделат големата радост.

За таа пригода специјално од Република Македонија допатува највисока делегација на Македонската православна црква, предводена од блаженопочинатиот архиепископ Охридски и Македонски господин господин Доситеј, која беше толку срдечно пречекана од страна на многу верници и активисти кои дојдоа на аеродромот за да го поздрават Неговото блаженство г.г. Доситеј со неговите соработници. По величественото добредојде, беше



Момент од осветувањето на црквата "Св. Климент Охридски"

упатен заеднички апел, во кого се повикуваат сите Македонци и Македонки, граѓани на демократска Канада, на 18 април 1965 година да присуствуваат на осветувањето, на евангелисувањето на МПЦ "Св. Климент Охридски", со што, уште еднаш, како што беше речено, ќе ја докажат својата љубов и приврзаност кон мајката Македонска православна црква во мултикултурна Канада.

И осамна тој долгоочекуван ден - 18 април 1965 година, кога и конечно се предадоа клучевите и се отворија светите порти за сите верници, за сите добронамерници и љубители на правдата, верата и истината. Тогаш негово блаженство архиепископот Охридски и Македонски господин господин Доситеј во придружба на неговото високопреосвештенство митрополитот Злетовско-струмички Наум, на протаставрофорите Нестор Поповски и Атанас Попов, протафакон Стојан Јанковски и архифаконот Кирил Поповски, пред сиот тој насобран народ кој специјално за оваа пригода од многу страни дојде да го види на дело трудот на своите собраќа, ја осветија новата црква.

Чудесна беше глетката кога по благословот народот си подаваше раце, си честиташе, се бакнуваше, и се прегрнуваше, посакувајќи долговечна мисија и голема радост непрестајно да се изlevа во него. Во тие моменти кон народот свој македонски и кон многуте гости се обрати неговото Блаженство г.г. Доситеј, кој меѓу другото, рече:



Од пречекот на поглаварот на МПЦ г.г. Доситеј во Торонто

**Драги сонародници, возљубени чеда на Господа,**

Прекусо е времето и прејаки се чувствата за да се зборува, уште повеќе да се даде оценка на големината на делото што денес го извршивме, во слава на Господ Бог, со негова и со помошта на св. Климент, Наума и другите наши светители. Само историјата ќе може да го каже својот збор и да го одреди местото на големото и на Бога угодно дело остварено низ светите молитви, принесени на жртвенникот Божји при осветувањето на храмот "Св. Климент Охридски", во убавото Торонто, во прекрасната и благородна канадска земја. Големината на светиот чин што денес го завршивме се состои во тоа што е изграден и осветен уште



На првиот банкет во црквата "Св. Климент Охридски"

еден храм во кој ќе се слави името Божјо. Оваа црква е паметник на правоапостолот и патронот на Македонската православна црква, ученикот на светите браќа Кирил и Методиј, светителот и просветителот Св. Климент Охридски Чудотворец, што е создадено свето катче, сврзано со мајката црква и мајката земја, бидејќи во денес осветениот храм Божји е взидана - земја од црквата "Св. Климент Охридски®" од Охрид, и во ова катче од денес, на мајчиниот македонски јазик ќе се слави името Божјо, и најпосле,

што е храмот "Св. Климент Охридски" во Торонто? Тој е неразделен дел од обновената Охридска архиепископија, Македонската Светиклиментовиа православна црква. Новиот монументален храм, издигајќи ја славата на Македонска православна црква, пред овие и идните поколенија, едновремено ќе биде сведоштво и благодарност за љубовта и за трудот што нашите сонародници кои го изградија и се вградија во Божјиот овој храм.

### **Мили мои чеда во Господа,**

Осветувајќи го својот храм Божји, во кој од денес на родниот мајчин македонски јазик ќе се молите, ќе се слави името Божјо, вие не можете, а да не им заблагодарите и на сите оние при кои досега сте ги задоволувале вашите духовни потреби. Признанието и благодарноста се одлики на нас Македонците. Со изградувањето и осветувањето на нашата Македонска православна црква во Торонто вие исполнивте само еден долг пред вашите дедовци и татковци, пред црковната и националната историја на македонскиот народ. Пазувите на обновената Светиклиментовиа Охридска архиепископија се широко отворени за да ги примат и да ги прегрнат сите Македонци. Осветениот храм Божји, нека внесе мир, љубов и единство меѓу сите сонародници - Македонци, нека низ искрените молитви кон Бога продолжи духот на св. Климент и нашите дедовци кај сите вас, наши мили сонародници. Денешниов ден и светиов чин на осветувањето на македонската црква, длабоко верувам, ќе биде забележан со златни букви во нашата историја. Тоа е големо дело што ќе служи на чест и слава", рече во својот говор г.г. Досиетеј.

Солзи радосници се лиеја по образите, а прегрнати и среќни луѓето си заветуваа дека ќе сторат сè да придонесат пред сè за свое добро и за иднината на своите деца. Во името на генерациите што доаѓаат, сите заедно се заколнја дека ќе го чуваат овој храм како најсакан дар, а кој отсека, па во иднина ќе биде незаобиколното место на нивното секојдневие. Тука ќе се развива еден широк, богат, значаен и потребен духовен културно-просветен, образован и друг живот. Тука ќе се внесе дух старокрајски кој во еден спој со новото, тужашкото - канадското, ќе значи ем врска и незaborав на корените и македонското потекло, ем еден голем центар во кој ќе доаѓаат луѓе од сите возрасти и генерации, на свој начин ќе се прави спој меѓу двете татковини - Македонија и Канада.

## 8. МАСОВЕН И БОГАТ ЦРКОВЕН ЖИВОТ

Црквата, постојано опсипувана со братската љубов на македонскиот народ, почна да го живее својот црковен живот. Секоја година се побогат, се поразновиден и секоја година се позначаен, самосвесен и попривлечен. Доаѓаа Македонци од сите делови на Торонто за да се помолат пред олтарот на Господа за здравје и живот, за успех и среќа. Богослужбите се следат секогаш од многу народ, а венчавките и крштевките ги облагородуваат душите и се најдобриот показател дека македонската етничка заедница има прогрес, и оди напред, дека се шири и се развива.

Топлите молитви пред очите на Исуса, св. Клиmenta, св. Наума или под мајката Божја, се за мир, за спокојство, за христијанска и благочестива љубов меѓу луѓето, за успех и напредок



Еден од собирите на Женската секција

на тој страдалнички, но горд и достоинствен македонски човек во туѓина.

Ако го распарчиле македонскиот народ на три страни, ако судбината сакала да биде раселен на илјади страни, барем кога го има во десетици илјади на едно место, тогаш дај му Господе благоуспение, та скрекен да е.

Сите свештенослужители кои доаѓаат и заминуваат, извршувајќи ја својата голема и благородна православна мисија, се од својот и со својот народ, од македонски сој. Црковните настојателства, подоцна црковните управи, беа во служба на оние што ја градеа, ја изградија и тие се дел од светата Македонската православна црква. И црковните управи доаѓаат и си заминуваат, но секоја одделно, а и сложно заедно, оставаат големи и значајни дела кои се паметат и се раскажуваат, кои остануваат вечно да траат и да бидат македонска патека во новата средина.

Држејќи се до каноните на Мајката црква македонска, тие како избраници на народот доследно, и со многу срце и волја ја исполнуваат доверената задача и прават сè името македонско да се чуе и прочуе што подалеку и што посилно. Се трасира пат среде тој мултикултурен канадски колаж, и сè повеќе во средината се шири вистината за родната македонска земја. А едновремено се афирмира вистината за библискиот македонски народ, за македонската древна историја и култура, за македонските обичаи, традиции, за македонската сегашност и за онаа стварност која на душманите им ги расипува сметките, но, на правдольубивите им ја доближува реалноста и вистината.

Членството и воопшто, целиот благочестив македонски народ се грижел и се грижи, се труди и придонесува за што подостојно, и за што посилно и повозвишено да работи и да остави трајни дела со кои ќе се гордее татковината и генерациите што доаѓаат, но и намерниците кои ќе дојдат на почитно и восхитно поклонение и под овие духовни сводови, ќе застанат - простум во храмот "Св. Климент Охридски".

Се знаеше и се знае дека името македонско е гордоста и личната карта на неговото постоење, и дека сите што ќе поsegнат да го поганат и да го згазнат, ќе бидат осудени на неуспех и казнети од севишишниот.

Годините минуваа, 1966, 1967, 1968, 1969 година, а "Свети Климент Охридски" сè овеке и повеќе стануваше втор дом за многу, многу македонски браќа и сестри. Членуваа и членуваат помагаат и даруваат недоброени ентузијасти, од кои голем дел и не сакаат да им се спомене дури ни името, а работеа и



Банкет во црквата "Св. Климент Охридски"

придонесуваат со лъбов. Тоа го правеа и прават заради вербата во она што го даваат, тоа беше и е за доброто на сите кои со гордо кренати глави и полни срца со силен восхит ќе зборуваат и ќе раскажуваат за ни малку лесниот пат по кој тргна Македонецот за да стаса денес до вакви национални зданија и до толку импозантни постигнувања.

Се разгрна една чудесна активност, низ помошните секции, гранки, весници, училишта, групи и друштва, во кои членуваа стотици илјади вљубеници во фолклорот, песната, литературата, кулинарството, спортивото... Овој Божји дом, веќе не можеше да се заобиколи, туку во него се доаѓаше зашто секогаш и за секого имаше по нешто. За младите игра, песна и забава, за повозрасните дружења, прослави и одбележувања на македонски национални денови, годишнини и личности, а за најстарите имаше уште и почит и причина, достојни и прекупотребни во годините кои бргу одминуваат.

Доаѓаа, врвеа и изврвеа и 1970, па 1971, 1975 година и низа наредни. Импозантно е салдото, та затоа и речиси неможно е да се спомене или наброи сè она што беше направено во МПЦ "Св.

Климент Охридски". Колку за илустрација би наброиле сепак еден мал исечок од многуте и најразлични активности, настани и дела што во овие изминати триесет години се формирани, работат и се постигнати под закрилата на МПЦ "Св. Климент Охридски" во Торонто.

Постојано треба да се има на ум дека црквата соработуваше со повеќе институции во татковината, со Матицата на иселениците од Македонија, со друштва, клубови и со голем број нивни претставници, научни, литературни, културни и спортски. Звучни имиња гостуваа во "Св. Климент Охридски" од Републиката, исто како што гостуваа и повеќе фолклорни, филмски, писателски, спортски и други групи, ансамбли, поединци од стариот крај кои главно секогаш беа угостувани и беа добредојдени во македонската средина, а пречекувани и испракани како најсвои, како браќа по род, по крв.

Останува запишано во аналитите дека црквата "Свети Климент Охридски" ја посетиле и гостувале и многу претставници и високи личности и на канадското општество. Во многу пригоди, по многу поводи, на собири и на свечености, тие заедно со Македонците ги споделуваа убавите денови и настани едновремено увеличувајќи ги нивните славја. Тие изрекаа толку многу убави зборови, толку многу комплименти за она што Македонците и го дариле на Канада и на Македонците во неа, и на тој начин го збогатуваат мултикултурниот живот на втората татковина.



Еден од првите собири на Македонците во Торонто



Македонки во народни носии

Активностите на овој Божи храм беа извонредни. Тој бил домаќин на бројни црковно-народни собири, на доброволни и хуманитарни акции, на средби на млади, на интернационални дружења. Секогаш, без исклучок, длабоко патриотските акции се поддржувани, поздравувани и стимулирани без задршка и без никакви дилеми. Во црковните сали се одржуваат драмски претстави, пеат поети, пеат песнопојци, се вие оро македонско, се негува мајчиниот македонски јазик, а девчињата тута ги научуваат првите букви од кирилицата, од азбуката на која пишуваат, читаат и учат Македонците во татковината.

Тука, во тие сали се леани солзи кога ги споделувале и кажувале - маките, тортурите и неправдите што ги трпеле и трпат македонските сестри и браќа од грчките, бугарските, српските или од други власти, режими и тортури. Овде имало радост до небо, скреќа бескрајна кога се прославувале заедно и успесите на родната земја, постигнувањата на одделни Македонци, независно од каде и да доаѓаат тие.

Но, рековме, следејќи го по години тој импозантен биланс, постигнат со заедничкиот голем труд, работа, истрајност и непоколебливост на многу имени, но и на многу безимени, а самопрегорни дејци, во продолжение ќе наведеме само фрагменти од триве изминати децении кои значително ја говорат вистината за огромната мисија на "Свети Климент Охридски".

## 9. ВОСТОЛИЧУВАЊЕТО НА АМЕРИКАНСКО- КАНАДСКО-АВСТРАЛСКИОТ МИТРОПОЛИТ ГОСПОДИН КИРИЛ

Светиот архиерејски синод на Македонската православна црква, на големиот Црковно-народен собор, одхран во древниот град Охрид, од 17 до 19 јули 1967 година, тогашниот викарен епископ Тивериополски Г. Кирил го назначи за епископ на новоформираната Американско-канадско-австралиско-македонска епархија.

Илјадници, десетици илјади припадници и поклонители на Светицелиментовата црква што живеат во Канада и Америка на тој начин го добија својот духовен архипастир. Под неговото мудро и многузначно, најшироко дејание за релативно кусо време на северноамериканскиот континент македонските вредни иселеници со самопрекорен труд подигнаа десетина православни македонски храмови.

Но, чин на незaborав е овој, секако, запишан во историјата на Македонската православна црква на 10 август 1969 година, или две лета откако беше назначен г. Кирил за овдешен владика. Тогаш пред олтарот во овие свети македонски порти беше извршено востоличувањето - интронизацијата на Неговото високопреосвещенство митрополитот Американско-канадско-австралиски г. Кирил. На тој ден река од народ се слеваше од многу места и градови, нешто слично како неколку дена пред тоа на Илинденскиот пикник. Некои дојдоа дури и два дена порано за да фатат место за многу значајниот настан.

Светата архиерејска литургија, во асистенција на сите свештеници од македонските црковни општини во САД и во



Канада, од страна на Дебарско- кичевскиот архиереј митрополитот г. Методиј и митрополитот г. Кирил беше отслужена на најсвечен начин, по што во името на Светиот архиерејски синод на МПЦ, митрополитот г. Методиј го воведе во архиерејскиот трон надлежниот епархиски архиереј.

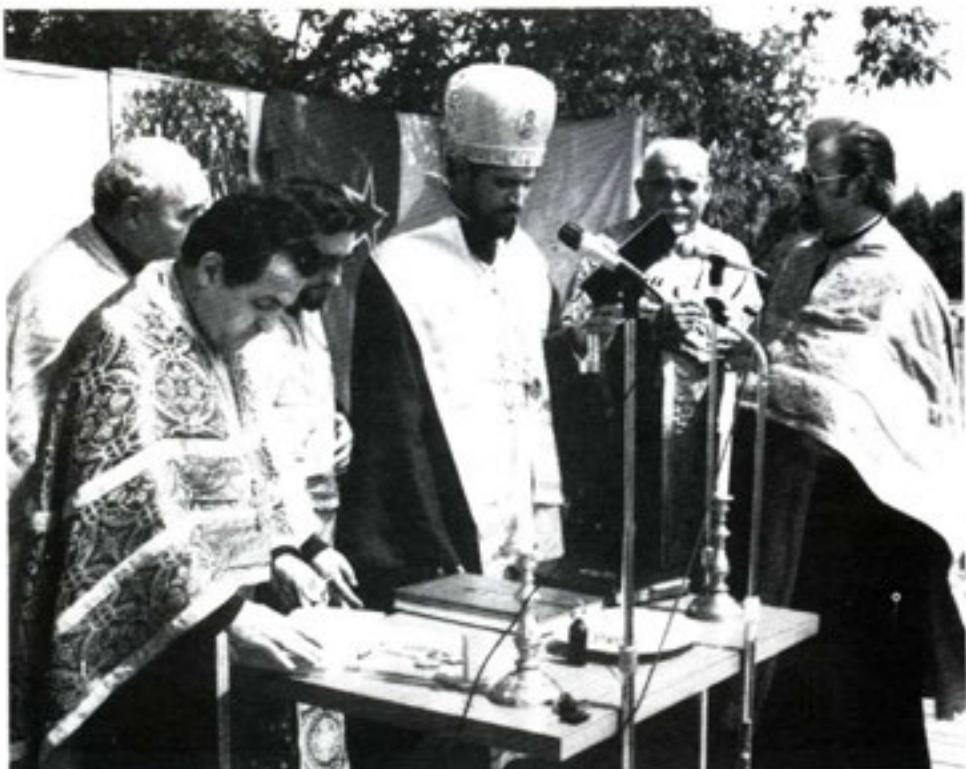
Веднаш по интронизацијата митрополитот г. Кирил одржа мошне инспиративна, многу топла беседа и заблагодарувајќи се на довербата и задачата што му е доверена, меѓу другото, рече: "Овој ден е ден на радост и на торжество, но, како и секоја друга радост, и оваа нашата денес, задолжува и обврзува. И јас вашиот архијастер, и свештениците во мојата пространа епархија и вие сите, мили духовни браќа и сестри на Господа, треба да бидеме свесни за големите и за тешки задолженија што се поставуваат пред нас.

Одговорноста и потешкотиите, со кои ќе се среќаваме, се дотолку поголеми што македонските црковни општини кои ја сочинуваат нашата Богомдарована епархија ги разделуваат големи океански пространства. Соедно, никогаш нема да ја изгубам верата и надежта во Бога, дека со вашата искрена подршка и помошта уште на други наши повеќе од 200.000 браќа и сестри Македонци и Македонки кои живеат во Соединетите Американски Држави и во Австралија, а и тие се составен дел на оваа наша епархија, ќе можеме да успееме уште со позасилено темпо во остварување на сè поголеми успехи, како на нашето културно-просветно национално поле, така и на нашето црковно- патриотско поле. Не ја губам надежта дека со сигурност ќе можеме да одиме во целосна афирмација на нашето на Бога угодно справедливо црковно и национално свето дело", беа зборовите што им ги упати на верниците новиот надлежен владика г. Кирил.

Вечерта во чест на востоличувањето во големата сала на "Св. Климент Охридски" беше приредена свечена вечерба, на која покрај четиристотините Македонци, присуствуваа и многу други видни личности, како црковни, така и државни, од градот Торонто и од провинцијата Онтарио. Меѓу нив беа: г. Џорџ Бен, член на Парламентот, претставникот на Англиканската црква г. Вејт, претставниците на Католичката црква господата Томас и Доукер, уште еден член на Парламентот - д-р Шуман, делегати од Матицата на иселениците од Македонија, од македонските црковни општини од Австралија и од Америка, градоначалникот на Торонто г. Џонс, првиот претседател на МПЦ "Свети Климент Охридски" во Торонто Спиро Сандерс и тогашниот Џим Џуглов и, се разбира, уште многу други личности со кои заедно беше возвищено вечерашното славје.

Следеа поздравни говори, силни пораки, многу ветувања и верувања дека со новиот надлежен архиереј г. Кирил уште похрабро и порешително ќе се оди во нови победи. Ваквите зборови на охрабрување и за поттик најдоа на силно одобрување од страна на сите присутни во големата сала. Радоста беше голема, веселбата исто така, постигнувањата и успесите - секако најголеми. Тоа беше уште еден силен мотив успешно и мудро да се работи и да се придонесува за свое добро, за доброто на својот народ, за доброто на сите заедно.

Митрополитот Кирил со македонски свештеници на Илинденскиот пикник во 1976 година



## 10. ПРВО ЕПАРХИСКО СОБРАНИЕ

„Свети Климент Охридски“ во изминативе години повеќепати беше домаќин на големи, масовни и на значајни собири кои што оставија силен печат, а некои од нив беа вистински пионерски зафати, кои испишаа ново значајно поглавје во животот на македонскиот етникум во Канада.

Така, на 4 октомври 1969 година, со учество на мнозинство делегати и гости, се формира Првото епархијско собрание, како врвно тело на оваа прекуокеанска македонска епархија. Овој значаен собир го раководеше митрополитот г. Кирил. Поздравувајќи ги присутните тој рече дека оваа одлука е извонредно значајна и голема и отвора нова страница во заедничкиот духовен живот на сите верници надвор од Македонија.

Потоа, со свои видувања за емиграцијата и за нејзиното заедничко организирање, независно што тоа се големи далечини, за поврзувањето со мајката Македонска православна црква зборуваа: Џан Червенков (Торонто), прота Илија Канински, Бил Клечов (Торонто), прота Спиро Танасковски, Гери, прота Борис Поповски, Спиро Карфил (Хамилтон), Јован Галовски (Рочестер), прота Бошко Кипровски, Тели Мариовче (Торонто), Наум Наумовски (Лакавана), Мајкл Талин (Торонто), Спиро Сандерс (Торонто), Јован Илиевски (Рочестер), Ѓорѓи Ангелевски (Торонто), Трајан Миленковик (Колумбос) и др.

По многу интересните предлози, дадените сугестиии и по мошне богатата дискусија, Епархијското собрание избра Управен одбор, Епархијски црковно- судски совет, а заврши со благодарствен молебен, при што делегатите положија заклетва пред светите мошти на Свети Климент Охридски.

Животот течеше натаму. Во македонската црква постојано доаѓаа луѓе за да ги следат литургиите, доаѓаа за свадби, за венчавки, за крштевки, за парастоси. Се прославуваа нови години, националните македонски празници, а им се оддаваше почит на великаните од македонската историја. Воедно, народот беше



Првите членови на Светиот архиерејски синод на МПЦ

заедно на божикните и на велигденските денови, како и на разните други православни празници.

Македонската црковна општина сè повеќе стануваше најдрагото катче за Македонеците од Торонто и пошироко, кои доаѓаат заедно да се дружат, да си дадат оддишка на своето срце, да се сртнат со гости од татковината или да се помолат на Бога за здравје и живот.

Нема приредба, пикник, прослава, а во неа да не врие од мажи, жени и деца. Таа е вистина која ги радуваше сите. А што е многу важно, за дел од најинтересните и најважните манифестации и настани, пишуваат постојано и тукашните медиуми - весниците, радиото и телевизијата. Посебно кога има значајни и знаменити поводи и пригоди, кога црквата ја посетуваат највисоките чинодостоинственици на Македонската православна црква.

Во текот на 1972 година беше покрената и акцијата за собирање доброволна помош за изградба на Соборниот архиепископски храм во Скопје, што наиде на широк одсив и на поддршка за дарување прилози. Сакаа сите заедно во татковина да се подигне еден соборен храм со кој ќе се гордеат и на кој ќе му се восхитуваат.

Во 1972 година е одбележана десетгодишнината. Помина деценија откако на големиот ден Илинден, на состанокот одржан во хотелот "Кинг Едвард" беше донесена одлуката за изградба на првата македонска православна црква во Канада, храмот "Св. Климент Охридски". На кусиот, но голем јубилеј, на десетите години постоење и растеж, гостин беше Неговото високопреосвещенство митрополитот Злетовско-струмички г. Наум, во придружба на протаставрофорот Трајан Митревски. Митрополитот Наум во својата здравица, меѓу другото, рече: "Историјата ќе го забележи овој неповторливо величествен настан, а ние и нашите деца, ќе чекаме да ја прославиме 20-та, 50-годишнината и така редум во недоглед, во вечноста"...

Така и бива. Во недоглед. Толку многу се сите тие средби, славја, прослави и гости, што се одржуваа. Масовно се одбележувани и се посетувани сите значајни денови и празници што ги организира Црквата.

Решенијата од седниците на македонските православни општини од Северна Америка, одржани во 1974 и 1975 година во Колумбос, Охајо и во Детроит Мичиген, се реализираа на 30 и 31, август и 1 септември 1975 година во Торонто, кога домаќин покровител на првиот Црковно народниот собир беше "Св. Климент Охридски". Нејзиниот претседател, заедно со неуморната работа на членовите на управата и соработници, сторија сè да ги направи сите подготвки на време, па многуте гости беа пречекани како што доликува и како што се пречекуваат најсвоите.



Гости од Македонија во Торонто

## 11. АМЕРИКАНСКО-КАНАДСКО-МАКЕДОНСКА ЕПАРХИЈА

Програмата беше богата и разновидна, а меѓу решенијата што заслужуваат внимание е поставувањето темели на новата, сега само Американско-канадско-македонска православна епархија, и беше извршен изборот на нејзините тела и органи. Во епархијскиот Управен одбор влегоа: Крис Димов, Марк Браун, Јован Манговски, прота Михаил Теохарев и прота Борис Поповски.

Инаку една од одлуките на Светиот архиерејски синод на Црковно-народниот собор, што се одржа во Охрид на 17 јули 1967 година, кога беше прогласена автокефалноста на Македонската православна црква во лицето на Охридската архиепископија беше да се формира Американско-канадско-австралиска епархија. Оваа значајна



црковна институција, која, меѓу другото, има за цел да ги продлабочува врските и да ја јакне љубовта меѓу македонските иселеници во прекуокеанските земји со татковината и со црквата, како и да биде место за подоброто запознавање иближување на Македонија со земјите во кои што тие живеат, во почетокот беше заедничка со САД, со Канада и со Австралија.

Американско-канадската македонска црковна епархија беше официјално регистрирана пред американските власти на државата Њујорк по дванаесет години од нејзиното формирање. Тој чин претставува историски момент за македонските иселеници и еден од најзначајните настани во животот и во дејноста на МПЦ на западната хемисфера. Всушност, регистрирањето на Епархијата значи уште едно признавање и озаконување на ова високо управно тело на МПЦО во САД и во Канада, што, од друга страна, има силен одраз во натамошната афирмација на македонското име и на духовните вредности на македонските доселеници, во новите средини. Со законското регистрирање, Епархијата доби рамноправен третман со другите епархии што дејствуваат на американските простории.

Беше тоа 12 септември 1981 година, светол датум за Македонците од САД и од Канада, кога во МПЦО "Св. Димитрија" во Рочестер, во државата Њујорк, митрополитот Кирил ги потпиша документите и го означи законското регистрирање на Епархијата во присуство на тогашниот претседател на општината во Рочестер Борис Илиевски, на Цане Огненовски и Вито Поповски, на свештените лица Борис Поповски, Ахил Теохарев, Јован Босеовски и Ристо Ристовски, како и во присуство на адвокатот Андони Мајкрос, од Рочестер, осведочен пријател на Македонците.

Имено, по одржувањето на молитвата во храмот "Св. Димитрија", во хотелот „Американа", каде што се наоѓаше канцеларијата на адвокатот Мајклос и каде што беа готови сите документи, со потписите на архиерејот Кирил и на архиерејскиот заменик прота ставрофор Борис Поповски, првпат надвор од границите на Македонија се озакони и се призна македонска епархија. Во тој период, Епархијата ја сочинуваат 15 црковни општини со десетина парохиски свештеници, на чело со архиерејот митрополитот Кирил. Со Правилникот, а од формирањето Епархијата стана нераскинлив дел на мајката СветиКлиментова црква.

Потпретседатели на Американско-канадско-македонската црковна епархија, меѓу другите, досега биле - Цан Црвенков, Цан Гивенс, Борис Илиевски, Трајче Илиевски, Владо Царовски и сегашниот Никола Стојановски, додека архиерејски заменици биле

Борис Поповски, Русе Јанковски, Илија Мијовски и сегашниот Томислав Петковски.

Веста за регистрирањето на Епархијата брзо се разгласи преку средствата за јавно информирање во македонските, во американските и во канадските средини. Меѓутоа, посебно внимание за овој настан посвети ќујоршкиот дневен весник "Тајмс Јунион", на чии страници беше објавено законското регистрирање на Епархијата, постоењето на Македонската православна црква и на македонската нација во целина.

Во овие, колку навидум временски мали, толку по значење вредни изминати години, Епархијата според себе импозантен број од 24 цркви и манастири, кои на своите црковно-народни собири и друг вид меѓусебна соработка значат многу во животот и во самоорганизирањето на Македонците на североамериканскиот континент.

Во 1994 година во Хамилтон се одржува дваесеттиот по ред јубилеен црковно-народен собир што е уште еден повод и можност за заедничкото македонско духовно и културно-забавно дружење.

Организацијата "Обединети Македонци", пак, во подолг период најблиску соработува со управите на "Св. Климент Охридски" и сите свои програми, меѓу кои имаше масовни, големи и силно национално обоени, ги одржува токму во просториите на Црквата. И нема приредба што ја подготви "Јунајтед Маседониенс", а да не биде преполно од посетители, и да не биде таа прекрасно организирана, та сите задоволни да заминат од неа. Така, во 1975 години на свечената академија, која инаку е една од многуте што досега се одржани, а чии домаќини беа "Обединети Македонци", славјето го зголемија и членовите на КУД "Мирче Ацев" од скопскиот Универзитет, како и повеќето гости, солисти и уметници. За "Мис Јунајтед Маседониенс" во 1975, на пример, беше прогласена Мара Јанковска ученичка од Чикаго, во државата Илионис.

Пред крајот на годината, поточно на 6 декември, се одржа таканаречената "Патронска вечер", посветена на еден од најдаровитите ученици на светите браќа Кирил и Методиј, патронот на црквата "Свети Климент Охридски". Откако беше прочитан рефератот за големиот деец и просветител од страна на прота Михаил Теохарев, на бината настапила децата од неделното црковно училиште со рецитации и со песни, под раководство на нивниот учител Никола Стојановски.

Дечињата беа вистинските бисерници и длankите не се штедеа за да се поздрават од срце, бидејќи навистина толку убаво и мило говореа на мајчиниот македонски јазик. Секако, ова не им беше прв настап. Тие секогаш со воодушевување се прифаќани и

поздравувани, бидејќи најмладите и го заслужија тоа. И сполај му на Бога што македонските поколенија веќе со години во неделното училиште со дополнителна настава ги учеа и ги учат македонски јазик, азбука, историја, географија, култура, веронаука и др.

И, сега со почит и видливо задоволство може да се наброи дека во рамките на "Свети Климент Охридски" постојат, активно работат и многу придонесуваат, се разбира, секој од својата област, за афирмирањето на општината повеќе друштва и секции. Тие ја афирмираа македонската етничка заедница во Торонто, во Канада и пошироко и конечно - ја афирмираат татковината Македонија, а тие се:

- Женската секција која е еден од главните поткрепувачи и значаен фактор во животот на Црквата;

- Културно-уметничкото фолклорно друштво "Македонка";
- Културно-уметничкото и драмско друштво "Илинден";
- Младинската организација со рецитаторската, историско-географската, шаховската и спортската;
- Македонско неделно училиште,
- Пензионерскиот клуб и други секции.



Женската секција во 1965 година



Ученици од првото Црковно училиште

И сите тие во времево минато живеат, работат и дишат како едно семејство, како еден нераскинлив организам. Покрај овие постојано се раѓаат нови форми на живеење и на работа, такашто општината "Свети Климент Охридски" израснува во еден вистински центар на дружењето, заедничкиот живот и творештвото. Низ овие досегашни и тие секции, групи или друштва што набргу ќе следат, минуваат секоја година многу Македончиња кои или ги учат азбуката и јазикот, или ги јучат првите тактови на македонските ора и песни. Возрасните во слободното време, па и секогаш кога ќе затреба, се тука и со силен жар неуморно го градат богатиот мозаик на ова незаобиколено катче. Најстарите може да уживаат во плодовите на она што го оставија за да ги продолжуваат натаму идните поколенија.

Така се стаса и се прослави и 20-годишниот јубилеј на црковната општина. Со гордост се зборуваше за двете изминати децении кои се само втората скала од годините што допрва следат на Општината. Се дочека во туѓина Македонците да се гордеат и со високо кренати глави да зборуваат за постигнатото.

Прелистувајќи ги документите, што се и најверниот архивско-статистички сведок за постоењето на Црквата, проследуваме дека во 1985-та година, на пример, во "Свети Климент Охридски" постојат: КУД "Македонка", кое во своите редови само во таа година има 200 младинци, неделното црковно- македонско

училиште со стотина ученици, црковниот хор, драмската секција, женската секција, шаховската секција и др, а сите заедно работат и придонесуваат за афирмирањето на македонската вистина, независно што на многумина со непријатни и негаторски идеи таа им ги бодеше очите. Меѓутоа, се рафаат, растат и се школуваат нови генерации, кои се гордост и иднината македонска. Така, од осветувањето до 1986 година во "Свети Климент Охридски" се крстени повеќе од 3.500 новороденчиња, податок кој и сам за себе доволно зборува.

Неодамна се извршија неколку дотерувања и градежни инвестиции за разубавување на амбиентот, како што се мермерните приоди, а во 1988 година се презеде уште еден зафат - беа изградени канцеларии и помошни простории, заради подобрување на вкупната функционалност на овој комплекс.

Со секое ново лето господово се зголемуваше и бројот на членовите како и бројот на заинтересираните кои со внимание ги следат и учествуваат во работата на изборните собранија и другите содржини во Црквата. А тие содржини се збогатуваат постојано. Во никој случај, кога станува збор за нив, не смее да не се истакне и Литературното друштво "Браќа Миладиновци", кое како една од поновите секции во своите редови опфаќа голем број љубители на убавиот пишан збор. За кусо време од своето формирање тие се претставија со своите лични трудови пред многубројна публика, а се публикувани и многу нови песни во списанието "Литературна мисла" и "Видици". Набргу творците ги организираа "Деновите на македонската литература".

Исто така, треба да се одбележи активноста и на драмската и шаховската секција како и на фудбалските екипи. Сите тие придонесуваат во црквата постојано да има народ, да доаѓаат, да се среќаваат и да се запознаваат, да станат блиски, нашинци од сите возрасти преку вечеринки, игранки, банкети, биг-сел. Многу голема манифестација е веќе традиционалниот Интернационален караван на нациите во Торонто и во тие вклучувања во заедничко содејство со сите во црквата, кога на најдостоинствен начин Македонците се претставуваат пред канадската јавност и публика. И, навистина Македонците имаа и имаат со што да се прикажат и афирмираат од нивната богата национална ризница, од специјалитетите за македонските трпези, изложби, колоритни носии и концерти. Девет дена тече река од народи од сите меридијани што живеат во оваа земја, а тоа е одлична можност тие на самото место да се уверат кој сè и што сè Македонците, доаѓајќи до вистината за нивната посебност, како народ со свој идентитет.

Таквата презентација од највисок ранг е можна во реновираните сали, посебно во големата, која со својата сегашна функционалност претставува одличен простор за секакви приредби, а и во двете помали сали, кои сите заедно го чинат заокружен извонредниот црковен амбиент.

Еве овие први години на последната деценија од овој милениум, се едни од најплодните и најбогатите за "Св. Климент Охридски" што ќе бидат по многу нешто запишани со крупни букви во историјата на црковното живеење на Македонците во Торонто, Онтарио и Канада.



Ученици пред црквата "Св. Климент Охридски"

## 13. СУВЕРЕНАТА РЕПУБЛИКА – МАКЕДОНСКА ГОРДОСТ

Тркалото на историјата доби сосема поинаков тек. За среќа се оствари многувековниот сон на илјадници, на милиони македонски чеда, од сиот свет - денес имаме суверена, самостојна држава Република Македонија.

Тоа за што загинаа толку браќа и сестри - низ војните и тортурите, тоа за што оставија коски во затворите и на боиштата, недоброени верни синови, се дочека во 1991 година да биде стварност. Идеалите на Гоце, Карев, Груев, Сандански, Ченто на најголемо задоволство и восхит се вистина - Македонија е самостојна држава. Призната од светските велесили, призната од десетици и десетици земји од сите континенти. Дај Боже Македонците еден ден да се заедно сите, да нема граници и да не се распарчени и разделени на повеќе страни.

Во сиве овие процеси, на патот на осамостојувањето и признавањето и потоа, голем влог и придонес имаат активистите и членовите на црквата. Во најстрогиот центар на Торонто се веја македонските знамиња, дефилираше македонската парада. Се собраа значајни доброволни и хуманитарни прилози за стариот крај, а обврска е да се продолжат овие добродетелства и многуте значајни дејанија за секогаш кога ќе има потреба за нив. Македонците од Торонто во 1982 година имаа можност да го поздрават претседателот на Владата Благој Попов. Неодамна во својата средина, исто така имаа пријатна чест да го поздрават и присуството на претседателот на македонската држава Киро Глигоров, како и други личности од науката, историјата, културата и политиката на Македонија, за кои секогаш имаше срдечно добредојде и почит.

Фрескопишаните зидови и сводови што ги оживуваат напрото светците од вештите раце на познатиот уметник Ѓорѓи Даневски, ја направија црквата да биде еден од ретките културни споменици на Торонто што влегува во кругот на вистинските културни

достоинства кои остануваат за навек да зрачат како споменик на убавината и пораките Божи во Онтарио и во Канада.

Академскиот сликар Ѓорѓи Даневски го живописа иконостасот и внатрешниот дел на црквата. Тоа е глетка што пленува. Очите на секој посетител се запираат од лик до лик и од композиција до



Гоце Делчев

композиција. Насликани се Св. Кирил и Св. Методиј и нивните ученици Св. Климент и Св. Наум Охридски, потоа Св. Злата Мегленска и многу други светители. Пред нашите погледи се ликовите на Филип и Александар Македонски, знамето на Република Македонија и повеќе ликови и композиции од Библијата. Фреските се веќе откупени од бројни македонски иселеници и од нивни асоцијации. А целиот иконостас, заедно со повеќе елементи кои даваат посебен белег на внатрешниот дел на црквата, се

подарок на женската секција. Ова значајно уметничко дело е прво од ваков вид во иселеништвото, кое во мај 1993 година беше осветено од тогашниот Повардарски архиереј митрополитот Михаил.

Тука несомнено треба да се истакне несебичното и огромно залагање, пред сè на претседателот на Црквата Никола Стојановски, кој заедно со другите членови вложи максимум да се добие она што се има денес. Се разбира, тоа се постигна со разбирање, слога, колективна работа и со поддршка на сите и од сите: Црковната управа, женската секција, црковниот хор, ансамблот "Македонка", новоформираната играорна група "Солунски бисери", драмската секција, Литературното друштво "Браќа Миладиновци", неделното училиште за македонски јазик, Шаховската секција и Пензионерскиот клуб "Гоце Делчев". Секако посебно внимание и почит за огромната приврзаност и грижа како вистински духовен пастир и водач на светото македонско православие има митрополитот г. Кирил, во соработка со сите со оние духовни оци кои минаа во служба на Бога и народот, а особено сегашните високоценети протоереи Илче Мировски и Јован Босевски. Заслужуваат респект и бесцлоговорна почит големите напори и трудот на сите досегашни и на сегашниот претседател Никола Стојановски, кој пак вели: "Без колективна поддршка на сите црковни одбори, организации, асоцијации, роднокрајни и други друштва и здруженија во Торонто, не ќе бевме во можност да оствариме "една, бездруго, импозантна активност". Меѓу нив треба да се одбележат: Организацијата "Обединети Македонци", Канадско-македонската федерација, Македонскиот старски дом, македонските радија и ТВ програми, македонските православни цркви во Виндзор, Хамилтон, Мисисага, Маркам, Американско-канадската македонска епархија и Светиот синод на МПЦ со Неговото Блаженство г. г. Михаил.

Низ светлите страници на минатото и на сегашноста и низ светите врати пред олтарот на "Св. Климент Охридски" минаа и минуваат милион луѓе годишно, а само во една, минатата година веќе околу 80-тина илјади. Тоа се верни чеда господови и други поклоници и почитувачи на севишниот и на македонските големи национални достојаности.

Овој прекрасен, сега богато фреско испишан храм, стана и останува центар на цркувањето, дружењето, на миговите и на славја и собири на разбирањето на сите Македонци без разлика од каде им се нивните татковски корени и прагови и каде се тие денес.

Сите заедно во црковната општина "Св. Климент Охридски" се само едно - тие се Македонци!

ДЕЛ III  
ВТЕМЕЛУВАЧИ НА ГОЛЕМИОТ  
ДУХОВНО-НАЦИОНАЛЕН ЖИВОТ И ДЕЛО

**1. ЦРКОВНИТЕ УПРАВИ НА  
"СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"  
ВО ВРЕМЕТО ОД 1962 ДО  
1994 ГОДИНА**

## ВТЕМЕЛУВАЧИ НА ГОЛЕМИОТ ДУХОВНО-НАЦИОНАЛЕН ЖИВОТ И ДЕЛО

Во изминатите три децении Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" од Торонто, остварува значаен црковен, национален, културно-просветен, образовен, литературен, спортски и друг вид развој, благодарение на големите усилби и непрекорна работа пред сè на членовите на управата. Во условите на многунационалното, мултикультурното и демократското општество на Канада, Македонците доживуваат сестран развој во својот црковно-национален растеж, збогатувајќи го духовното живеење на доселениците од сите делови на разделена Македонија што живеат во Торонто и околните места, а со тоа придонесуваат за збогатувањето на мозаикот на канадската заедница. Затоа, денес, пред прагот на XXI. век, со право може да се констатира дека Македонците во Канада, или Канаѓаните од македонско потекло, кои биле и сè членови на црквата "св. Климент Охридски" успешно и целосно ги остваруваат своите црковни и национални права и интереси. Членовите на управата претставуваат значаен фактор во севкупното живеење во оваа македонска православна црковна општина, која е една од најголемите во многунационалната Канада.

### 1. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1962 ГОДИНА

#### ИЗВРШЕН ОДБОР

Спиро Сандерс, претседател  
Коста Ендрус, прв потпретседател  
Паул Базел, втор потпретседател  
Дон Папас, секретар  
Мајкл Нешевич, благајник  
Спиро Талевски, помошник благајник  
Крис Нешков, помошник благајник  
Кирил Стојановски, свештеник

## ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Ван Петров	Луис Мисиос
Џејмс Сандерс	Крис Билковски
Стево Тодоровски	Алек Пацков
Џон Червенков	Џорџ Дронов
Богоја Тодоровски	Стив Крестон

## 2. ЦРКОВНАТА УПРАВА 1963/64

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Коста Ендрус, претседател  
Паул Базел, прв потпретседател  
Илија Џорџ, втор потпретседател  
Дон Папас, секретар  
Спиро Талевски, помошник секретар  
Мајкл Нешевич, благајник  
Крис Нешков, помошник благајнаик  
Кирил Стојановски, свештеник



#### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Ван Петров	Крис Сандерс
Џон Кристов	Крис Божанин
Џејмс Сандерс	Питер Алушев
Луис Мисиос	Паул Констандину
Крис Билковски	Пандо Папаилија
Џорџ Дронов	Спиро Сандерс
Стив Мандел	Гас Константин
Џон Гивенс	Луис Пандо
Том Трентос	Стив Нешевич
Алек Шапас	Тодор Кристов
Џорџ Нешевич	Сем Гацовски
Мајкл Талин	Крис Василевич
Питер Стојанов	Луи Опашинов
Стив Крестон	Пол Мангос
Стево Тодоровски	
Питер Кондов	<b>СОВЕТНИЦИ</b>
Александар Георгиевски	
Џејмс Џуглов	Виктор Паскалев
Вилијам Дундас	Вилијам Ендрус

#### 3. СПИСОК НА ЧЛЕНОВИТЕ КОИ ЈА СОЧИНУВАА КОРПОРАЦИЈАТА ВО 1964 ГОДИНА

Демитри Алексов	Џорџ Бачевски
Питер Алушкиев	Мајк Бакалов
Сотир Анастас	Крис Балака
Џон Е. Андреов	Крис Билковски
Сем Андрус	Крис Боглис
Дени Ангелидис	Дон Боглис
Џорџ Ангелидис	Ристо Богозевски
С. Анковски	Бошко Бошковски
Џек Апс	Крис Божанин
Христина Аргирис	Спиро Божанис
Анцело Аргиро	Живко Божиновски
Д. Арновени	Алек Браун
П.А. Кацопулос	Стив Крестон
Тед Кристи	Стојанка Данкова
Тодор Христов	Јордан Б. Џоревски
Насте Христов	Питер Илиас
Паул Констандину	Паул Илич
Артур Константин	Христо П. Илиев
Гас Константин	Крис Еванос

Пандо Константину  
Џими Димитриевски  
Том Димитриевски  
Том Димитрев  
Спиро Димов  
Џон Диневски  
Џорџ Дронов  
Вилијам Дандас  
Паул Џорџ  
Филип Џорџ  
Ник Георгиевич  
Ламбро Георгиадис  
Александар Георгиевски  
Атанас Георгиевски  
Џорџ Герман  
Ван Геро  
Џон Гивенс  
Мајк Гивенс  
Питер Гивенс  
Коста Гранчос  
Џејмс Грегори  
Џими Груидс  
Живко Китанчевски

Алек Еванс  
Крис Еванс  
Крис Флоров  
Сем Гаџовски  
Крстин Гаговски  
Алек Џорџ  
Илија Џорџ  
Ник Џорџ  
Пит Груидс  
Борис Гудановски  
Коце Харбов  
Бернард Хатин  
Вилиам Херман  
Фред Хантер  
Томас Џеимс  
Божин Јанакиевич  
Ристе Јованович  
Спиро Карфилов  
Арт Карканас  
Крис Картошев  
Питер Киров  
Томе Крстевски  
Душан Макревски



Членови на Женската секција



Момент од осветувањето на местото на црквата "Св. Климент Охридски"

Никола Китеевски  
Алек Кочалевски  
Цветко Кочовски  
Ник Колев  
Питер Кондов  
Јосиф Кожовски  
Том Костопулос  
Наум Коцка  
Сотир Крушевски  
Киме Кусаковски  
Алек Кушариса  
Боб Лазенис  
Дени Лудас  
Луис Мисиос  
Дончо Митевски  
Димитри Мишко  
Мирко Митревски  
Тели Мориовче  
Луис Мусманис

Стив Мандел  
Тодор Маневски  
Паул Мангос  
Луис Мариулис  
Питер Марковски  
Крис Марко  
Мајк Маркович  
Владо Марковски  
Џорџ П. Милош  
Питер Милош  
Џејмс Милош  
Џејмс Минас  
Здравко Мишевски  
Коста Мишко  
Луис Пандо  
Борис Пандо  
Сем Пановски  
Виктор Паскалев  
Анастас Паскос

Лазо Нанев  
Зоран Настевски  
Пандо Наумевски  
Крис Неделко  
Крис Нешков  
Џорџ Нешевич  
Мара Нешевич  
Стив Нешевич  
Алек Нешовски  
Луис Нешковски  
Симе Несторовски  
Антони Николас  
Луис Николсон  
Дорче Николовска  
Горда Николовски  
Стив Николов  
Спиро Николов  
Пеџо Новачевски  
Луис Опашинов  
Паул Опашинов  
Томас Опашинис  
Антонио Опашинис  
Енди Пановски  
Пандо Сандерс  
Спиро Сандерс  
Алек Шапас  
Крис Сидерис  
Спиро Симон  
Питер Спасевски  
Џорџ Стериов  
Дон Стојанович  
Питер Стојанов  
Антон Стојанович  
Добри Стојанович  
Ристо Стојанович  
Бил Стојов  
Џорџ Стојановски  
Том Теофанидис  
Трајко Тодоров  
Атанас Тодоровски  
Стефан Тодоровски  
Крис Томев  
Бил Тошев  
Алек Трајкович  
Пандо Палаилија  
Дон Папас  
Алек Пашков  
Крис Паул  
Алекс Патсков  
Крис Пол  
Флоренс Павлевски  
Доре Павлов  
Пандо Пенушкович  
Питер Петличковски  
Илинка Петров  
Сем Петров  
Јосиф Петровски  
Крсте Петровски  
Коста Петровски  
Атанас Решков  
Дени Ристич  
Џо Ристич  
Стив Ристич  
Светолик Ристовски  
Бил Шалварина  
Крис Сандерс  
Џејмс Сандерс  
Стево Стојановски  
Ристо Светаровски  
Томе Светаровски  
Спиро Талевски  
Мајк Талин  
Павле Таневски  
Питер Таневски  
Живко Тасевски  
Трајче Темос  
Симо Темовски  
Енди Терзиевски  
Стив Терзиевски  
Васил Терзиевски  
Ламбро Теодор  
Димитри Трајкович  
Васил Трендов  
Џејмс Трентос  
Том Трендов  
Мајк Трикович  
Џон Црвенков  
Крис Савела  
П.А. Коцопулос



Претседателите Спиро Сандерс и Џорџ Лукрас со сопругите

#### 4. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1965 ГОДИНА ИЗВРШЕН ОДБОР

Коста Ендрус, претседател  
Илија Џорџ, прв потпретседател  
Стив Мандел, втор потпретседател  
Тами Трендов, секретар  
Спиро Талевски, помошник секретар  
Мајкл Нешевич, благајник  
Крис Нешков, помошник благајник  
Кирил Стојановски, свештеник

#### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Ван Петров	Коце Харбов
Џон Кристов	Алек Браун
Џејмс Сандерс	Крис Божанин
Луис Мисиос	Питер Алушис
Крис Билковски	Паул Костадину
Џорџ Дронов	Пандо Папаилија
Стив Мандел	Спиро Сандерс
Џон Гивенс	Гас Константин
Џими Трентос	Луис Пандо
Алек Шапас	Стив Нешевич
Џорџ Нешевич	Тодор Кристофф
Питер Стојанов	Сем Гацовски



Црковната управа во 1967 година

Стив Крестон  
Стево Тодоровски  
Питер Кондов  
Џејмс Џуглов  
Мајк Гивенс

Крис Василевич  
Луис Опашинов  
Паул Мангос  
Александар Георгиевски

## 5. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1966 - 1967 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Џим Џуглов, претседател  
Тели Мориовче, прв потпретседател  
Бил Клечов, втор потпретседател  
Миле Наумовски, секретар  
Горѓи Лукрас, благајник  
Томи Паскос, заменик на благајникот  
Атанас Попов, свештеник

## ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Џан Гивенс	Јордан Андоновски
Ѓорѓи Ангеловски	Наум Наумовски
Луј Опашинов	Владо Стерјовски
Пит Кондов	Питер Алушев
Џан Малинас	Џан Николовски
Коста Стенвик	Крис Еванс

## КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Крис Димов	Стево Тодоровски
Џим Вучков	Том Паскос
Киро Којчевски	Мајк Гивенс
Зорка Базел	
Аспарух Мрсевски	

## СОВЕТНИЦИ

## 6. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1968 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Георги Лукрас, претседател	Коста Стенвик, прв потпретседател
Ристо Кочовски, секретар	Крис Божанин, втор потпретседател
Крис Димов, благајник	Атанас Попов, свештеник



Одржување панахида за паднатите борци за Македонија

#### **ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА**

Бил Клечов	Горѓи Ангелевски
Цан Малинас	Јани Бекарис
Ник Алушис	Крис Еванс
Симе Опашинов	Бил Чокрев
Норман-Наумче Арнаудов	Владо Стериовски
Тами Опашинов	Мајкл Гивенс

#### **7. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1969 ГОДИНА**

##### **ИЗВРШЕН ОДБОР**

Цим Југлов, претседател  
 Филип Ангелковски, прв потпретседател  
 Аспарух Мрсевски, втор потпретседател  
 Славе Николовски - Катин - секретар  
 Дорче Николовски - благајник  
 Атанас Попов, свештеник

#### **ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА**

Норман Арнаудов	Ник Данчев
Симе Гаџовски	Стив Кало
Владо Ристевски	Нуне Наумовски
Симе Клашев	Душан Макревски
Енди Самарџиев	Тели Мориовче
Бил Дандац	Петар Алушев

#### **КОНТРОЛНА КОМИСИЈА**

Цане Георгиевски  
 Дон Папас  
 Питер Ристевски  
 Борис Ташковски  
 Спиро Талевски

#### **СУД НА ЧЕСТА**

Цон Червенков  
 Ник Алушев

Борис Лазаров  
 Том Трендов  
 Паул Базел



Членови на Женската секција

## 8. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1970 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Филип Ангелковски, претседател  
Крис Димов, прв потпретседател  
Луј Опошинов, втор потпретседател  
Пит Кондов, секретар  
Дорче Николовски, благајник  
Атанас Попов, свештеник

### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Паул Базил  
Џон Бекарис  
Бил Клечов  
Ник Дамчев  
Џон Еванов  
Џим Гиоров  
Џон Гивенс

Горнан Јовановски  
Џон Малинас  
Џон Николовски  
Алек Петличков  
Илија Танасковски  
Мајкл Талин

**КОНТРОЛНА КОМИСИЈА**

Џорѓ Ангелевски  
 Том Олашинив  
 Владо Ристевски  
 Енди Самарџиев  
 Васил Чокревски

**СУД НА ЧЕСТА**

Аспарух Мрсевски  
 Питер Алушев  
 Анастас Горгиев

**9. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1971 ГОДИНА****ИЗВРШЕН ОДБОР**

Симе (Сем) Гацовски, претседател  
 Анди Самарџиев, прв потпретседател  
 Живко Гасковски - втор потпретседател  
 Спиро Талевски - секретар  
 Дорче Николовски, помошник секретар  
 Атанас Попов, свештеник

**ЧЛНОВИ НА ЦРКОВНАТА УПРАВА**

Коста Апостоловски  
 Норман Арнаудов  
 Пит Кондов  
 М. Малинов  
 Борис Мангов  
 Тели Мориовче

Џон Николовски  
 Алек Петличков  
 Владо Савевски  
 Коста Стенвик  
 Георги Стојановски  
 Теди Танасов

**КОНТРОЛНА КОМИСИЈА**

Илија Димитриевски  
 Анастас Георгиев  
 Коста Трачев  
 Киме Кусаковски  
 Владо Ристевски

**СУД НА ЧЕСТА**

Џорѓ Лукрас  
 Мајкл Гивенс  
 Филип Ангелковски

**10. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1972 ГОДИНА****ИЗВРШЕН ОДБОР**

Симе (Сем) Гацовски, претседател  
 Крис Димов, прв потпретседател  
 Коста Стенвик, втор потпретседател  
 Спиро Талевски, секретар  
 Коста Апостоловски, заменик секретар  
 Михаил Теохаров, свештеник



Од Илинденскиот пикник во 1972 година

#### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Мајк Бакалов  
Џан Беќарис  
Тоде Блажевски  
Кире Боримечковски  
Паул Костадину  
Ник Дамчев  
Илија Димитриевски

Џорџ Герман  
В. Митревски  
Стив Нешевич  
Том Паскос  
Алек Шалас  
Теди Танасов

#### КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Џан Наумовски  
Дон Папас  
Васил Терзиевски

## 11. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1973 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Тели Мориовче, претседател  
Луј Опашинов, прв потпретседател  
Тошо Андоновски, втор потпретседател  
Стив Нешевич, секретар  
Том Трендов, благајник  
Михаил Теохаров, свештеник

### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Горѓи Лукрас	Јован Наумовски
Кире Боримечковски	Павле Пирганов
Вангел Чаушевски	Добре Стојановски
Ник Дамчев	Јован Димовски
Тами Богоевски	Јован Христов
Стив Ристик,	Јован Бекарис

### КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Владо Стериовски  
Џон Гивенс  
Тодор Танасов  
Јосиф Петровски  
Кире Јовановски

### СУД НА ЧЕСТА

Благоја Каркински

## 12. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1974 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Тели Мориовче, претседател  
Владо Стериовски, прв потпретседател  
Тодор Атанасов, втор потпретседател  
Наум Стојановски, секретар  
Том Трендов, благајник  
Грегори Цанев, заменик на благајникот  
Михаил Теохарев, свештеник

## ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Јован Казиовски	Јован Димовски
Борис Спасевски	Јосиф Кожовски
Питер Васос	Енди Герман
Минчо Гулчев	Криз Шаниновски
Јосиф Шуковски	Ристо Димитриевски
Мендо Бакаловски	Петре Спасевски
Владо Савевски	Мирче Видановски
Јордан Недановски	Васко Василевски

## КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Добре Стојановски  
Георги Лазаревски  
Симе Гацович

## СУД НА ЧЕСТА

Стеве Нешевич	Д-р Драги Денковски
Јован Наумовски	Јован Кузевски
Џорџ Стрезов	Живко Гасновски



Македонки од Торонто во Вашингтон

## 13. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1975 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Крис Димов, претседател  
Јован Казиевски, прв потпретседател  
Горѓи Стрезов, втор потпретседател  
Алек Стојановски, секретар  
Џон Кузев, благајник  
Анџело Сидер, заменик на благајник  
Михаил Геохарев, свештеник

### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Драги Денковски	Грегори Цанев
Васил Стојковски	Нове Стојановски
Горѓи Лазаревски	Крис Рапо
Васко Лазаревски	Енди Герман
Цане Видиновски	Јосиф Пановски
Зорка Базел	Борис Павловски
Ник Ценев	

### КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Добре Стојановски  
Питер Алушев  
Тами Богојовски  
Џорџ Браун

### СУД НА ЧЕСТА:

Тели Мориовче  
Владо Стериовски  
Симе Гаџовски  
Тами Трентов  
Филип Ангелковски  
Џими Сандерс

## 14. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1976 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Крис Димов, претседател  
Џон Казиевски, потпретседател  
Џорџ Стрезов, потпретседател  
Алексо Стојановски, секретар  
Јован Кузев, благајник  
Анџело Сидер, заменик на благајникот

### ДОПОЛНИТЕЛНИ ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Анди Герман  
Васил Стојковски

Јосив Кожовски  
Џон Рекарис

## **КОМИСИЈА ВО КУЈНАТА**

Анџело Сидер  
Борис Видиновски  
Зорка Базел

Васко Лазаревски  
Нове Стефановски  
Крис Рапос

## **КОМИТЕТ ЗА ИЗГРАДБА**

Џорџ Стрезов  
Борис Павловски  
Том Богоевски  
Пет Сидер  
Џон Казиевски  
Крис Димов

## **ПОМОШЕН КОМИТЕТ ВО КУЈНАТА**

Јосиф Пановски  
Ник Танев  
Глигур Танев  
Џорџ Лазаревски  
Д-р Драги Денковски

## **КОНТРОЛНА КОМИСИЈА**

Добре Стојановски  
Питер Алушев  
Том Богоевски  
Пеце Спасевски

Васил Василевски  
Џорџ Браун  
Васил Алексиу  
Ник Нешевич  
Џорџ Ангелевски

## **15. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1977 ГОДИНА**

### **ИЗВРШЕН ОДБОР**

Александар Георгиевски, претседател  
Васко Панчаревски, прв потпретседател  
Драги Денковски, втор потпретседател  
Ѓорѓи Лазаревски, секретар  
Васко Лазаревски, благајник  
Добре Стојановски, заменик на благајникот  
Михаил Теохарев, свештеник

#### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Петар Алушев	Йордан Андоновски
Зорка Базел	Михаил Дафовски
Јован Димитриевски	Горѓи Калузовски
Борис Крстевски	Јосиф Кожовски
Благоја Каркински	Спиро Мангос
Горѓи Нечевски	Васил Пандовски
Јосиф Петровски	Ките Ристевски
Петре Ристевски	Петре Спасевски
Ванѓел Стојковски	Лилјана Спасовска
Никола Стојановски	Стево Тодоровски

#### КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Петар Кондов	Цан Гивенс
Јован Кузев	Васко Диневски
Ратка Шапас	

### 16. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1978 ГОДИНА

#### ИЗВРШЕН ОДБОР

Александар Георгиевски, претседател  
Филип Ангелковски, прв потпретседател  
Драги Денковски, втор потпретседател  
Горѓи Лазаревски, секретар  
Петре Спасевски, благајник  
Добре Стојановски, заменик на благајникот  
Михаил Теохаров, свештеник

#### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Борис Крстевски	Ванѓел Стојковски
Костадин Опашинов	Васил Лазаревски
Благоја Каркински	Јосиф Пановски
Петар Алушев	Михаил Дафовски
Ките Ристевски	Србин Видиновски, домаќин
Стево Тодоровски	Ратка Видиновска, домаќин
Јосиф Петровски	Јован Христов, псалт
Петар Ристевски	Илија Неговановски, епитроп
Јордан Андоновски	Стефан Атанасиевски, админ. секретар
Новак Стефановски	



Црковната управа во 1978 година

## 17. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1979 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Васил Пандовски, претседател

Тели Мориовче, прв потпретседател

Владо Савески, втор потпретседател

Владо Стериовски, секретар

Цветко Димовски, благајник

Драги Чумандра, заменик на благајникот

Драги Костадиновски, протоереј

Трајко Босеовски, свршен богослов - секретар менаџер

### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Вилиам Ендрус

Мајк Дафовски

Џими Наумович

Ѓорѓи Лазаревски

Никола Стојановски

Ѓорѓи Калузовски

Блага Дафовска

Крис Димов

Васил Чороловски

Алексо Црковски

Зорка Базел

Алекс Шапас

Спиро Мангов

Владе Јовановски

Енди Герман

Александар Каран필овски

## 18. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1980 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Васил Пандовски, претседател  
Тели Мориовче, потпретседател  
Владо Савески, потпотретседател  
Владо Стериовски, секретар  
Цветко Димовски, благајник  
Драги Чумандра, заменик на благајникот  
Драги Костадиновски, свештеник

### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Алексо Црковски	Трајан Теговски
Александар Каранфиловски	Тоде Врглевски
Александар Шапаловски	Владе Јовановски
Крис Димов	Јосиф Ничевски
Спиро Мангов	Чарли Цветико
Џан Гивенс	Драган Џолгановски
Алек Дерлис	Борче Кулевски
Димче Малаковски	Енди Герман
Крсте Марковски	Миле Јанковски
Ките Ристевски	



Група Македонци пред црквата



Од активноста на жените во Торонто

## 19. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1980/81

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Џан Гивенс, претседател

Никола Каранфиловски, прв потпретседател

д-р Александар Георгиевски, втор потпретседател

Анастас Ралевски, секретар

Александар Црковски, благајник

Ристо Ристовски, заменик благајник

### ЧЛНОВИ НА УПРАВАТА

Трајан Теговски

Јонче Пауновски

Тоде Врглевски

Миле Јанковски

Борче Кулевски

Димче Малаковски

Ристе Ристевски

Алек Дерлис

Крсте Марковски

Чарли Цветико

Спиро Мангос

## ДОПОЛНУВАЊЕ ЗА 1982

д-р Драги Денковски	Петре Ристевски
Питер Кондов	Јоше Димитриевски
Ратко Гулевски	Коле Волчевски
Петар Гулевски	Митре Гајтановски
Алек Петличков	Алексо Петковски
Ѓорѓи Трајановски	Тони Марковски
Вангел Стојковски	Том Јанев

## 20. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1981/82 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Џан Гивенс, претседател  
Никола Каранфиловски, прв потпретседател  
д-р Александар Георгиевски, втор потпретседател  
Алексо Црковски, благајник  
Христо Христов, заменик на благајникот

### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

д-р Драги Денковски	Петре Ристевски
Пит Кондов	Јоше Димитриевски
Ратко Чачоровски	Коле Волчевски
Петар Гулевски	Митко Гајтановски
Алек Петличков	Ален Петковски
Ѓорѓи Трајановски	Тони Марковски
Вангел Стојковски	Том Јанев

## 21. ЦРКОВНАТА УПРАВА 1983/1984 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Никола Каранфиловски, претседател  
Јосиф Шуковски, прв потпретседател  
Џан Гивенс, втор потпретседател  
Бојче Бојчевски, секретар  
Петар Гулевски, благајник  
Љупчо Темелковски, заменик на благајникот

## ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Кире Јанкуловски	Пецо Андоновски
Миле Јанковски	Тони Марковски
Ристо Стојановски	Ристо Трифуновски
Васил Радовски	Коле Импраковски
Тане Јандревски	Митре Гајтановски
Стојче Гулевски	Христо Христов
Кире Ристевски	Ратко Чачоровски
Јонче Марков	

## КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Зорка Базел  
Владе Гроздановски  
Алексо Црковски

## СУД НА ЧЕСТА

Анастас Ралевски  
Драги Денковски  
Цан Кузев

## 22. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1985 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Томе Танасовски, претседател  
Алек Петличков, потпретседател  
Александар Георгиевски, потпретседател  
Драги Спасевски, секретар  
Александар Каранфиловски, благајник  
Данчо Глобочки, заменик на благајникот  
Илче Мировски, свештеник  
Јован Босеовски, свештеник



Црковната управа во 1985 година

## ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Живко Мојанчевски  
Кузе Писмаров  
Веле Николовски  
Иљо Карапалевски  
Киро Миленковски  
Стојан Мурттановски  
Сребре Стојановски  
Цан Црвенков  
Мери Кондов

Алексо Црковски  
Ристо Стојановски  
Никола Стојановски  
Борис Мангов  
Горѓи Начевски  
Владо Савевски  
Стефан Стерјовски  
Кире Глобочки  
Тони Јошевски  
Џорѓи Горев

## КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Живко Манговски  
Ратко Чачоровски  
Ташко Накев

## СУД НА ЧЕСТА

Тели Мариовче  
Никола Коранфиловски  
Симе Гаџовски

## 22. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1986 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Томе Танасовски, претседател  
Алек Петличков, прв потпретседател  
Александар Георгиевски, втор потпретседател  
Александар Каранфиловски, благајник  
Драги Спасевски, секретар  
Данчо Глобочки, заменик на благајник  
Илче Мировски, свештеник  
Јован Босеовски, свештеник

## ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА

Алексо Црковски  
Ристо Стојановски  
Никола Стојановски  
Владо Савевски  
Стево Стерјовски

Џим Билкас  
Веле Николовски  
Томе Петковски  
Ристо Трифуновски  
Кире Глобочки

Горѓи Горев	Никола Белчевски
Горги Нечевски	Цим Билкас
Борис Мангов	Веле Николовски
Цан Црвенков	Томе Петковски
Луј Опашинов	Ристо Трифуновски
Коле Ипраковски	<b>КОНТРОЛНА КОМИСИЈА</b>
Тоде Врглевски	Живко Мангов
Алек Дерлис	Ратко Чачоровски
Тања Ѓорѓевич	Ташко Накев
Горче Андреевски	

#### **СУД НА ЧЕСТА**

Тели Мориовче  
Симе Гаџовски  
Никола Каранфиловски  
Петре Василевски  
Владо Стериовски

#### **24. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1987/88 ГОДИНА**

##### **ИЗВРШЕН ОДБОР**

Алек Петличков, претседател  
Петар Гулевски, прв потпретседател  
Цан Марков, втор потпретседател  
Александар Каранфиловски, секретар  
Христо Христов, благајник  
Кузе Писмаров, заменик на благајникот  
Илче Мировски, свештеник  
Јован Босевовски, свештеник

##### **ЧЛЕНОВИ НА ЦРКОВНАТА УПРАВА**

Живко Мојанчевски	Живко Гушевски
Алексо Црковски	Горѓи Ристевски
Јордан Андоновски	Миле Петковски
Тане Андонов	Борис Митревски
Драги Атанасовски	Ристо Секуловски
Петре Богоевски	Горѓи Калузовски
Митре Босевовски	Митре Гајтановски
Коле Волчевски	Стефче Марковски
Ките Ристевски	Ристо Стојановски
Стојан Муртаниовски	Пеце Петличков
Ристо Трифуновски	Сребре Џанџуровски

## КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Васко Лазаревски  
Мендо Бакалоески  
Кире Глобочки  
Горѓи Лазаревски

## ДОПОЛНУВАЊЕ ВО 1987/88 ГОДИНА

Цан Црвенков  
Луј Опашинов  
Никола Ипраковски  
Тоде Врглевски  
Александар Дерлис  
Тања Ѓорѓевич

Горче Андреевски  
Никола Белчевски  
Џоим Билкас  
Веле Николовски  
Горѓи Ѓорѓев.

## СУД НА ЧЕСТА

Цан Кузев  
Стасе Ралевски  
Перо Кочовски



Дел од олтарот во црквата "Св. Климент Охридски"

## **25. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1989/90 ГОДИНА**

### **ИЗВРШЕН ОДБОР**

Драги Денковски, претседател  
 Стасе Ралевски, прв претседател  
 Васко Лазаревски, втор потпретседател  
 Мери Кондов, секретар  
 Коле Волчевски, благајник  
 Пеце Петличков, заменик на благајникот  
 Илче Мировски, свештеник  
 Јован Босеовски, свештеник

### **ЧЛЕНОВИ НА УПРАВАТА**

Тане Андонов	Георге Калаузовски
Јордан Андоновски	Драги Кондовски
Мендо Бакаловски	Живко Манговски
Киро Блажевски	Тели Мориовче
Борис Бојчевски	Кире Миленковски
Митре Босеовски	Стојан Муртановски
Ратко Чачоровски	Борис Наумовски
Алексо Црковски	Миле Петковски
Мајк Дафовски	Кузе Писмаров
Кире Димовски	Гоце Поповски
Сребре Џунџуровски	Ратка Шапас
Митре Гајтановски	Ристо Стојановски
Ѓорѓи Ѓорев	Миле Томовски
Петар Гулевски	Џан Црвенков
Бојан Гуновски	Рада Видиновска
Тане Андреевски	Србин Видиновски

### **КОНТРОЛНА КОМИСИЈА**

Митре Димовски  
 Питер Кондов  
 Васко Пандовски  
 Ристо Трифуновски

### **СУД НА ЧЕСТА**

Никола Каран필овски  
 Кире Глобочки  
 Џан Кузев  
 Владо Ристевски

## 26. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1991/92 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Никола Стојановски, претседател  
Александар Каран필овски, прв потпретседател  
Џим Трентос, втор потпретседател  
Горче Андреевски, секретар  
Дени Ристевски, заменик секретар  
Кире Блажевски, благајник  
Георги Ѓорев, заменик на благајникот  
Кире Петковски, заменик на благајникот  
Илче Миовски, свештеник  
Јован Босеовски, свештеник

### ЧЛЕНОВИ НА ЦРКОВНАТА УПРАВА

Мендо Бакаловски	Драги Спасевски
Бил Бекаровски	Владо Стериовски
Веле Босевски	Георги Стрезов
Том Гуновски	Чарли Цветиков
Пере Источки	Кире Боримечковски
Мите Јаневски	Мите Крстевски
Кире Јаневски	Тони Гичевски
Кире Карапалевски	Живко Мангов
Георги Поповски	Кире Димовски
Бил Поповски	Пеце Спирковски

### ЕПАРХИСКИ ДЕЛЕГАТИ

Митре Босеовски	Крис Димов
Коста Тополников	Крис Ников
Живко Ристич	Бил Шопов
Миле Томовски	Тоде Врглевски
Блаже Трајчев	Ристо Трифуновски
Славе Трајковски	Дорче Савевски
Питер Васос	Бладо Гроздановски
Томе Танасовски	Борче Кулевски
Славе Пауновски	Бонде Гуновски
Паул Константину	Георги Калузовски
Георги Клашов	Тодор Танасков

## КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Џон Петличковски  
Кире Којчевски  
Боге Ристевски

Пеце Лазаревски  
Јосиф Стефановски

## СУД НА ЧЕСТА

Александар Георгиевски  
Тели Мориовче  
Вера Јанкуловска

Војо Антевски  
Цан Црвенков  
Данче Глобочки



Членови на клубот "Гоце Делчев"

## 27. ЦРКОВНАТА УПРАВА ВО 1993/94 ГОДИНА

### ИЗВРШЕН ОДБОР

Никола Стојановски, претседател  
Драги Спасевски, прв потпретседател  
Стив Пљакас, втор потпретседател  
Вера Јанкуловска, секретар  
Ставре Костовски, заменик секретар  
Кире Петковски, благајник  
Мите Јаневски, заменик на благајникот  
Илче Мировски, свештеник  
Јован Босеовски, свештеник



Членови на Женската секција

#### ЧЛЕНОВИ НА УПРАВА

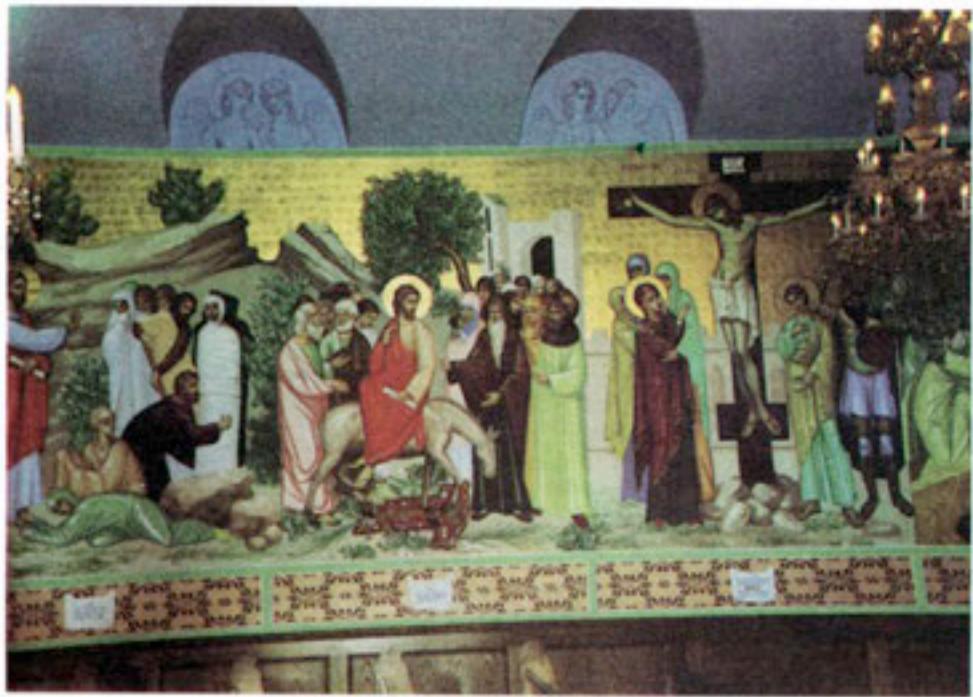
Димче Бакаловски	Георги Поповски
Кире Блажевски (епархиски делегат)	Сашко Поповски
Герман Дамовски	Митко Ростанковски
Драгица Димовска	Дона Скотланд
Томас Димов	Ратка Шалас
Георги Горев	Илче Суклевски
Том Гоцоманис	Леко Тасевски
Петар Гиневски	Коста Тополников
Том Гуновски	Танас Транталовски
Никола Ипраковски	Димитар Цонев
Пере Источки	Гоце Кокаревски
Алексо Лозановски	Тоде Врглевски
Крсте Николовски	

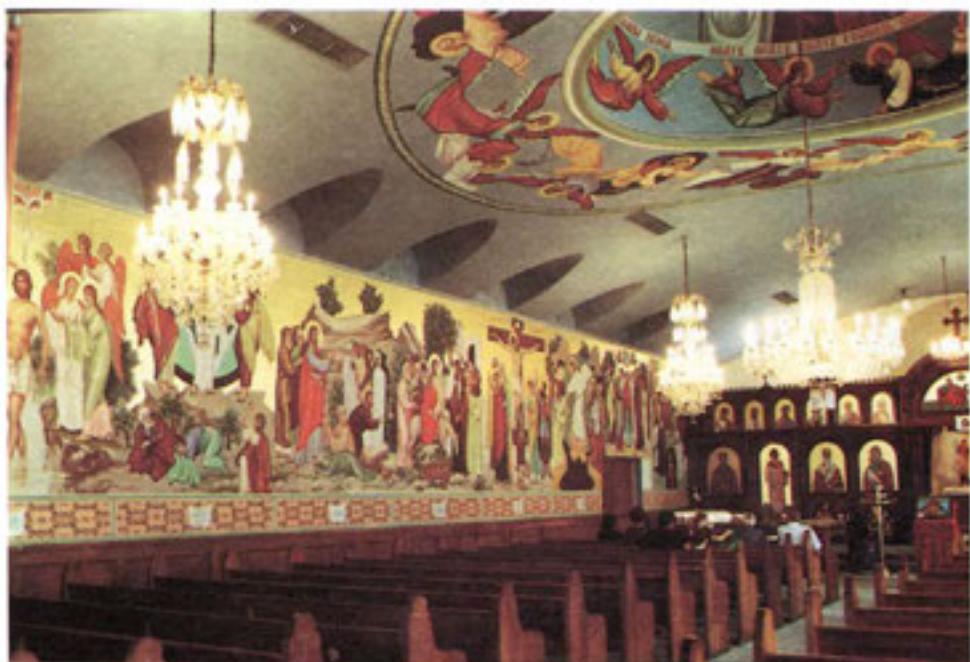
#### КОНТРОЛНА КОМИСИЈА

Нове Стефановски  
Крис Димов  
Александар Георгиевски  
Богоја Малаковски  
Мендо Бакаловски  
Џорџ Начевски

#### СУД НА ЧЕСТА

Тели Мориовче  
Кире Глобочки  
Мите Крстевски  
Владо Гроздановски  
Владо Савевски





## **ДЕЛ IV**

**ТИЕ СЕ ВГРАДИЈА СЕБЕ СИ  
ВО ОГРОМНАТА МИСИЈА ЗА АФИРМАЦИЈА  
НА ТАКЕДОНСКОТО ИМЕ**

1. ПРЕТСЕДАТЕЛИТЕ НА ЦРКОВНИТЕ УПРАВИ
2. СВЕШТЕНОСЛУЖИТЕЛИТЕ
3. ПРЕТСЕДАТЕЛКИТЕ НА ЖЕНСКАТА СЕКЦИЈА

## 1. ПРЕТСЕДАТЕЛИТЕ НА ЦРКОВНИТЕ УПРАВИ

Кога се зборува или се пишува за Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" од Торонто, секогаш се мисли на активностите, задолженијата, обврските, честа и гордоста што им припаѓа на црковните управи. Овие значајни и законски органи на црквата се избираат секоја година на крајот или во почетокот на годината, а со одобрение на Членското собрание, црковните управи можат да бидат со повеќе мандати. Тоа се извршни црковно-управни тела на оваа значајна институција, кои покрај другото, со полагањето заклетва пред свештеникот, се законски претставници на црквата, ја водат финансиската и административната работа, ја чуваат и бранат честа на Македонската православна црква, ги надгледуваат и управуваат со сите културно-просветни секции и друштва кои работат во состав на црквата. Со еден збор, црковните управи се должни за совесно вршење на доверените волонтерски работи кои во исто време значат афирмација на македонските доселеници.

Меѓу бројните активности во црковните управи, посебно место им припаѓа на претседателите на управите и тоа:

1. Спиро Сандерс - 1962
2. Коста Ендрјус - 1963-1965
3. Џеимс (Џими) Џуглов 1966-1967 и 1969
4. Ѓорѓи Лукрас 1968
5. Филип Ангелковски 1970
6. Симе Гаџовски 1971 - 1972
7. Тели Мориовче 1973 - 1974
8. Крис Димов 1975 - 1976
9. Александар Георгиевски 1977 - 1978
10. Васил Пандовски 1979 - 1980
11. Џан Гивенс 1981-1982
12. Никола Каран필овски 1983 - 1984
13. Томе Танасовски 1985 - 1986
14. Алек Петличков 1987 - 1988
15. Драги Денковски 1989 - 1990
16. Никола Стојановски 1991 - 1992 и 1993-1994

## 1. СПИРО САНДЕРС

Почетните иницијативи и активности, а и воопшто историјата на Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" од Торонто е тесно врзана со името и делото на познатиот македонски иселеник од егејскиот дел на Македонија г. Спиро Сандерс. Овој патриот и правдольубив човек е една од првите личности кои што ја покренаа иницијативата за формирање и за изградба на македонска црква во Канада и беше избран за прв претседател на црквата "Св. Климент Охридски" од Торонто.



Спиро Сандерс е роден во 1904 година во едно од најголемите села во Беломорска Македонија - Желево, Леринско, од кое најголемиот број жители, а нив, според некои податоци ги има и над пет илјади, свиле гнездо во Торонто. Желевци стасале меѓу првите во Канада. Сандерс презимето го добил од името на неговата баба Сандра, и е најстар од трите деца на Ѓорѓи и Константина. Уште како дете почнал да работи и да помага кај својот татко кој се занимавал со керамичарство, а помагал и во нивната слаткарница.

Како и што бивало, по обичај, во минатото во многу наши краишта во Македонија да се стапува во брак во раната младост, така и Спиро на 16 години се оженил со Софија Начева, која во брак со него ги родила децата Џим, Крис и Сели. Живееле скрънно во селото. Меѓутоа, како и многумина од тие краишта, на разделена Македонија кои тргнаа по светот, барајќи подобра иднина, така и Спиро во 1930 година доаѓа сам во Канада. Во почетокот е обичен работник во ресторант во Торонто, но неговата штедливост и чувство за домаќинска работа придонесуваат подоцна да стане и сопственик на ресторантот. Долго време испраќал пари до своите во селото, а потоа одлучил да го повлече своето семејство кај него во Канада. Така и направил, од 1938 година живее заедно со сопругата Софија до 1957 година, кога таа се уложи. Потоа стапува во втор брак со Александра Симова, Македонка, која е многу заслужна за организирањето и за давањето поттик на Спиро и на другите иницијатори за изградбата на црквата "Св. Климент Охридски". Но, Спиро ја губи и Александра, и во 1968

година се сретнува со Стефани Аргирова, по потекло од с. Ошчима, Леринско со која остана до крајот на животот, до 1980 година.

Повреден од односот на бугарскиот владика и свештениците, кои во Македонско-бугарската црква "Св. Кирил и Методиј" во Торонто Македонците ги правеле Бугари, во главата на Спиро постојано му се вртела идејата за градење своја македонска православна црква, во која ќе служат македонски свештеници на мајчин македонски јазик. Затоа Спиро Сандерс, заедно со своите собраќа истомисленици: Ван Петров, Коста Ендрус, Павле Базел, Мајк Нешевич и Спиро Базел - Тупурковски се здружија заедно и со идеи и со пари го формираа Иницијативниот одбор за изградба на првата македонска православна црква во Канада - "Св. Климент Охридски". Голема чест и почитување е да се биде прв претседател на Одборот кој ја формира корпорацијата и да се биде прв претседател на црковната општина, а таа чест му припадна на Спиро Сандерс. Тој со успех ја вршеше доверената должност, и до крајот на животот остана силен приврзаник, поборник и чувар на македонската вистина, за што членовите на црквата му возвратија со благодарност и почит.

## 2. КОСТА ЕНДРУС

Меѓу истакнатите иселеници од битолскиот крај е, секако Коста Ендрус. Тој е роден во с. Градешница во 1903 година, токму во виорот на востаничките настани во Македонија. Уште како дете им помагаше на своите родители во земјоделските работи, но, во тоа време на немири и војни животот му бил многу тежок. Уште како младо момче, а такви биле и другите случаи во селото, се оженил со Илинка Терзиева која му ги родила трите деца: Боб, Мара и Бил. Бил е познат и признат адвокат во Торонто.

Тешкиот живот и немаштијата го натерала Коста да го остави семејството во селото, а тој, заедно со една група мажи од битолскиот крај, во 1929 година заминал на печалба. Во 1933 година, успеал да го повлече семејството во Торонто, но веќе во 1945 година засекогаш ја губи Илинка, која почина во Торонто. Коста Ендрус го напушти овој свет во 1974 година, исто така, во Торонто.

Како и на бројни доселеници во Канада, така и на Коста му беше тежок печалбарскиот живот. Во првичните години и по петнаесет часа работеши во македонските ресторани, а подоцна и тој стана сопственик на еден ресторант, во кој се одржани безброј средби и состаноци на македонските доселеници. Тој беше човек од идеи и акција. Уште во виорот на Втората светска војна заедно со група македонски иселеници, го формира Канадско-македонскиот спомагателен комитет, кој имаше за цел да ги

снабдува борците во Македонија со лекови и со друга помош. Негова идеја беше формирање на една канадско-македонска асоцијација на сите сопственици на ресторани во Торонто.

Коста Ендрус беше еден од првите иницијатори и организатори за градење на Македонската православна црква "Св. Климент Охридски", а во 1967 година беше и претседател на црквата. Неговото активно работење во црквата како и мудрото водење на работите во општината се поттик и патоказ за наредните генерации, чии патриотизам и љубов кон Македонија и кон македонскиот народ се големи придобивки.

### 3. ЏЕИМС (ЏИМИ) ЏУГЛОВ

Еден од првите интелектуалци од македонско потекло во Канада е секако Џеимс (Џим) Џуглов, синот на брачната двојка Вангел и Елена Џуглови. Неговиот татко Вангел потекнува од македонското село В'мбел, што се наоѓа на грчко-албанската граница на 1.300 метри надморска височина, во Беломорска

Македонија. Неговата мајка Елена, пак, е родена во Торонто, а нејзиното потекло е од селото Зелениче, Леринско. Во бракот таа ги роди Џим, ќерките Катерина и Џенет. Судбината се поигра со семејството Џуглови: со длабока болка на душата го загубија Џим и Катерина, а Џенет сега живее и работи во Торонто. Таа беше меѓу првите македонски студенти од иселеништвото кои студираа македонски јазик на Универзитетот "Кирил и Методиј", во Скопје. Џим



Џуглов е роден во 1938 година во Торонто, каде заврши гимназија, а во 1961 година дипломираше на Универзитетот во Торонто и стана славист. Во 1965 година се ожени со Олга - по потекло Шпањолка, но со македонски манири, која го зголеми македонскиот род со четири сина: Андреја, Вангел, Џон и Паул. Џим Џуглов работеше како советник во Одделот за образование на Онтарио, каде што беше многу ценет и како човек и како славист. Тој беше одличен говорник, другар, патриот и вљубеник во македонскиот јазик, со посебен однос кон леринскиот говор. Меѓутоа, во 1978 година се случи несреќа: Џим загина на фармата на своите родители, тогаш кога им беше најпотребен на семејството и на македонската заедница.

Во времето кога Џим Џунглов беше претседател на црквата "Св. Климент Охридски" беа преземени бројни активности сè со цел да се афирмира македонската заедница, а пред сè Македонската православна црква. Тој знаеше и умееше да се однесува спрема луѓето во црквата и надвор од неа. Неговите говори со изливи на патриотски чувства, искажани со силни ораторски способности, останаа во траен спомен кај членовите на црквата кои го познаваат. Тој беше еден од поистакнатите претседатели, кој направи многу црквата "Св. Климент Охридски" да биде ценета и почитувана од тамошните луѓе и да биде дел од канадскиот духовен, културен и просветен мозаик на Канада.

#### 4. ГОРЃИ ЛУКРАС

Живата антологија на народните песни од Костурско е сонародникот Горѓи Лукрас од село В'мбел. Потекнува од многучлено македонско семејство, какви што во времето на Илинденското востание биле сите македонски семејства, но во кои тлеела и живеела голема македонска мисла, волја, битие и националност.

Роден една година пред да пламне Илинденското востание, во 1902 година, имал можност да биде свидетел на многу средби на македонски револуционери, во татковиот дом, што ја продолжиле борбата за ослободувањето на Македонија по Илинденско востание, задушено во крв и во оган. Некои од војводите лично ги познавал, меѓу кои, Пандо Кљашов, Митре Влавов, Цеко Бакаларов.

Набргу по отслужувањето на воениот рок ја засакал и ја зел за брачен другар првата мома од село Врбник, Мита од надалеку прочуениот македонски род Василевци. Со Мита задомил дом. Добиле две деца: син и ќерка, и бил првиот човек во селото.

Разделбата му падна потешко од сè. Емигрира. Во Канада помина десет години без драгото му семејство. Овде одново беше во македонското национално движење, во кое му беше полесно да се вклучи откако се собра со сопругата и со децата. Веќе не беше сам. Имаше помошници и единомисленици.



Годините го направија своето, полека се вклучуваше сè поактивно во македонското движење во Канада, кое стануваше сè посилно, поизразено и поодредено во Торонто. Тоа стана посебно значајно кога преку дневниот печат и преку радиото се разбра оти во Македонија, во 1958 година дојде до обновување на Охридската архиепископија. Кога во 1959 година се организира "Јунајтед Маседониенс", беше избран за благајник под претседателството на Џими Сандрес и секретарството на Петре Папаилија. Меѓу другото, чичко Џорџ Лукрас има речено дека првите години од постоењето на "Јунајтед Маседониенс" беа "златниот век на македонското национално движење во Канада".

Ѓорѓи Лукрас беше избран и за претседател на "Јунајтед Маседониенс", а по прогласувањето на самостојноста на Македонската православна црква во лицето на обновената Охридска архиепископија, со акламација во 1963 година беше избран за претседател на црковната општина, на која подоцна стана и благајник. Како претседател учествува на свеченостите организирани во Републиката по повод педесетгодишнината од Илинденското востание. Тогаш одржа слово над гробот на Гоце Делчев, чии остатоци се чуваат во камениот саркофаг во дворот на црквата "Свети Спас" во Скопје.

Луѓето што го следеа неговото животно дело, добрините и хуманоста му ги признаа доделувајќи му од Медицинскиот факултет во Скопје Спомен - диплома како признание за особените заслуги и придонес. И Македонската православна црква "Свети Климент Охридски" во Торонто не го заборави својот претседател, доделувајќи му Спомен - благодарница за несебичното извршување на задачите, оживотворувањето на уставните цели, чувањето на црковните канони и за ширењето на приятелството меѓу Канаѓаните и Канаѓанките од македонско колено, на прославите одржани на 8 и 10 декември 1972 година.

## 5. ФИЛИП АНГЕЛКОВСКИ

Познатиот музички деец, Филип Ангелковски ја имаше трагичната судбина како и 28.000 деца. Беше прогонет тој од своето родно беломорско Д'мбени и во 1948-та година од Костурско судбината го однесе во Романија. По известно време се враќа во Битола, а оттаму заминува на студии во Белград, каде што и ја завршува Музичката академија во време, во кое ги посетува Англија, Италија, Австрија, Швајцарија, Мексико, Колумбија и др.

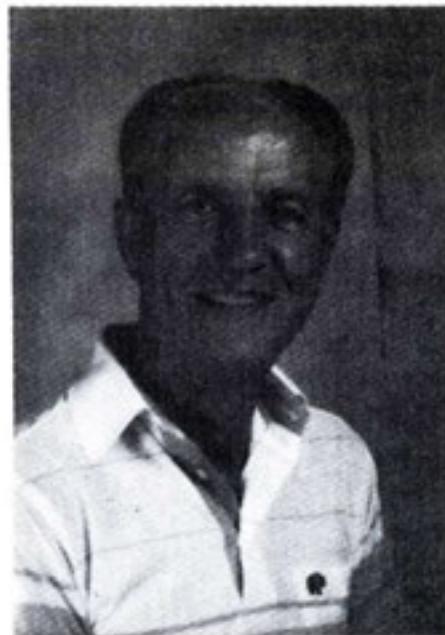
Во 1965 година тој се иселува од Битола во Торонто каде и сега живее и работи. По доаѓањето во новата средина веднаш се

вклучува во општествениот живот на демократска Канада, земја каде што како интелектуалец и способен музички педагог, Министерството за образование го назначува за професор по музика во едно од училиштата во општината Ист Јорк. Во текот на работата формирал школски оркестри, со кои многу успешно учествувал на повеќе фестивали и на кои освоил дури 25 награди.

Исто така, со доаѓањето во Торонто, Ангелковски директно се ангажира во црковниот живот на Македонците и во 1969 година во просториите на духовниот храм собра група момчиња и девојчиња од македонско потекло и гледајќи ја големата желба кај нив и истакнувајќи ја потребата од постоењето на фолклорен ансамбл, заедно со Алек Петличков, стана втемелувач на една од најмасовните и најпознатите играорни групи во иселеништвото, на групата "Македонка". Уште во стартот е назначен за уметнички раководител и член на оркестарот. Неговиот придонес за растот на "Македонка" е огромен и непроценлив.

Во времето на своето потпретседателствување (1977-78 година), Филип Ангелковски беше главен и одговорен уредник на Црковниот билтен, додека во 1990 година станува еден од водителите на ТВ програмата "Македонски мозаик". И денес тој е успешен водител на ТВ програмата "Македонски корени", чиј продуцентот е Бил Јанков.

Во 1992 година професор Филип Ангелковски е назначен за музички директор и за диригент на црковниот хор, при што несебично, како и секогаш досега го дава својот голем придонес за доброто на црквата "Св. Климент Охридски" и за афирмација на Македонија и на македонскиот народ во Канада и пошироко.



## 6. СИМЕ ГАЦОВСКИ

Во трите децении силен подем и растеж на Свети-климентовиот духовен храм среде Торонто, секако свое значајно место зазема и името на преспанецот Симе Гаџовски. Тој спаѓа меѓу оние знаменити имиња што застапана на чело на Македонската

православна црква "Свети Климент Охридски" и кои заедно со своите собраќа, со многубројните активисти направија значајни дела и покренава повеќе акции. Одсивот на тие многубројни активности среде нашата македонска заедница беше голем, а заслужува внимание и тоа што за нашиот свет храм се слушаше сè повеќе и сè подалеку, што навистина претставуваше гордост за секој честит и за секој патриот македонски.

Со секоја приредба, со секој банкет, пригодни вечери, настали и дружења, со секоја нова активност што ги полнеше дверите на светиклиментовата црква, при што е голема заслугата на Гаџовски сè повеќе македонски чеда си доаѓаа кон мајката црква, кон нашите простори. Горди што можеа да ги негуваат и да ги афирмираат богатите старокрајски обичаи, традиции, да ја шират македонската вистина, да покажат и докажат во далечната земја дека името македонско е од дамнина и дека да си Македонец е гордост немерлива и возвишена.



Симе Гаџовски, токму тука настојуваше со тимот управен, црковен да направи колку што може повеќе и повеќе. За време на мандатот покрена неколку значајни акции кои беа

дел од тоа преображеното салдо на остварени резултати. Се работеше на финансиските средувања, се работеше на збогатувањето на "карванот на нациите", на омасовувањето на работата на секциите и друштвата. Се настојуваше Црковната врата да им се отвори на сите добронамерници кои ќе придонесуваат за доброто на големата доселеничка македонска колонија во Торонто и пошироко. И во сето тоа Гаџевски, навистина се внесе себе си оставил големи траги..

## 7. ТЕЛИ МОРИОВЧЕ

Тели Мориовче потекнува од егејскиот дел на Македонија. Роден е во големото македонско село Арменоро, недалеку од Лерин и со својата сопруга Лена Петрова, исто така од Беломорска Македонија, имаат три ќерки и еден син. Скоро цело време Тели се занимавал со угостителска дејност.

Уште во времето на својата преселба во Канада, во 1958 година, Тели Мориовче со срце и душа се вклучува во активностите на македонската заедница во Торонто. Од самиот почеток на основањето на Организацијата "Обединети Македонци" во 1959 година, станува еден од најактивните членови и во три мандати е нејзин претседател и тоа: 1969-70, во 1976-77 и во 1993-94 година, што е, секако, резултат на неговата голема активност.

Љубовта кон родната Македонија и кон македонскиот народ, Тели ја изразува со активното вклучување во организирањето и во изградбата на Македонската православна црква "Свети Климент Охридски" и тоа од првите месеци и години. Повеќепати е член на Црковната управа, а во 1973-74 година станува претседател на овој најголем духовен и национален храм, неодминливо и значајно место на македонските браќа и сестри во Онтарио.

Исто така, во своето повеќегодишно членување Тели Мориовче имал и други должности на црковната управа. Така, меѓу другото, бил потпретседател, секретар, заменик благајник, а е еден од првите организатори на Американско-канадско-македонска епархија и еден од поактивните учесници на црковно-народните собори на Македонската православна црква што се одржани во Охрид. Неговиот придонес во „Свети Климент Охридски“ е многу значаен и бележит.



## 8. КРИС ДИМОВ

Меѓу големиот број активисти во Торонто кои по потекло се од Беломорска Македонија е и Крис Димов, роден на 31 октомври 1932 година во големото македонско село Неволјани што е сместено во непосредна близина на Лерин. Во родното место учи основно образование, а потоа својата наобразба ја продолжува во Канада, каде пристигнува во 1948 година во реката Македонци кои ги напуштаат родните огнища. Тој е син на македонски

православни родители Стојче и Вангелија Димови од селото Неволјани. Оженет е со Френцис (Фанија) родена Келешова со која имаат еден син и три ќерки. Синот Том е познат политичар во македонската колонија и во канадското општество, а од ќерките Лена, Вангелија и Кристина имаат три внучиња, кои им го исполнуваат животот.

Крис Димов потекнува од печалбарско семејство, чија традиција ја продолжува и самиот. Во Канада работи во повеќе места. Но најголем дел од бизнисот, веќот го помина во ресторанска работа и продажба на прехранбени производи на големо. И покрај обврските во работата од самиот почеток на изградбата на црквата "Св. Климент Охридски" заедно со Френцис е мошне активен. Повеќе пати бил во црковната управа, а во мандатниот период 1975/76 беше првиот човек (претседател) на Црковната управа. Исто така, уште од самиот почеток Крис Димов е активен член и повеќепати бил во управата на организацијата "Обединети Македонци".

Тој навистина се вклучи од срце во македонската заедница во Торонто и правеше сè за афирмација на нејзиното име, историјата и на нејзината култура и традицијата.

## 9. АЛЕКСАНДАР ГЕОРГИЕВСКИ

Меѓу нашите луѓе чии имиња се, речиси, најтесно врзани со Црковната општина во сиве овие нејзини изминати децении, секако е и д-р Александар Георгиевски. Од потпелистерието македонско, во 1958 година се преселува во Канада, кај родителите, кои беа меѓу првите иселеници од Битолско.



Роден е во Крстоар, Битолско. Гимназија завршува во Битола, а Медицински факултет во Загреб. По преселувањето, специјализира медицина и цело време работи како хирург. Меѓутоа, тој е мошне активно вклучен во црковната дејност на "Св. Климент Охридски", за што зборуваат и неговите бројни должности.

Д-р Георгиевски бил првпат претседател на "Свети Климент Охридски" во 1966 година, а беше претседател и во периодот 1977-78 година. Исто така, беше биран за втор потпретседател на управата во 1981 година и во мандатниот период 1985-86, година, а многупати беше, а и во овој мандат е, член на Контролната комисија и на Судот на честа.

Под претседателство на д-р Александар Георгиевски црквата првпат застанува на здрави финансиски темели. Тоа е постигнато со голема деловност, домаќинско работење, како и со средување и контролирање на приходите и на расходите. Како резултат на тоа беа изградени и профункционираа двете долни сали, покриена е терасата и е подготвен план - реконструкција, за што беа обезбедени неопходните финансиски средства.

Д-р Александар Георгиевски и денес ја продолжува својата неуморна работа среде македонската колонија и многу придонесува за зближувањето и за братската љубов во црковното живеење меѓу Македонците во Торонто.

## 10. ВАСИЛ ПАНДОВСКИ

Меѓу интелектуалците од македонско потекло во Торонто, значајно место зазема Васил Пандовски. Тој е роден на 19 февруари 1950 година во Драчево, Скопско, а неговите корени се протегаат до македонското село Трсије, Леринско. Имено неговиот татко Стојан и мајка му Лена, се родени во убавото Трсије, а за време на Граѓанската војна во Грција пребегале во слободниот дел на Македонија, каде живеат до периодот по земјотресот во Скопје. Во 1964 година целото негово семејство се доселува во Канада. Се жени со Радојка Симовска од Радовиш со која имаат три ќерки: Ленче сега е студентка, Наташа и Стефани.

Своето образование го започнува во Драчево, каде завршува седмо одделение, а во Канада завршува гимназија, потоа на Универзитетот Јорк се здобива со факултетска диплома за английски јазик и литература, за право и за историја. Веќе дваесетина години предава во еден институт во Торонто.

Во осумдесетите години покажа активност во црковното живеење кога и беше избран за претседател на црквата "Св. Климент Охридски" за период од 1979/80 година. Време во кое беше исплатена хипотеката (горење на моргичот) и се изгради споменикот на паднатите борци за слободата на Македонија, што се наоѓа пред црквата "Св. Климент Охридски".

## 11. ЏАН ГИВЕНС

Џан Гивенс (Јанко Јовановски) еден од реката деца бегалци, деца прогонети од татковите родни огништа од егејскиот дел на Македонија, вечно во својата душа го носи чемерот на раселените. На оние што ја имаа тажната судбина да бидат истерани од татковината и потоа да раселат на толку страни од светот.

Гивенс е роден во 1934 година од татко Михаил и мајка Христина во селото Ошчима Леринско. Како младо момче заминува со своите во Република Бугарија, преку Љубојно и Битола, ги водат за Будимпешта во Унгарија, а набргу и во Полска. Во оваа



земја Јанко учи занает и истовремено е активен спортсист. Училиштето го завршува во 1955 година со многу добар успех и се вработува во Вроцлавската радиотелевизија како техничар.

На 27 септември 1955 пристигнува во Торонто, каде што одново е на својот техничарски занает специјализирајќи и едновремено учејќи, навлегувајќи во многу тајни на струката. Две години по доселувањето се оженува со Цена Сточева со која ги имаат ќерките Кристина и Каролина и синот Михаило. Во меѓувреме одраснатите веќе ќерки и синот се задомија, добија и принови, па така сега семејството Гивенс е зголемено со зетовци и со внуките Наташа и Рейчел.

По неколку години од доаѓањето во Канада, Џон се вклучува во македонските национални организации, а од 1963 година е член на МПЦ "Свети Климент Охридски", каде што е биран во управата, а во 1980 година станува и претседател на овој голем свет македонски храм. Во 1983 година на Црковно-народниот собир во Гери, Индијана станува потпретседател на Американско-канадската македонска епархија. Едновремено е член на управата на македонската општина "Свети Илија" во Мисисага, во Онтарио.

- Враќајќи се назад триесетина години навистина со гордост можеме да констатираме дека постигнавме како Македонска заедница импресивни резултати на сите полиња и само нашата слога и заеднички акции може да не водат напред и само напред. Благодарност и почит должиме кон сите оние што се вградија себе си во Македонската православна црква "Свети Климент Охридски", вели Гивенс.

## 12. НИКОЛА КАРАНФИЛОВСКИ

Меѓубројните претседатели на црквата "Св. Климент Охридски" се наоѓа и името на Никола Карапиловски. Овој корпулентен битолчанец е роден на 2 ноември 1952 година во градот под Пелистер. Три години гимназија учи во родниот град, а во 1971 година доаѓа во Канада. Во 1977 година се жени за Менка, чии корени се од

с. Велушина, Битолско, со која има син Петар и ќерка Викторија. Подолг период во Канада работи за своја фирмa којa e специјализиранa за градежни работи, особено за изградба на куки.

Во периодот 1983/84 година Никола Карапиловски беше избран за претседател во црковната управа на "Св. Климент Охридски". Претходно бил избран во црковната управа кога и покажал значајна активност. Се чини неговата активност е најизразена во Македонската православна црква "Св. Пророк Илија" во Мисисага, каде во период од четири години беше потпретседател, а сега е во црковната управа, но една од водечките личности во таа црковна општина.

За времето кога беше во црквата "Св. Климент Охридски" покажа бројни активности, особено во организационите работи во деловното работење. Тој правеше многу за што поголемо пробивање на македонските обичаи и традиции на македонското духовно и културно богатство во Торонто и во провинцијата Онтарио. Името и резултатите што се постигнуваат во македонската преселничка коалонија се доста вредни и познати и значајни во овој дел од светот каде што ги има во толку голем број Македонците преселни од родната земја.

### 13. ТОМЕ ТАНАСОВСКИ

Да се биде на чело на најголемото духовно-просветно светилиште надвор од етничките граници на Македонија е чест и гордост, тоа е обврска и титула која се стекнува со работа, и со авторитет во канадската средина.

Од оној револуционерен дух на славното Смилево што го носи со себе упорниот темпераментен и заслужен активист Томе Танасовски, многу нешто беше вградено во секојдневните и во богатите постигнувања на македонската црква, на чие челно во период 1985/86 години беше Танасовски.

Овој енергичен активист во македонската заедница од Торонто е роден во 1939 година од мајка Цола и татко во револуционерното село Смилево, Битолско, во кое се родил и револуционерот Даме Груев. Завршил Педагошка академија во Скопје, а потоа во 1969 година, заедно со својата сопруга Марија, емигрирал во Канада, со која имаат две ќерки Рози и Џесика.



Кога пристигна во Канада, Томе се запиша на колеџ со цел да стане просветен работник за грижа на деца. Од 1969 година воспитува деца во еден центар во Торонто. Во 1983 година, стана член на Управата на црквата "Св. Климент Охридски", а наредната година беше избран за секретар на црквата, додека во 1985 година тој е и нејзин претседател.

Во периодот кога Томе Танасовски беше претседател на црквата се презедоа голем број активности. Така, се формира Македонска младинска асоцијација која што организираше бројни игранки; се формира шаховската секција, а заедно со Никола Белчевски ја формира уметничката секција, за што црквата доби повеќе награди. Исто така, тој беше иницијатор за голем број активности за собирање доброволни прилози за хуманитарни цели, а се извршени повеќе поправки и дотерување за што поголема функционалност на просториите во црквата.

Овие трајни белези и повеќе значајни признанија, секако му дадоа посебен и карактеристичен печат на времето и при мандатот и претседателствувањето на смилевчанецот Томе Танасовски.

#### 14. АЛЕК ПЕТЛИЧКОВ

Александар (Алек) Петличков, е роден на 6 март 1941 година во селото Буф, Леринско, Егејска Македонија, од татко Ристо и мајка Гула. Во 1947 година, со големата армија на децата бегалци од Егејска Македонија е и Алек Петличков, кој прво оди во Битола, а потоа во Валандово.

Во 1957 година Алек од родната македонска земја се пресели во Торонто, каде и се ожени со својата избраничка Мери Џугоманова родена во селото Баница. Нивната љубов господ ја благослови со убава рожба - ќерката Гула и синот Крис.

Покрај семејните задолженија, Алек е жива легенда за Македонците во Торонто, бидејќи уште во 1959 година ја организира првата македонска фолклорна група, која подоцна стана гранка на организацијата "Обединети Македонци", а од 1969 година гранка на Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" под името "Македонка".



Под неговото несебично залагање и работа, преку ова фолклорно училиште поминаа повеќе илјади македонски младинци, кои го изучија македонскиот мелос и фолклор, а некои од нив се оспособија да бидат кореографи, водители на играорни групи. Затоа неговото залагање и труд денес се плод на повеќе играорни групи во Канада и во Америка.

Целата негова активност беше забележана од македонската емиграција, така што на Годишното изборно членско собрание за мандатниот период за 1987 и 1988 година беше избран за претседател на Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" во Торонто.

Периодот од неговото претседателство помина во извршување на сите задолженија кои произлегуваат од правилникот за работа на оваа црква, "Ја користиме можноста по повод јубилејното празнување на црквата 1964-1994 година, да им го честитам на сите Македонци и да им посакам сè поголеми успехи и прекрасни заеднички мигови во иднина", вели Алекс Петличков.

Несомнено, еден од најзначајните активисти, Македонец кој го обележа ова време и кој во сите 30 години придонесува извонредно многу во животот на македонската колонија во главниот град на провинцијата Онтарио - Торонто.

## 15. ДРАГИ ДЕНКОВСКИ

Еден од афирматорите на македонската вистина во Канада е секакко д-р Драги Денковски. Тој е познат и признат стоматолог не само во македонската колонија, туку и во канадското општество во целина. Покрај професионалната работа, Драги е активен во македонската заедница; бил претседател и еден од спонзорите на фудбалскиот клуб "Македонија" од 1973 до 1979 година, претседател и потпретседател на црковната управа на "Св. Климент Охридски", член е на организацијата "Обединети Македонци". Исто така тој е претседател на Канадско-македонската академска асоцијација, која е формирана во 1976 година, како и членува во други друштва и клубови.

Д-р Драги Денковски е роден на 30 ноември 1940 година во селото Младо Нагоричане, каде и се здоби со осмогодишно образование, а средно забарско училиште и Стоматолошки факултет завршува со Скопје.



Тој е син на Милан и Олга Денковски, а татко на Валентина и Мики (Милан). Во 1968 година доаѓа во Канада, потоа пак се враќа во татковината за период од една година, за во 1971 година да се врати повторно во Торонто. Во 1972 година ги положува потребните испити за добивање дозвола да работи како стоматолог во Канада, каде што отвора своја стоматолошка ординација.

Драги е истакнат македонски иселеник и е еден од позначајните донатори. Меѓу другото, во неговиот период како претседател во 1989/90 година се спроведе акцијата за оперирањето на девојчето Ана, потоа за планинарот Димитар Илиевски, кој е прв Македонец кој се искачи на Монт Еверест, каде и го загуби животот. Исто така, Драги беше поборник да се соберат 90.000 долари за Соборниот храм "Св. Климент Охридски" во Скопје и за други акции и манифестиации во македонската колонија во Торонто.



националната организација "Обединети Македонци", на која бил еден од најуспешните претседатели, како и на македонската православна црква "Св. Климент Охридски" во Торонто, за чиј претседател е избран на последните избори. Исто така, како резултат на неговите постигнувања на црковен и на национален план, како и заради неговите човечки, организациони и други способности, господинот Стојановски пред повеќе од една година е избран за претседател на Американско-канадско-македонската епархија, која е највисоко црковно тело и во кое се

### 16. НИКОЛА СТОЈАНОВСКИ

Кога се зборува или се пишува за активностите на црковно-национален и културно-просветен план во македонската колонија во Торонто, неопходно е да се спомене личноста и делото на господинот Никола Стојановски. Овој Канаѓанец од македонското потекло со своите активности има посебно место во општественото живеење меѓу Македонците, без разлика од кој дел на Македонија дошле и свиле привремено или постојано гнездо во демократска Канада.

Никола Стојановски, е еден од оние активисти кои дале значаен придонес во претседател на Американско-канадско-македонската епархија, која е највисоко црковно тело и во кое се

вклучени 17 македонски православни црковни општини во Канада и во САД.

Неговото претседателствување на "Свети Климент Охридски" ќе остане запаметено и запишано како време во кое тој покрена и заедно со своите соактивисти заврши неколку многу значајни акции. Меѓу нив, секако, треба да се издвои фрескоопишувачтво на големиот македонски духовен храм, кој онака зографен, делува импозантно, делува величенствено и е пример над примерите среде Торонто. Во ова меѓувреме успешни се спроведени и неколку други работи, кои сите заедно го издигнаа угледот на "Свети Климент Охридски" и го вброија меѓу најзначајните духовни и просветно-културни светилишта во државата Онтарио.

Инаку, Никола Стојановски, овој познат и признат Македонец е по потекло од с. Скочивир, Битолско, а неговото семејство води корени од Беломорска Македонија. Тој е педесетгодишник, кој стекнал образование во Учителската школа во Битола, потоа работел како наставник, а од пред повеќе од четврт век живее и работи во Канада, најпрво во Виндзор, а потоа во Торонто, каде што повеќе години е успешен бизнисмен. Меѓутоа, судбината сакала да си поигра и, за жал, неодамна во сообраќајна несреќа, што се случи надвор од Торонто, ја загуби својата животна сопатничка неговата ценета, почитувана и сакана сопруга Марија, додека тој имаше тешка фрактура на нозете.



Поглаварот на МПЦ г.г. Михаил со Никола Стојановски и Славе Николовски – Катин



Црквата "Св. Климент Охридски" во минатото



Сегашниот изглед на црквата "Св. Климент Охридски"

## 2. СВЕШТЕНОСЛУЖИТЕЛИТЕ

Во изминатиот триесетгодишен период, исполнет со сè поголеми успеси и постигнувања, ова прво македонско светилиште од Бога благословен на канадска почва е посветено на основоположникот на Светицлиментовата Македонска православна црква, за да не се заборават спомените од Македонскиот Ерусалим - Охрид, древниот град на Свети Климент, со гордост го носи името на Свети Климент Охридскиот Чудотворец.

За да се нахрануваат и да се воспитуваат духовно, верните чеда на Македонската православна црква беа нераскинлив дел и македонските народни пастири со својот народ, кои се радуваа со крштевките и со венчавките во ова Свето место, а тагуваа и се молеа за покојниците за нивните души и преселувањето во Небесната црква.

Со благослов на Мајката црква и на Светиот архиерејски синод во овој период свештенослужители беа следните македонски духовни водачи:

1. Протаставрофор Кирил Стојановски 1962 - 1964
2. Протаставрофор Атанас Попов 1964-1972
3. Протаставрофор Михаил Теохарев 1972-1979
4. Протојереј Бранко Пачемски 1975-1977
5. Протојереј Драги Костадиновски 1979 - 1982
6. Протојереј Илија Димитриевски 1981 - 1985  
Сегашни парохиски свештеници се:  
7. Протојереј Илче Мировски од 1982
8. Прота Јован Босеовски од 1985

### 1. ПРОТОЈЕРЕЈ КИРИЛ СТОЈАНОВСКИ

Свештеникот Кирил Стојановски е роден на 29 април 1904 година во Прилеп и потекнува од македонско православно семејство. Богословско училиште завршил во Битола, во првата генерација во 1925 година. По завршувањето на богословијата е



ракоположен во свештеник и потоа оди на служба прво во Прилеп, а потоа во Скопје, каде и останува до крајот на животот.

Во текот на бурните времиња меѓу двете светски војни како свештенослужител бил во натрапничките Српската и Бугарската црква. При крајот на ослободителната војна се вклучи во помагањето на Народноослободителното движење и заедно со други свештеници стана еден од членовите на Народноослободителниот одбор на Скопје. Подоцна, се повлекува и се оддава исклучиво на црковното и на црковните работи.

Заедно со свештениците денешниот архиепископ на МПЦ Неговото блаженство г.г. Михаил (Методи Гогов) и Никола Апостолски, отец Стојановски беше во Иницијативниот одбор, кој ја форсираше линијата за обнова на Македонската автокефална црква, на што остана до возобновувањето на Охридската архиепископија во лицето на Македонската православна црква.

Во 1963 година заедно со тогашниот Злетовско-струмички епископ, митрополитот Наум беше првиот црковно национален мисионер во Торонто и на 12 август истата година првпат извршила богослужба на македонски јазик и прво крштевање. Тоа беше настан што остана во сеќавање и е запишан со големи букви во историјата на црквата "Св. Климент Охридски".

Свештеникот Кирил Стојановски е прв парох во црквата "Св. Климент Охридски". Тој остана времено во оваа црква до 1965 година кога беше заменет со свештеникот Атанас Попов. Во текот на неговиот период е осветена црквата и се преземени бројни активности што претставуваат основа за натамошно црковно, културно-просветно, национално, духовно и друго живеење на Македонците од сите делови на разделена Македонија, кои вложија и време и пари и труд во првиот македонски црковен храм во Канада - "Св. Климент Охридски".

## 2. ПРОТОЈЕРЕЈСТАВРОФОР АТАНАС ПОПОВ

Свештеникот Атанас Попов е роден во 1908 година во селото Горно Дупени, Ресенско, во богато селско семејство. Богословија завршил во Битола во 1929 година и е еден од првите македонски

свештеници. По ракоположувањето за свештеник шест години бил на работа во парохија во Кичево, а потоа се враќа во Битола каде останува до крајот на животот. Бил свештеник во поголемиот број цркви во Битола.

Свештеникот Атанас Попов е еден од поистакнатите свештеници на МПЦ. Тој беше еден од поборниците за автокефалноста на Македонската православна црква. Бил член на разни црковни органи и во раководството на Здружението на свештениците. Учествувал на повеќе црковно-народни собори на кои се поставени темелите на обновената Охридска архиепископија, во лицето на Македонската православна црква.



За редовен парохиски свештеник во "Св. Климент Охридски" беше назначен уште во 1964 година, кога го замени првиот, свештеник Кирил Стојановски. Свештеникот Попов во Торонто остана до 1972 година, потоа се враќа во Македонија, а во негово место дојде свештеникот Михаил Теохарев.

Во текот на повеќегодишниот престој во Канада како парохиски свештеник постигна завидни резултати. Со неговиот добар однос кон луѓето, со неговата мудрост, интелектуалност и духовност оставил убав впечаток и како свештеник и како човек - мисионер. Тој беше поборник да се зголеми бројот на членовите во црквата, да се започнат бројни активности на црковно, културно и просветно поле. Свештеникот Попов беше иницијатор за покренување на списанието "Духовна искра" еден од организаторите на бројни манифестации за различен карактер што значеа афирмација на Македонците во Канада и пошироко. Почина во Битола во 1991 година.

### 3. ПРОТОЈЕРЕЈСТАВРОФОР МИХАИЛ ТЕОХАРОВ

Свештеникот Теохаров е роден на 12 мај 1920 година во Пехчево, во Македонија и потекнува од православни родители од татко Никола и мајка Марија. Основно образование заврши во Пехчево, гимназија во Штип, три години православна богословија во Призрен во 1939 година, а потоа други три години заврши на православната семинарија во Софија во 1944 година.

Во ѓаконски и свештенички чин е ракоположен од митрополитот Неврокопски Борис на 24 и 25 јуни 1944 година во Рилскиот манастир. По ракоположувањето оди на служба во Делчево, каде што останува до 1954 година, а потоа доаѓа во првата беровска парохија и останува до почетокот на 1972 година. Тогаш, со одлука на Светиот архиерејски синод на МПЦ е одреден

за парох во МПЦ "Св. Климент Охридски" во Торонто, каде што остана до 24 април 1978 година. По враќањето од Канада е парох во Берово.

Активно учествува во подготовките за возобновување на Охридската архиепископија во лицето на Македонската православна црква во 1958 и во 1967 година и е учесник на двата црковно-народни собири.

Автор е на "Монографија на манастирот Свети Архангел Михаил" од Берово и на публикацијата "Животен пат на Македонската православна црква". Во Торонто го уредуваше илустрираното списание "Климентов збор" од кој се отпечатени 11 брода, потоа "Билтенот" кој имаше интересен црковен карактер.

а соработуваше со бројни информативни гласила во Канада и во Македонија.

Како резултат на постигнатите успеси во својата свештеничка и мисионерска работа и учеството во бројни активности, протојереј ставрофор Михаил Теохаров е носител на голем број признания, пофалници и награди, меѓу кои напрсен крст од надлежниот архиереј на Американско-канадско-австралиската епархија митрополитот г. Кирил.

#### 4. ПРОТОЈЕРЕЈ БРАНКО ПАЧЕМСКИ

Свештеникот Бранко Пачемски е роден на 12 јули 1938 година во Берово, од татко Јован и мајка Параксева. Потекнува од многу сиромашно работничко семејство. По завршувањето на осумгодишното училиште во Берово, се запишува во Богословијата во Призрен, каде по четиригодишно школување се враќа во родното место. Во 1960 година е ракоположен прво во ѓаконски, а потоа во свештенички чин. Потоа е испратен за парохиски свештеник во Богданци, каде останува три години. Во меѓувреме



се запишува на Филозофскиот факултет, група руски јазик. Работел како професор по руски јазик во Косово и во Беровско.

Од септември 1969 година до октомври 1975 година работи како професор во Богословското училиште во Скопје. Од почетокот на 1975 година е поставен за втор парохиски свештеник во МПЦ "Св. Климент Охридски" во Торонто. Таму останува една и пол година, а потоа е преместен во Сираќуз во државата Њујорк, во МПЦО "Св. Гоѓѓи", каде останува три и пол години. Се запишува на постдипломски студии и станува магистер по славистика на Универзитетот во Сираќуз. Во 1980 година се враќа во Македонија, најпрво во црквата "Св. Архангел Михаил", а потоа во "Св. Димитрија" во Скопје. Почина во Скопје на 21 декември 1988 година.



## 5. ПРОТОЈЕРЕЈ ДРАГИ КОСТАДИНОВСКИ

Свештеникот м-р Драги Костадиновски е роден на 31 август 1950 година во с. Дренок (Кумановско), Република Македонија. Завршил богословско училиште во 1970 година во Скопје, а Богословски факултет исто така во Скопје во 1985 година. Магистериум по историски науки на тема: "Вардарскиот дел на Македонија под јурисдикција на Српската православна црква (1919-1941)", на Филозофскиот факултет при Универзитетот "Св. Кирил и Методиј" во Скопје, заврши во 1993 година и стана магистер по историски науки.

Свештеник е на Македонската православна црква од 1972 година. Во свештенички чин е произведен во месец јули 1972 година од Негово високопреосвещенство митрополит Полошко-кумановски г. Кирил. Во протојерејски чин е унапреден од блажено починатиот Архиепископ Охридски и Македонски г. Доситеј на 14 јануари 1978 година.



На парохиска служба бил во Кратово, во Скопје и во Торонто. Во Македонската црковна општина "Свети Климент Охридски" во Торонто - Канада престојувал од 30 април 1978 до 30 септември 1982 година. Во тој период, во 1989 година, отплатен е комплексот на МПЦО "Св. Климент Охридски" во Торонто и е купено земјиште за изградба на МПЦО "Св. Илија" во Мисисага. Формирани се повеќе селски и околиски македонски друштва, како и Организацијата на канадско-македонските ветерани. За време на престојот во Торонто се издадени 12 броја од весникот "Духовна искра", потоа беше формиран црковниот хор "Свети Климент Охридски" од Торонто и се преземени други активности во целокупното живеење на Македонците од сите делови на Македонија кои живеат во Торонто и во околната.

Денес протоерејот Драги Костадиновски е парохиски свештеник во Соборниот храм "Свети Климент Охридски" во Скопје и е старешина при истиот храм, а еден од поактивните свештеници во Македонската православна црква.

## 6. ПРОТОЈЕРЕЈ ИЛИЈА ДИМИТРИЕВСКИ

Свештеникот Илија Димитриевски е роден во 1953 година во с. Стровија, Прилепско. Во родното место завршува основно образование кое го продолжува во селото Костинци, Прилепско. Тој потекнува од македонско православно семејство, затоа и се запишува на Богословското училиште во Скопје, кое го завршува во учебната 1971/1972 година. Потоа се запишува на факултет.

Во 1972 година станува свештеник најпрво служи три години во Сопишката парохија (Скопско), потоа две години е свештеник во црквата "Св. Ѓорѓи" во Кисела Вода и во "Св. Димитрија" во Скопје. Во 1981 година доаѓа во црквата "Св. Климент Охридски" во Торонто каде останува четири години. Потоа заминува во "Св.



"Богородица" во Детроит, па пак се враќа во Македонија во "Св. Богородица" во Скопје, а во 1988 година доаѓа во "Св. Климент Охридски" во Лореин, каде служи и денес.

## 7. ПРОТОЈЕРЕЈ ИЛЧЕ МИОВСКИ

Прота Илче Миовски е роден на 5 јули 1943 година во с. Новаци, Битолско, од татко Темелко и мајка Анка и по осумгодишното училиште во с. Новаци во 1964 година се запишува во Богословско училиште каде во 1969 година дипломира. Истата година стапува во брак со Гица Босилковска од с. Новаци.

На 27 октомври 1969 година е ракоположен за Іакон, а на 8 ноември на ден Митровден го прима свештеничкиот чин од, сега покојниот митрополит Преспанско-битолски Климент, во соборниот храм "Св. Димитрија" во Битола. Во истата година е поставен за парохиски свештеник во црквата "Св. Богородица" во Демир Капија, каде останува до 1975 година. По молбено барање од 1 јуни 1975 година е поставен за парохиски свештеник во црквата "Св. Димитрија" во Кавадарци, а потоа во 1977 година станува архиерејски намесник на Кавадарското намесништво. Во 1977 година е поставен за парохиски свештеник во соборниот храм "Св. Димитрија" во Битола, каде беше ракоположен во свештенички чин. На 19 декември на празникот Свети Никола е одликуван со протојерејски чин и поставен за архиерејски намесник на Битолското намесништво, а потоа за старешина на соборниот храм "Св. Димитрија" во Битола, на која должност останува сè до септември 1982 година.



Од 1 септември 1982 година од тогашниот надлежен архиереј на Американско-канадско-македонската православна епархија митрополитот Кирил е назначен за парохиски свештеник во црквата "Св. Климент Охридски" во Торонто, а на 22 март 1988 година од страна на Неговото Блаженство архиепископот Охридски и Македонски г.г. Гаврил и за архиерејски заменик на Американско-канадско-македонската православна епархија, на која должност

останува до 25 август 1993 година кога, во негово отсуство, е разрешен од страна на тричленото раководство на Светиот синод на МПЦ. Сега е парохиски свештеник во црквата "Св. Климент Охридски" во Торонто. Тој е еден од истакнатите свештеници на Северноамериканскиот континент.

## 8. ПРОТОЈЕРЕЈ ЈОВАН БОСЕОВСКИ

Прота Јован Босеовски е роден на 5 јуни 1951 година во с. Градешница, Битолско, од православни родители Марија и Стево Босеовски. Своето детство го помина во своето родно село каде го заврши и основното училиште, а осмолетката ја заврши во соседното село Старавина.



По завршувањето на осмолетката во 1966 година, со благослов на Преспанско-битолскиот митрополит Климент се запишува на Призренската Богословија, каде ја завршува првата година. Со отворањето на Македонската православна богословија "Св. Климент Охридски" во Драчево, во 1967 година, се запишува во втора година за во 1971 година да го заврши своето богословско образование. Истата година започна да студира на Богословскиот факултет, меѓутоа со неговото доаѓање во Торонто ги прекинува студиите.

Во октомври 1972 година пристигна во Торонто, каде и се запознава со неговата сопруга Мила Талевска, професор за английска литература и активна членка на Македонската православна црква "Св. Климент Охридски", со која имаат два сина Стефан и Спиро и ќерка Марија.

На 28 август 1974 година во манастирот "Св. Атанасие" во Лешок (Гостиварско), беше ракопложен во факонски чин, а истата година во "Св. Јоаким Осоговски" во Крива Паланка, од страна на надлежниот епархијски архиереј митрополитот Американско-канадски г. Кирил беше ракопложен во свештенички чин.

До ноември 1974 година служи во МПЦ "Св. Климент Охридски" во Торонто, а потоа во МПЦ "Св. Кирил и Методиј" во

Њу Џерси, каде организира црковен хор, неделно училиште и други активности. Од август 1977 година, по негово барање беше преместен во МПЦ "Св. Наум Охридски" во Хамилтон, Канада, а потоа од 15 септември 1985 година па до денес е парохиски свештеник во МПЦ "Св. Климент Охридски" во Торонто.

Протојерејот Јован Боссеовски има полни дваесет години пастирска света должност меѓу македонските верници, со кои во сите прилики се покажал како вистински духовник на Северноамериканскиот континент и македонски народен свештеник. Тој активно учествува и на црковните, народните, културните семакедонски манифестации.



Правите членови на играорната група "Македонка"



Поглаварот на МПЦ г. Михаил со членови на Женската секција



Свештенослужителите Илче Миовски и Јован Босевски  
со Женската секција

### 3. ПРЕТСЕДАТЕЛКИТЕ НА ЖЕНСКАТА СЕКЦИЈА

Во сиот црковно-просветно-образовен живот на Светиклиментовиот храм посебно место и улога има Женската секција. Овие Македонки кои се мајки, сестри и ќерки ги носи желбите и волјата и ги греат љубовта и верата кон Бога и кон своите собраќа, па од таа преголема љубов и припадност, вложуваат многу труд и време и прават големи дела со кои се гордее секој Македонец.

Нема приредба, банкет, прослава, нема акции и манифестиации, а тие да не засукаат ракави и да не се покажат во најубав сјај. Без нивната неуморна работа не ќе се ожнееше оној многугодишен успех на Интернационалниот карван на нациите, ниту на Митровденскиот базар, на Христовата почит, на пролетната модна ревија и многу други.

Тие пленат со разновидните старокрајски волшебства, со специјалитетите на шарената, а толку вкусна македонска трпеза, со афирмирањето на македонскиот бит, вез, плетиво, кулинарство, итн. Секој октомври во општината се одржува "Митровденскиот базар" под покровителство на Женската секција, чии почетоци датираат од 1966 година, а на кој се презентира и се продава сè што е типично македонско.

Македонките не се штедат себе си, за да бидат секогаш подготвени да помогнат во сè што е акција на црквата и затоа сите членови, досегашните претседателки и управите, заслужуваат огромна почит и респект, сите тие заслужуваат најголема пофалба и комплимент. Во продолжение ги представуваме претседателите и нивните соработнички на женската секција, и тоа:

1. Јуба Нешевич (1962)
2. Мери Кондов (1963)
3. Елеонора Томас, Хантер (1964)
4. Ратка Радевска, Шапас (1965, 1973, 1974, 1977)
5. Пет Џорџ (1966)
6. Елка Георгиевска (1967)

7. Елена Стенвик (1968)
8. Трајанка Талевска (1969)
9. Цена Гивенс (1970)
10. Блага Мангова (1971)
11. Лефи Нешевич (1972)
12. Пеци Сидер (1975)
13. Гордана Ристевска (1976, 1979)
14. Вера Чумандра (1978)
15. Нада Стојчевска (1980)
16. Драгица Ристовска (1981, 1982, 1985)
17. Александра Стојковска (1983)
18. Дана Глобочка (1984)
19. Вера Петревска (1986)
20. Слободанка Ристова (1987)
21. Рада Димовска (1988)
22. Фана Плетерска (1989)
23. Лена Таскас Талевска (1990)
24. Донка Трифуновска (1991)
25. Вера Јанкуловска (1992)
26. Лили Петревска (1993)
27. Роза Стергиу (1994)

## 1. ЉУБА НЕШЕВИЧ

Првата жена одредена да работи во црквата "Св. Климент Охридски" беше Љуба Нешевич. Таа е родена во 1927 година во селото Породин, Битолско и потекнува од македонско христијанско семејство. Нејзините родители Ристо и Ристана Василевич се од македонското село Статица, Леринско, кои се доселиле прво во Порадин, во 1922 година, а во 1936 година со семејството засекогаш заминале во Канада.



Љуба го започнува своето образование во Канада каде завршува гимназија. По завршувањето на училиштето работи една година и потоа се мажи за Мајк Нешевич. Тие се родители на три сина, Роберт, Ричард и Мајкл и ќерката Џоан (Јованка), од кои имаат осум внучиња и внуки.

- "Големо беше задоволството да се работи во изградбата на црквата "Св. Климент Охридски". Заедно со луѓето кои ја сакаа нашата македонска вера и црква, бевме пресреќни кога планираавме и ги славевме Нова Година, Велигден, Божик и сите други празници. Меѓутоа, најсреќна беш кога се отворија вратите на црквата "Св. Климент Охридски", вели Љуба Нешевич.

## 2. МЕРИ КОНДОВ

Несомнено дека кога се пишува историјата на МПЦ "Св. Климент" тогаш името и делото на Мери Кондов е тесно врзано со активностите и работата на духовниот храм. Таа е првиот избран претседател на Женската секција во 1963 година, чија работливост, честитост и трудољубие оставиле длабоки траги кај помладите генерации. Мери е Канаѓанка од македонско потекло. Таа е родена на 27 ноември 1923 година во Торонто, а нејзините родители Кристофер и Тина Василеви потекнуваат од селото Жупаништа, Костурско. Во Торонто заврши училиште за деловни секретари и работела во повеќе видни компании. Меѓу другото била извршен секретар на црквата "Св. Климент Охридски". Сега е пензионерка, но е активна во македонската колонија.



Уште како девојка и како член на клубот на Македонската народна лига беше испратена како делегат да присуствува на Првиот светски младински фестивал во Чехословачка во 1947 година. Била ударник на пругата Брчко-Бановик. Тоа беше прво доаѓање на стариот континент. Престојувала една година и во Македонија. По враќањето се мажи за инженер Пит Кондов, кој е Македонец, но роден во Детроит, САД. Мајка е на една ќерка, по име Гулаба, од која има две внучиња.

Мери Кондов е една од првите членови на организацијата "Обединети Македонци" и на црквата "Св. Климент Охридски". Во својата богата животна историја, меѓу другите должности и работни места била во 1963 година, водител на английскиот дел од програмата на радио часот "Македонски глас", член на "Ќерките од Македонија", на женски и други канадски друштва, на Канадско-

македонските историски друштва, како и на бројни хуманитарни организации, каде се покажала и докажала како добар организатор, другар и пријател којшто сака да помогне во канадското општество.

### 3. ЕЛЕОНORA ТОМАС - ХАНТЕР

Прв претседател на женската секција од јуни 1963 до јули 1965 година беше Елеонора Томас - Хантер. Таа е родена на 30 јули 1934 година во Торонто, Онтарио, а потекнува од македонско семејство: татко ѝ Спиро Томас Џунглов е роден 1900 година во селото В'мбел, Егејска Македонија, а починат на 80-годишна возраст во Торонто. Мајка ѝ Вана Гулијас, пак е родена во 1903



година, исто така во Беломорска Македонија, која во август 1993 година го прослави 90-от роденден со синот Стефан и ќерката Елеонора и со нејзините два внука. Спиро и Вана беа активни од почетокот на изградбата на црквата. Така тие и подарија клупа на црквата "Св. Климент Охридски" кога црквата официјално беше отворена, а Елеонора подари рачно изработен сад за света вода, прв од ваков вид што е подарен на црквата.

Иако Елеонора е родена во Канада, таа е горда со дедовската земја, и нејзиното македонско потекло, а таа гордост ја има влеано и кај нејзините два сина. Таа напорно работеше на збогатување на одржаните чајанки, игранки, пикники и панаѓури, а им помагала и на сиромашни деца од други вери и националности.

"Успехот на женската секција во првичните години беше заеднички на сите жени. Од нив многу се починати, за што треба да им се даде посебна благодарност", вели Елеонора.

### 4. РАДКА РАДЕВСКА ШАПАС

И во песните што ги пишува кичевчанката Ратка Шапас неизмерна е лъбовта кон родната македонска земја, кон своите македонски собраќа во далечната канадска втора татковинска земја.

Родена е во селото Велмевци, Кичевско, во револуционерен крај во западна Македонија, од каде уште од раното детство се



доселува во Битола, а во 1959 година патот конечно да ја донесе, тука во Торонто. Не мирува нашиката, туку се вклучува во работата на патриотската организација "Обединети Македонци" во која и е бирана во раководните тела и комисии. И тоа не е сè кога станува збор за Шапас. Бидејќи нејзината желба и определба е постојано да биде во македонската комуна, па така и се вклучува во работата на Женската секција во која е бирана за заменик благајник, за потпретседател, а во 1965 и за претседател на оваа важна гранка од активноста на "Свети Климент Охридски".

Понесена од желбата секцијата да успева и да постигнува што поголеми успехи, таа со големо одушевување и со голем елан се зафаќа да работи, организирајќи заедно со другите активистки многубројни интересни акции и приредби, а како главна атракција покрај другите е изборот на најмлада и најстара мајка и се разбира многу други.

Мајка е на два сина Димче и Јованче и ете, наоѓа време да биде една од активните членови на драмската секција, настапувајќи во "Чорбаци Теодос". Помагала во Македонскиот старски дом, а од самиот почеток е меѓу оние што ги ставија темелите на Литературното друштво "Браќа Миладиновци". Нејзините поетски стихови се објавувани во повеќе весници и списанија. За својата богата дејност, таа е повеќепати наградувана и пофалувана, меѓу кои и од провинцијата Онтарио.

## 5. ПЕТРИНКА КАРАЃУЛЕВА ГЕОРГИЕВСКА (ПЕТ ЏОРЏ)

Во преубавиот древен Охрид, Петринка Караджулева Георгиевска е родена на 19 јуни 1925 година, каде што како просветен работник минува 31 година од својот живот. Георгиевска се доселува во Торонто во 1956 година. Набргу активно се вклучува и учествува во културниот живот во македонската заедница во Торонто. Уште од почетокот на изградбата на црквата "Св. Климент Охридски" е меѓу оние што многу придонесуваат. Била член во Женската секција на црквата, и нејзин претседател во 1965 и во 1966 година.



Во Македонија таа живееше во Охрид, каде што своевремено активно соработува со Матицата на иселениците од Македонија. Организатор е на првиот иселенички пикник во Св. Наум, во Охрид со честа да ја меси погачата за прославата. Избрана е за делегат од древниот Климентов град во Извршниот одбор на Матицата на иселениците од Македонија.

Петринка е еден од првите членови на Женската секција во црквата "Св. Климент Охридски". Денес времето го минува со

разни активности во канадско-македонското место, каде што и живее. Но, дел од времето му го посветува и на својот мил внуок Александар.

## 6. ЕЛКА ГЕОРГИЕВСКА

Во Битола, во тој чуен конзујски град е родниот праг на Елка Георгиевска. Таму во Потпелистерието ја заврши средната наобразба, а дипломира на Филозофскиот факултет во Скопје. Сопруга е на д-р Александар Георгиевски.

По завршувањето на факултетот, таа почна да учи неколку генерации битолски гимназијалци, а потоа се префрлува на работа како психолог во Заводот за глуво-неми деца. И на двете места се истакнува како добар педагог, одличен другар и пријател на учениците и ценет професор.

Меѓутоа, во 1958 година заминува во Канада и го почнува својот иселенички живот. Неколку години по нејзиното преселување



во Торонто, почнува изградбата на македонската православна црква, "Св. Климент Охридски", во која станува активна во женската секција. Повеќепати е член на Управниот одбор, а во 1969 година е избрана за претседател. Во тоа време потпретседател на женската секција е Вики Волкан, секретар Мери Јованова, а благајник Вера Чумандра.

Во времето на претседателствувањето на Елка Георгиевска се организираат повеќе значајни активности како во црквата, така и пошироко во канадското општество, во кои таа учествува несебично и со многу енергија.

## 7. ХЕЛЕН (ЕЛЕНА) СТЕНВИК

Името на Хелен (Елена) Стенвик е тесно врзано со историскиот развој на женските секции на црквата "Св. Климент Охридски" и на националната организација "Обединети Македонци". Таа е активна уште од почетните дни кога Женската секција се покажала и докажала дека е душата и моторната сила во македонската колнија во Торонто. Како резултат на постигнатите резултати повеќе пати била во управите на Женската секција, а во 1968 година е избрана за нејзин претседател.

Хелен е родена на 11 август 1934 година во селото Рула, Костурско, а од 1947 година живее во Канада. Таа е ќерка на благородните Македонци Ламбро и Тодора Тодорови, а сопруга на Коста Стенвик, кој е од селото Арменско, во Беломорска Македонија. За Коста се омажи во 1950 година со кого ги роди ќерката Бети, која беше избрана за убавица - мис на "Обединети Македонци" и синовите Крис и Том, од кои имаат осум внучиња и внуки. И покрај тоа што сега живее во Васага Бич, во Калифорнија, сепак, е чест гостин и активист во црквата, бидејќи нејзините чувства и љубов кон Македонија и кон Македонската православна црква се огромни.

## 8. ТРАЈАНКА ТАЛЕВСКА

Трајанка Талевска е родена на 23 април 1923 година во селото Горно Српци, Битолско, Македонија, од татко Темелко и од мајка Крста Тодорчевски. Трајанка за свој животен сопатник го избира Спиро Талевски од селото Стрежево. Со ќерките Мара,



Лена, Мила и со новородената Брижит пристигнаа во Торонто во 1959 година, кога бројот на емигрантите во овој град не беше како денес. Со организирањето на првата македонска православна црква "Свети Климент Охридски" тие се меѓу првите основоположници.



Со целото семејство, а за што побрзо изградување на црквата активно помагаат со прибирање средства. Си споменувава баба Трајанка за почетните денови од пристигнувањето на првиот македонски свештеник, сега покоен прота Кирил Стојановски, кој ги отслужуваше првите свети богослужби на македонски јазик во позајмени сали и тоа: во Тонлив Парк, на Џерард и во салата "Желево".

Се организиравме почна бин-гото, активно учествувавме

во Карванот на нациите и така сите заеднички, вели, работевме, за да можеме да ја имаме нашата втора куќа, тоа беше и е нашата македонска црква, во чии темели се ставени имињата на целото наше семејство..

Нејзината несебична работа и самопрегор и големата љубов за Македонија и за црквата беше забележана од другите членови и од жените, поради што во 1966 година ѝ беше доверена должноста претседател на Женската секција, која со голема љубов и со елан ја изврши успешно, за што е пофалена со специјална благодарница од името на црквата, а таа има посебно место во нејзиниот дом и ја потсетува на деновите од нејзината активност.

## 9. ЦЕНА ГИВЕНС

Цена Гивенс ја имаше тажната судбина на прогонетите кога од родното огниште нејзините животни крстопати толку пати досега ја однеле од еден во друг крај на светот.

Родена е во 1937 година од татко Ѓорѓи и мајка Јевлагија Стојчеви во селото Вишени, Костурско. Во времето на Граѓанската војна во Грција - 1948-та година го напушта родното село и заедно со својата мајка заминува за Желево, па за Ошчима и Герман. Во август 1949 година бегаат во Албанија, но само по кус престој заминуваат за Полска. И тука не е крај на селењето на Цена и нејзините најблиски. На 5 мај 1955 година тие пристигнуваат во Торонто и во 1957 година стапува во брак со Џан Гивенс.

И двајцата големи вљубеници во македонското дело и во македонската истина, тие во 1963 година се зачленуваат во нашата црковна општина "Свети Климент Охридски". Во Женската секција станува активна Цена и за време на својата доброволна работа таа била секретар, била благајник, станува потпретседател, а во 1970 година ја добива целосната доверба од своите колешки и соактивистки и е избрана за претседателка. За време на својот мандат таа и со душа и со срце се посветува на работата и прави сè за афирмација на македонската заедница.

Инаку, Цена Гивенс веќе дванаесет години е еден од столовите на Црковниот хор и негов голем вљубеник.

## БЛАГА МАНГОВА

Мечтаеше смилевчанката Блага Танасковска да стане учителка и да им ја пренесува на децата љубовта кон татковината, и кон древната македонска историја, истина и иднина.



Во најубавото време на својата младост, по завршувањето на учителката школа во Битола, во 1963 година, таа тргнува на пат далечен, прекуморски, доаѓа во Канада и се мажи за Борис Мангов со кого ги имаат синовите Иле и Гоце и ќерката Рони.

Мангова го продолжува своето професионално учителско усвршување и во 1967 година се стекнува со диплома за педа-гошко воспитување, за ориента-циона на образба на најмладите.

Но, во меѓувреме му се посветува и на угостителскиот бизнис, кога и ја изучува општата психологија во "Чорџиан Коле-

џот" завршувајќи го курсот за "Carrier orientation for women". Бидејќи е сепак, онаму каде што е бизнисот, од 1979 година се стекнува со Real Estate Licence, што успешно го работи и денес.

Значајна составка во нејзиниот живот е и активноста во македонската заедница, при што на повеќе сектори покажува впечатливи резултати. Со Џорџ Јовановски била водител на радиопрограмата "Македонски свет", како и на емисиите од ТВ програмата "Македонски мозаик" со Бил Јанков.

Блага Мангов е и редовен член на драмската секција и иницијатор и организатор на првата модна ревија во "Св. Климент". Во составот на управниот тим на најпрофитната потпорна гранка на Женската секција се истакнува со својата инвентивност и голема упорност и во 1971 е избрана за претседател, работејќи неуморно во соработка со останатите колешки од тимот. Во 1991 станува потпретседателка - што сè заедно зборува за една динамична нашинка, чија виталност е оној темелник и прекрасен спој со нејзината повеќегодишна активност. Таа смета дека за македонското дело и за афирмирањето на македонското достоинство треба да се работи секогаш, бидејќи пред светот тоа е нашето национално огледало. Нашата комуна во Торонто е силно патриотско јадро за кое е задоволство да се придонесува секогаш на свој начин, запиша Мангов

## 11. ЛЕФИ НЕШЕВИЧ

Една од најактивните меѓу Македонките во македонската колонија во Торонто е, секако, Лефи Нешевич. Таа е родена во големото македонско село Ошчима, Леринско, во Беломорска Македонија, од каде уште како девојче, во мај 1952 година, доаѓа во Канада. Оваа позната и призната Македонка потекнува од христијанско македонско патриотско семејство, кое уште од почетокот се приклучи кон реката Македонци кои ја започнаа изградбата на црквата "Св Климент Охридски" во Торонто, а се активни и во организацијата "Обединети Македонци".

Лефи е активна во црквата и во нејзините асоцијации уште од самиот почеток. Како резултат на тоа во 1972 година е избрана за претседател, а повеќепати била во Извршниот одбор



на женската секција. Во времето кога таа беше претседател на оваа секција, се преземени бројни активности што ги исполнија празнините во црковно-националното живеење на Македонската колонија. Меѓу другото, беше организирана карневалска игранка и други манифестации. Значајно е да се одбележи дека во нејзино време Базарот започна да се организира во недела, чиј број на посетители рапидно се зголеми. Исто така, во тој период се организирани игранки за Нова година, за денот Валентин, пролетната игранка, како и други собирања на жените од Македонската колонија, кои значат активен, значаен и бележит дел од севкупното живеење во црквата "Св. Климент Охридски" во Торонто.

Лефи Нешевич, заедно со Ана Стерјовска, Зорка Базел, Лена Мориовче, Лена Стенвик, Мери Стојановска, Гордана Ристовска, Цена Гивенс, Мери Кондов, Дана Скотланд и многу други, во еден долг период беа организатори на "томболата" (бингото), а постојано помагале за свадби и за бројни верски манифестации, кои се одржуваат во просториите на Црквата.

## 12. ПЕЦИ СИДЕР

Пеци Сидер е меѓу оние поактивните, име познато во Женската секција, на која во 1975 година беше избрана за нејзин претседател. Во тој период за потпретседател е избрана Лена Стенвик, секретар Гордана Ристевски, а благајник Дана Скотланд. Во нејзиниот мандат се постигнати значајни резултати на полето на зачувувањето на македонскиот идентитет, обичаите донесени од родната Македонија и традициите коишто Македонците во Канада љубоморно ги чуваат и ги збогатуваат.

Таа е родена на 10 април 1943 година во Лерин, во Беломорска Македонија. Потекнува од македонско православно семејство. Во Канада доаѓа во 1962 година. Се мажи за Анџело Сидер, исто така од егејскиот дел на Македонија, а мајка е на три деца: Стив, Лилјан и Николас.

Во текот на овие триесетина години работи во повеќе фирмии и на различни места. Сега е сопственик и менаџер на трговски дуќан на мало.





### 13. ГОРДАНА РИСТЕВСКА (ЗЛАТЕВСКА)

Гордана е родена во Титов Велес, на 14 јуни 1946 година, а во септември истата година со семејството се доселува во Скопје. Таму го заврши основното училиште, а потоа се запишува во Учителската школа "Никола Карев". Меѓутоа, по катастрофалниот земјотрес, во 1964 година заминува во Канада. Во првите две години живее во Монреал, а потоа се доселува во Торонто каде што и денес живее. Во Торонто се вклучува во Женската секција на Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" и неколку години е активен член во управата. Работи како секретар, потпретседател и член на контролната комисија, а во 1976 и во 1979 година е избрана за претседател.

Сите овие години работи неуморно и со задоволство, иако е мајка на три ќерки, кои учеа во македонското неделно училиште и играа во играорната група на црквата.

"Среќна сум што придонесов за нашата црква и за нашиот народ во времето кога навистина беше напорно за сите Македонци во Торонто. Но, задоволство е што сите работиме и што сите придонесуваме сложно и во мир. И покрај тоа што моите ќерки се омажени за Италијанци и тие се активни членови во црквата и во "Обединетите Македонци". Наскоро и мојата внука ќе ја запишам во македонското неделно училиште и во играорната група, вели Гордана Ристевски, и додава: Неизмерно сум горда што сум Македонка!!!"

### 14. ВЕРА ЧУМАНДРА

Од вториот по големина македонски град, од убавата Битола, потекнува Вера Чумандра, која набргу по вработувањето како заботехничар во Здравствениот дом во Битола заминува со сето семејство во онтариската престолнина Торонто.

Таа веднаш се вклучи во животот на македонската заедница, станувајќи еден од активните членови на женската секција. Во тие години е бирана за благајник, помошник благајник и за секретар, а во 1978 година едногласно ѝ е доверена функцијата - претседател на Женската секција при Македонската православна црква "Св. Климент Охридски". Во овој мандат работи неуморно со своите најблиски соработници: Цена Гивенс, потпретседател, Славка Стојановска, секретар и Дана Кузев секретар и благајник.

Последните десет години е член на годишното женско собрание. Покрај активноста во секцијата, Вера Чумандра е и редовен член на Црковниот хор од неговото формирање до денес. Таа со задоволство

зборува дека нема да ги избрише од сеќавањата оние месеци кога како преседател на секцијата, заедно со другите жени работеше со толку голем елан за доброто и за угледот на Македонците во Торонто и пошироко.

## 15. НАДА СТОЈЧЕВСКА

Нада Стојчевска, родена преспанчанка, поточно родена во селото Долно Дупени, во 1943 година, потекнува од крај што е печалбарски од дамнина и од чии села и градови потече голема иселеничка река на сите страни во светот. Денес нив ги има од Австралија до Америка, Европа, Јужна Америка и, секако, во голем број и во Канада.

А во 1959 година, во Торонто пристигна Нада со своите најблиски и почна да трага по подобро адаптирање и снаogaње во новата средина.

Секогаш подгответена да учествува, во активностите во македонската заедница во Торонто, таа станува член на црквата "Свети Климент Охридски", а набргу потоа е избрана и за претседател на Женската секција. Таа со задоволство зборува за овој многу успешен период од дејствувањето на Женската секција, споменувајќи го посеб-



но времето во 1980 година, за која вели дека е посебно запаметена по тоа што тогаш се исплатени долговите на Црквата и тоа беше голем значаен поен за сите дотогашни и тогашни активисти.

Нада Стојчевска смета дека е време навистина сите да го дадат својот придонес за посрекната иднина на Македонците во далечната канадска земја.

## 16. ДРАГИЦА РИСТОВСКА

Скопјанката Драгица Ристовска е родена во 1938 година во Скопје. Повеќе години во родниот град работеше со графичка диплома, најпрвин во печатницата "Гоце Делчев", а по земјотресот во печатницата на "Нова Македонија".



Во 1970 година со целото семејство се преселува во Торонто. Веднаш потоа се зачленува во МПЦ "Св. Климент Охридски", и станува активен член на Женската секција, каде што дава сè од себе и се вбројува меѓу најактивните.

Во 1981 година Драгица Ристовска едногласно е избрана за претседател, додека Вера Бојчевска за потпретседател, а Вера Спасевска, Сика Саракинова и Дана Кузева за најблиски соработници. Бидејќи Женската секција работи на вистина многу добро, и во 1982 година на членото прво место

избрна Драгица. На овој мандат за членови на Одборот се избрани: Вера Бојчевска, Љуба Ипраковски, Марија Гулевска и Донка Тувунова, кои не жалеа време и труд за да постигнат значајни резултати во работата. Во 1985 година Драгица Ристовска по третпат е избрана за претседател, а во Одборот се: Фана Плетерска, Златка Таџа, Љуба Ипраковски и Слободанка Христова. По крај овие активности треба да се додаде и тоа дека веќе 15 години убавиот глас на Драгица се слуша на настапите на црковниот хор. Таа не само што е еден од најдобрите членови на хорот и активен член на Женската секција, туку е и двигател на бројни акции за афирмација на македонскиот народ и на Македонија.

## 17. АЛЕКСАНДРА СТОЈКОВСКА

Во голем број активности што се извршиле во македонската колонија во Торонто, значајно место зема Александра Стојковска. Таа учествува во бројни манифестации и прослави што се организирани во црквата "Св. Климент Охридски", посебно во прославите на Велигден, Божик и други христијански и национални празници. Инаку, Александра е родена на 15 ноември 1944 година во селото Раби, во Мала Преспа, во Егејска Македонија. За време на Граѓанската војна во Грција, како и бројни Македонци, го напушта родното место и заедно со родителите се преселува во слободниот дел на Македонија, каде и го започнува своето образование. Во Кавадарци, во градот на виното, со успех го завршува средното училиште.

Веднаш потоа во 1964 година стапува во брак со Вангел Стојковски, познат активист во македонската колонија во Торонто, кој е по потекло од село Арменско, Беломорска Македонија. Тие имаат две деца: синот Сашо и ќерката Кристина. Во септември 1968 година заедно со семејството се доселува во Канада, каде се активира во македонската колонија, особено во Женската секција во црквата "Св. Климент Охридски". Таа заедно со сопругот Вангел беше активен член во Црковниот хор и учествуваше на поголем број хорски натпреварувања. Повеќепати беше во управата, а во 1983 година е избрана за претседател на Женската секција. Заедно со Вера Спасевска, како потпретседател, секретарот Вера Бојчевска, благајникот Вера Ристевска и нејзината заменичка Лила Петревска, постигна видни резултати во зачувувањето на македонскиот идентитет, обичаите и традициите.

## 18. ДАНА ГЛОБОЧКА

Дана Глобочка потекнува од убавото живописно преспанско село Брајчино, од кое со родителите Нада и Спасе во 1964 година, како 15-годишно девојче се преселува во Канада. По доаѓањето во новата средина, го завршува средното образование и набргу





стапува во брачна заедница со својот избраник Кире - преспанецот, од село Подмочани, со кого во бракот ги имаат синовите Тони и Роберт.

Тие активно го помагаат и го даруваат подигнувањето на светиот македонски храм во Торонто, во кого заживеа една многу голема активност, а Дана станува дел од плејадата заслужни активисти, кои со својата работа оставија траен белег во целокупното духовно, национално и културно-просветно поле.

Како резултат на нејзината несебична повеќегодишна дејност и за големиот придонес, во 1984 година ѝ ја доверуваат пријатната должност, ја избираат за претседател на Женската секција, а повеќепати пред тоа беше член на Управниот одбор.

Дана Глобочка исцело ѝ е посвети на оваа хумано-патриотска мисија, дело кое што го чини скрежен и горд секој Македонец кој дошол, останал или се родил во овој град и во оваа канадска земја.

## 19. ВЕРА ПЕТРЕВСКА

Името на Вера Петревска (Вржовска) е тесно врзано за бројни активности во Литературното друштво "Браќа Миладиновци", во Женската секција и воопшто во животот и работата на вредните Македонки во голема македонска колонија во Торонто. Таа е една од поактивните кои со својата ангажираност придонела за доброто и за иднината на македонската заедница.

Вера Петревска потекнува од печалбарското село Брајчино, во Долна Преспа. Таа е родена на 21 април 1949 година во семејството на Ристо и Петра Вржовски. Основното училиште го завршува во селото Брајчино, а осмолетка во Љубојно. Во 1965 година се преселува во Канада каде се мажи за Tome Петревски, исто така преспанец од рибарското село Коњско. Таа е мајка на



еден син по име Стивен (Стефан). Денес работи како менаџер во неколку дуќани за модна облека.

Инаку, Вера е долги години благајник во Женската секција и во Литературното друштво "Браќа Миладиновци", затоа со право некои ја викаат "благото на секциите". Член е на повеќе секции во црквата "Св. Климент Охридски", а особено е активна во Женската секција чиј претседател е во 1986 година. Во тој мандат за прв потпретседател е избрана Фана Плетерска, а за втор потпретседател Рада Димовска. Тие заедно со другите Македонки придонесоа за афирмација на македонското име во канадското општество.

## 20. СЛОБОДАНКА ХРИСТОВА

Одрасна Слободанка во патриотска македонска фамилија. Таткото Лазо Ангелески, кој потекнува од селото Буф, е познат борец за правда и истинска, девет пати ранет за нашата мила Македонија, мајката Мара Чулаковска е од село Љубојно, во убавата Преспа.

Логично е што ќерката Слободанка уште од мали нозе покажува големо интересирање за македонската историја и за македонската иднина. Родена е во 1948 година, а во Канада доаѓа во 1970 година и со сопругот Ристо од Витолиште, веднаш се вклучуваат во црковно-просветните активности.

Повеќепати Слободанка Христова беше избрана во Управниот одбор, беше потпретседателка, заменик благајник, а во 1987 година ѝ беше дадена големата почест да застане на чело на Женската секција.

За ваквата доверба таа им изразува благодарност на сите оние колешки и нашинки кои го дадоа својот глас, без чија помош, според Слободанка таа не ќе ја извршише со успех значајната обврска. Нејзини први соработнички беа првата потпретседателка Вера Петреска, втората потпретседателка Фана Плетерска, секретарката Вера Јанкуловска, благајничката Донка Трифуновска и заменик благајничката Марија Гулевска.



Работеше Слободанка со срце и со душа, за здравје, за божи добрини, за македонски успеси тука во Торонто. Нејзината желба и идеја е младите поколенија да го продолжуваат големото македонско дело, да работат за доброто на својата нација и за своето големо македонско име.

## 21. РАДА ДИМОВСКА

Рада Димовска е родена во с. Крклино-Битолско, Македонија, на 1 јануари 1951 година, од татко Алексо Дамчевски и од мајка



Славка Џумковска од с. Логоварди. Живее во Битола до завршувањето на гимназијата и во 1970 година, на 19-годишна возраст, доаѓа во Торонто каде го продолжува нејзиниот живот надвор од татковината со сопругот Тони Димовски, исто така роден битолчанец. Ќерката Синди и синот Крис, сега студенти, се поранешни членови на македонската играорна група "Македонка" при црквата "Св. Климент Охридски". Крис е најмладиот член на популарниот оркестар "Бисер" од Торонто.

Рада е активна членка на женската секција многу години, била потпретседател, секретар, а во 1986 година и претседател на секцијата. Заедно со избраната управа, многубројното членство и со потпретседателот Дана Глобочка, секретарот Вера Јанкуловска, благајникот Блага Кадамова и заменикот Вера Спасевска, работат чесно за интересот на црквата и за здравјето на своите семејства. За мандатот на Рада како претседател, беше организирана богата македонска трпеза и модна ревија во салата на црквата, при што Женската секција се престави во најубава светлина пред нациите од светот што живеат во Торонто, покажувајќи го и ширејќи го македонството, народните традиции и обичаи.

Денес Рада Димовска работи во Заводот за здравствено осигурување на Торонто, каде е истакната како вреден работник.

## 22. ФАНА ПЛЕТЕРСКА

Во генерациите вредни Македонки спаѓа и Фана Танасовска Плетерска. Таа е родена во славното и револуционерно Смилево, но својата младост ја минува во убавата Битола, каде што и ја завршува Учителската школа. Четири години предава во осмолетката во с. Црнеец, а по преселбата во Канада, во 1967 година, набргу станува учителка по македонски јазик во македонското училиште во црквата "Св. Климент Охридски".

За сето време е активна во македонската етничка заедница во Торонто. Таа е член на Драмската секција, каде што одигра неколку извонредни улоги, член е на Црковниот хор, чиј глас е глас на виден талент, зашто песната е нејзиниот живот, а значаен активист е во Женската секција.

Во 1989 година Фана Плетерска е избрана за претседател на Женската секција. Тоа е период кој е еден од најубавите спомени што таа ги имала во македонската заедница, а нејзината активност продолжува и денес. Фана е задоволна што младите ги негуваат македонските обичаи и традиции, а се радува што нејзиниот синДраган беше еден од ороводачите на играорната група "Македонка". Инаку, семејствата Танасовски-Плетерски се меѓу оние кои со срце и душа ѝ припаѓаат на големата македонска заедница во Торонто. Меѓутоа, амбициозната Фана и како патриот и како активист останува трајно врзана со својата родна македонска земја, чии спомени за неа ги носи длабоко во својата душа. Замина за Канада, но вечно во неа тлее силната љубов роднокрајна и затоа е среќна што работи за македонското дело во Торонто.



## 23. ЛЕНА ТАСКАС (ТАЛЕВСКА)

Лена Таскас е родена во 1948 година и уште од раните младешки дни, во времето кога родителите, битолчаните Спиро и Трајанка Талевски, почнале упорно да работат и тоа меѓу првите,



Со оглед на се повидливата активност, во 1990 година Лена Таскас, едногласно беше избрана за претседател на Женската секција, за потпретседател беше избрана Рада Видановска, за секретар Марија Росова, за благајник Ана Мојоска и за помошник благајникот Роза Стергиу. Под водство на Лена, женската секција иницираше бројни активности што се од корист целокупниот живот во македонската заедница во Торонто.

## 24. ДОНКА ТРИФУНОВСКА

Носталгијата за родното Арвати - Преспанско и за конзулатскиот град Битола, Донка Трифуновска ги почувствува уште со доаѓањето во Торонто во 1970 година. Тогаш црквата "Св. Климент Охридски" неи беше само духовен храм, туку и културно-просветен центар, неодминливо место на видување и среќавање, беше нејзиниот втор дом.

Со сопругот Ристо се членови на црковната општина, но сепак, логично е што најголемата активност Драгица ја спроведува во Женската секција на македонскиот свет храм.

за да се изгради првата македонска православна црква "Свети Климент Охридски", тогаш, малата Лена одела од кука на кука со кутиичка за да собира доброволни прилози. Кој колку ќе можеше и сакаше ставаше долар, а веселата Лена беше среќна што ете и таа како и сестрите Мара и Мила го дава својот придонес во изградбата.

По осветувањето Лена Таскас активно учествуваше во Црковниот хор, помагаше во работата на бингото, базарите, Карванот на нациите како и при организирањето на екскурзиите од страна на црквата.

Со оглед на се повидливата активност, во 1990 година Лена Таскас, едногласно беше избрана за претседател на Женската секција, за потпретседател беше избрана Рада Видановска, за секретар Марија Росова, за благајник Ана Мојоска и за помошник благајникот Роза Стергиу. Под водство на Лена, женската секција иницираше бројни активности што се од корист целокупниот живот во македонската заедница во Торонто.



Несебично се вклучува во организирањето на повеќе црковни и културни манифестации, како и низа доброволни акции, како што се Нова година по старо, Денот на љубовта, Македонскиот карван на нациите, Велигден и Божик, и низ сите тие се истакнува името и богатството на македонската нација пред другите, овдешни нации. Избрана е Донка за благајник и за помошник благајник, потоа во Контролната комисија, а во 1991 година таа станува претседател на Женската секција, кога сите напори беа насочени кон собирањето пари за изработка на нов иконостас, кој веќе е поставен и со него блесна црквата со сета своја убавина.

"Чест ми е и ми претставува гордост што сум член на Женската секција една од најактивните женски асоцијации во новиот крај", вели Донка Трифуновска. Со нејзината активност и беспрегорност Женската секција постигна завидни и бележити резултати што се ценети од Македонците во Торонто.

## 25. ВЕРА ЈАНКУЛОВСКА

Една од активните жени во црквата е, секако Вера Јанкуловска која е секретар на Извршниот одбор на управата, но има и значајни задолженија и обврски. Таа е родена во Скопје, а потекнува од Беломорска Македонија. Татко и Јане Казиев е од селото Трсје, Леринско, а мајка и Христа Казиева, родена Богданова е од селото Бапчор, Костурско. Вера е сопруга на Гоче Јанкуловски од селото Ошчима, Леринско, со кого има две деца, Стојче и Кристина.

Своето образование го почнува во главниот град на Република Македонија, Скопје, а во Канада пристигнува во јуни 1968 година, каде стекнува факултетско образование на Универзитетот во Торонто. Била член на играорната група "Македонка" од 1970 до 1977 година, а потоа станува активен член на женските секции на црквата "Св. Климент Охридски" и на "Обединети Македонци" потоа на Ќерките на Македонија" во Канадско- македонскиот ментар, а е активен член и во Македонскиот комитет во Торонто.



Како резултат на нејзината активност, во 1992 година е избрана за претседател на Женската секција, должност што со успех ја изврши.

Исто така, во 1991 година беше избрана за претседавач (чеврвумен) на Фестивалот за мултикултура што се одржа во Торонто. Таа е поборник на македонската вистина; ја шири македонската култура, традициите, културното и националното минато и е горда што е Македонка.

## 26. ЛИЛЈАНА ПЕТРЕВСКА

Лилјана Петревска е родена во 1955 година во Битола, од мајка Блага и татко Ристо Торковски. Со-пруга е на Крсте Петревски од Брајчино и имаат два сина - Роберт и Јонче. Мила последните години е доста активирана во нејзината работа, но сепак, наоѓа доволно време да биде заедно со пријателките и соактивистките од женската секција.



Уште со доаѓањето во Торонто, во 1969 година, таа е редовен посетител на црквата "Св. Климент Охридски". На околу 25 годишна возраст станува член на Женската секција во која работи од срце за свое здравје и за здравје на своето семејство. Беше предложена и избрана за претседателка во март 1993 година и на таа функција остана една година. Во нејзиниот мандат потпретседател е Слободанка Христова, секретар Дана Глобочка, благајник Љуба Стерловска, а заменик благајник Тодорка Поповска. Сите тие, заедно со уште 49 членови на одборот беа многу активни: многу

успешно ги прославува сите црковни празници и придонесаа Женската секција да стане значаен фактор во целокупното живеење. Така во мај, секоја година, Женската секција организира заеднички екскурзии, за кои владее големо интересирање. Едно од патувањата беше организирано во САД, од каде екскурзијантите понесаа незаборавни впечатоци.

## 27. РОУЗ СТЕРГИУ

Роуз Стергиу е последната претседателка на Женската секција што е избрана во 1994 година. Таа е родена во 1945 година во големото македонско село Арменоро, што се наоѓа во непосредна близина на Лерин. Потекнува од македонско семејство, од мајка Јана и татко Ристо Богојовски. Таа е сопруга на познатиот иселеник Паул Стергиу, со кого има четири синови: Џон, Џорџ, Крис и Александар.

Во 1958 година во реката бегалци од Беломорска Македонија, Роуз доаѓа во Канада каде го продолжува своето образование и станува книгодводител, работа што ја извршува и денес, вршејќи книгодствени работи за бројни ресторани и други бизниси во Торонто и во околината.

Роуз е одрасната во религиозно семејство. Како резултат на тоа, од почетокот на формирањето на Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" се вклучува волонтерски и постојано придонесува за доброто на општината. Од почетокот на 1963 година се зачленува во црквата "Св. Климент Охридски" и во организацијата "Обединети Македонци", а подоцна и во нивните женски организации. Во периодот од 1989 до 1993 година беше избрана за член на Извршниот одбор, потоа за потпретседател и за благајник на женската секција. На 13 март 1994 година, на 35-годишниот јубилеен избор на Женската секција е Избрана за претседател. Заедно со Роуз во Извршниот одбор се избрани и Фана Плетерска за потпретседател, Вера Белчевска за секретар, Зора Кочоровска за благајник и Олга Марковска за помошник на благајникот.

Роуз Стергиу е благородна Македонка која со душа и срце се вклучува во голем број активности што се преземаат во македонската заедница во метрополата Торонто.





Света Злата Мегленска – фреска во црквата "Св. Климент Охридски"

## **ДЕЛ V**

**БРУТОК НА КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНИ,  
ЛИТЕРАТУРНИ, ОБРАЗОВНИ,  
СПОРТСКИ И ДРУГИ АКТИВНОСТИ**

1. КУД "МАКЕДОНКА"
2. НЕДЕЛНО УЧИЛИШТЕ НА  
МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК
3. ЦРКОВЕН ХОР
4. ЛИТЕРАТУРНО ДРУШТВО  
"БРАЌА МИЛАДИНОВЦИ"
5. КАРВАН НА НАЦИИТЕ
6. МИТРОВДЕНСКИ БАЗАР
7. МЛАДИНСКА СЕКЦИЈА
8. ПЕНЗИОНЕРСКИ КЛУБ
9. ЦРКОВНА БИБЛИОТЕКА
10. СОЦИЈАЛНО-СПОМАГАТЕЛНА  
СЕКЦИЈА
11. ИГРАОРНА ГРУПА "СОЛУНСКИ  
БИСЕРИ"
12. ДРАМСКА СЕКЦИЈА
13. МАКЕДОНСКИ ШАХОВСКИ  
КЛУБ
14. "ДУХОВНА ИСКРА"
15. КЛИМЕНТОВ ЗБОР"

## ОД АКТИВНОСТИТЕ НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО ТОРОНТО

Во сите овие 30 изминати лета, стотици илјади Македонци дојдоа на поклонение во светиот дом "Св. Климент Охридски", дел од нив беа членови на управата, или пак членови на некоја од повеќето секции, групи, друштва, хорови, училишта...

Сите тие сложно и заедно, постигнаа многу и можат да бидат горди на импозантните резултати, поради што, Светоклиментовиот македонски храм се издигна меѓу најуспешните и најдобро организираните среде мултикултурната канадска држава.



Одржување на Базар во црквата "Св. Климент Охридски"



Дел од олтарот во црквата "Св. Климент Охридски"

## 1. КУД "МАКЕДОНКА" ГОРДОСТ И ГОЛЕМ РЕПРЕЗЕНТ НА "СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"

### АМБАСАДОР НА МАКЕДОНИЈА

Уште во првите години од формирањето на црквата "Св. Климент Охридски", веќе почна да се разгрнува една интересна активност на повеќе полина, со што беа следени желбите на Македонците да се собираат, да се дружат и да покажат и да докажат дека Македонците во Канада имаат вистинско богатство од традиции и култура.

Така и се случи во првата недела од април на 1969 година во просториите на црквата да се соберат група момчиња и



Правите членови на играорната група "Македонка"

девојчиња од македонско потекло и заедно сите тие вљубеници во фолк-музиката и во орото, да формираат македонска фолклорна група при "Свети Климент Охридски". Тоа беше и првпат, вака спонтано, а многу решително, да се поттикне идејата за формирање на еден ваков фолклорен ансамбл, кој бара многу работа, истрајност и залагање.

Секако дека големата желба беше преточена во раѓањето на новата група. Уште на самиот почеток тогашниот потпретседател на црквата Филип Ангелковски како искусен музичар и професор, со обете раце ја поддржа оваа идеја, нагласувајќи дека еден ваков состав е добредојден и потребен. Ангелковски стана и првиот главен и одговорен уметнички раководител.

На општо задоволство се прифати предлогот групата да работи аматерски, а сиот остварен приход да влегува во касата на Општината, каде што младите ќе ги имаат сите услови за работа и за докажување. За главен корепетитор и кореограф беше одреден еден од втемелувачите и најверни членови. Во Управата влегаа: претседател - Владо Шуковски, негов заменик - Тами Папаганис, секретар - Елизабета Пильурева и благајник - Дајана Ману.

Тоа беше почетокот. А на 25 октомври 1969 година во големата сала на "Св. Климент Охридски" фолклорната група првпат ѝ се претстави на публиката и таа вечер собра многу аплаузи и комплименти од присутните.

КУД "Македонка" го избра најубавото име и во сиве години постигна огромни резултати, а низ нејзините ансамбли поминаа стотици момчиња и девојки Македонки наши синови и ќерки кои најдостојно го афирмираа името македонско.

Тие од многу гостувања во Канада, во Македонија, во Америка и во Австралија на други места се вратија со највисоки признанија, освоени први места и скали трофеи.

Водени од мудрата рака на кореографот и учител Александар (Алек) Петличков, членовите на "Македонка" насекаде ги освоија срцата, и кога играа и пееја; првпат во 1971 година во татковината, пред публиката во Порторико во 1982 година, на концерти, собири, фестивали и на карваните во Торонто, Отава, Скопје, Битола, Кливленд, Охрид, Детроит, Њу Џерси, Виндзор, Бафало, Колумбос, Мелбурн и каде сè не на други места.

Колку ли аплаузи измамија, колку ли воздишки и солзи радосници побудија играорците кога онака младешки полетно и патриотски силно, ги разлеваваа "Тешкото", "Повардарка", сплетот игри од егејскиот дел на Македонија, кога и публиката ракоплескаше под ритамот на прекрасните звуци и чекори на момчињата и девојките.

Тогаш не се жалат силите, туку се дава сè од себе за еднаш и уште еднаш на - бис! да го одиграат "Буфчанското оро" или да ја запеат "Дивна мома мамо град градила", да ја одиграат "Драчевка". А, такви моменти има безброј. И на "Илинденските денови" во Битола, на средбите во Трново под Пелистер, во Преспа на кејот кај Камениот мост во Скопје, на големиот спектакл "Оро македонско" во Торонто, на "Карванот на нациите" и уште на стотици и стотици концерти.

Неуморен е од првиот ден учителот и кореограф Алекс Петличков и многуте други членови на ансамблот и на управата што ја водеа "Македонка" во сиве изминати години.

Меѓу нив, посебно место им припаѓа на следните личности:

Виолета Андоновски  
Лилјана Дафоска  
Хелен Дамчев  
Мари Дамчев  
Анги Димов  
Лена Димов  
Ило Димовски  
Кристина Гивенс  
Љупчо Гудов

Лела Гушев  
Маријана Христовска  
Мари Казиева  
Софи Казиева  
Весна Костић  
Карол Костов  
Никола Козовски  
Џон Лазаревски  
Ловиса Липановски



Ане Малеганеас  
Воула Мангос  
Тони Марковски  
Францис Мориховитис  
Софи Мориховитис  
Рашо Мјоски  
Елизабет Наумовски  
Љуба Нешков,  
Стив Никоу  
Сузан Ничовски  
Мари Пеиос  
Алекс Петличков  
Луис Петревски  
Хелен Ристевски  
Лори Ристевски  
Васко Сарков  
Томе Сарковски  
Хелен Сфетико

Ник Спасевски  
Суи Стериовски  
Линда Стоетес  
Тања Стојановски  
Владо Суковски  
Софи Темов  
Џорџ Вронцес,  
Мари Ане Вронцес,  
пејачката Перса Гиневска  
и музичарите  
Филип Ангеловски  
Кире Велков  
Џими Наумовски  
КрисКодовски  
Гоце Крстевски  
Нане Тодоровски  
Борис Крстевски  
Ник Тодоровски

Неуморно е сегашното раководство со настојувањето да го одржи и да го покренува уште повеќе реномето, зашто КУД "Македонка" е веќе заштитен знак, тоа е, гордост и репрезент на "Св. Климент Охридски", но, тоа е и амбасадор на Македонија, која го афирмира и го презентира богатото фолклорно наследство во Канада и во светот. Успешниот пат продолжува и натаму, младоста со успех чекори напред.



## 2. НЕДЕЛНОТО УЧИЛИШТЕ НА МАКЕДОНСКИ ЈАЗИК

### МАКЕДОНИЈА ВО СРЦЕ ЈА НОСИМЕ

**М**акедонскиот јазик има своја долга историја. Уште во IX век, врз основа на еден од македонските дијалекти, на оној што се зборувал околу Солун, е создаден првиот литературен словенски јазик. Тоа е старословенскиот литературен јазик на кој темелите му ги поставиле браќата Свети Кирил и Методиј. Тој јазик го употребувале со векови и други народи (бугарскиот, српскиот рускиот и др.), внесувајќи во него елементи од своите народни јазици.

Процесот на употребата на македонскиот јазик во литературата бил многу побавен и потежок отколку кај другите јужнословенски јазици, поради специфичните услови во кои се развива. Македонскиот народ до своето конечно ослободување, во својата историја бил најдолго време под ропство.

Елементи од македонскиот народен говор почнуваат да влегуваат пошироко во делата со црковна содржина (дамаскини) во XVII век. Во XIX век, во времето на македонската национална преродба, се појавуваат писатели кои пишуваат на македонски јазик (Константин Миладинов, Григор Прличев, Рајко Жинзифов, Јордан Хаџи Константинов-Џинот и др.). Подоцна, а посебно меѓу двете светски војни, се појавуваат писатели кои пишуваат на чист македонски јазик, земајќи го за основа на литературниот јазик, централното македонско наречје: прилепскиот, велешкиот и битолскиот говор, во што извршил големо влијание Крсте Петков Мисирков. Особено со своите драми од народниот живот се истакнале Војдан Чернодрински со "Македонска крвава свадба", Антон Панов со "Печалбари", Васил Иљоски со "Чорбаци Теодос" и Ристо Крле со "Парите се отепувачка", а со својата поезија Кочо Рацин со "Бели мугри", Коле Неделковски со "Молскавици" и др.

Македонскиот јазик не само што се употребува во Македонија, туку тој претставува средство за комуницирање и среде македонското иселеништво. Во црквата "Св. Климент Охридски"



Правите ученици во црковното училиште на "Св. Климент Охридски"

во Торонто, особено во дополнителното училиште на македонски јазик се продолжуваат традициите за негување на мајчиниот јазик. Затоа грижата за најмладата генерација, за милите деца, е дел од работата на управите на црковната општина. Посебно не се штедат силите и времето кога е во прашање долгот што го имаат сите, а тоа е македонската младост да го учи, да го научи и да зборува, да пишува и да чита на мајчиниот македонски јазик. Тие навистина го научуваат и го паметат јазикот на своите татковци, мајки и дедовци, донесен во новата средина.

На тој начин, дечињата ги паметат и се гордеат со своето потекло со своите корени и секогаш се близку и најблиску до татковата Македонија, учејќи ја историјата, учејќи ја географијата, дознавајќи што повеќе за македонските револуционери, востанија, борби, за македонските реки, езера, планини, села и градови. Така, ќе научат, ќе дознаат и ќе запаметат многу повеќе за својот род. Ќе знаат колку е скала слободата, колку беше исчекувана и со каква радост дочекана денешната самостојна држава Република Македонија.

Децата се големата радост, гордост, надеж, постоење и иднина. И сите досегашни учители со огромен жар и лъбов работеа и ги учеа, ги воспитуваа и ги образуваа најмладите. Повеќето од тие што работеа во училиштето навистина направија

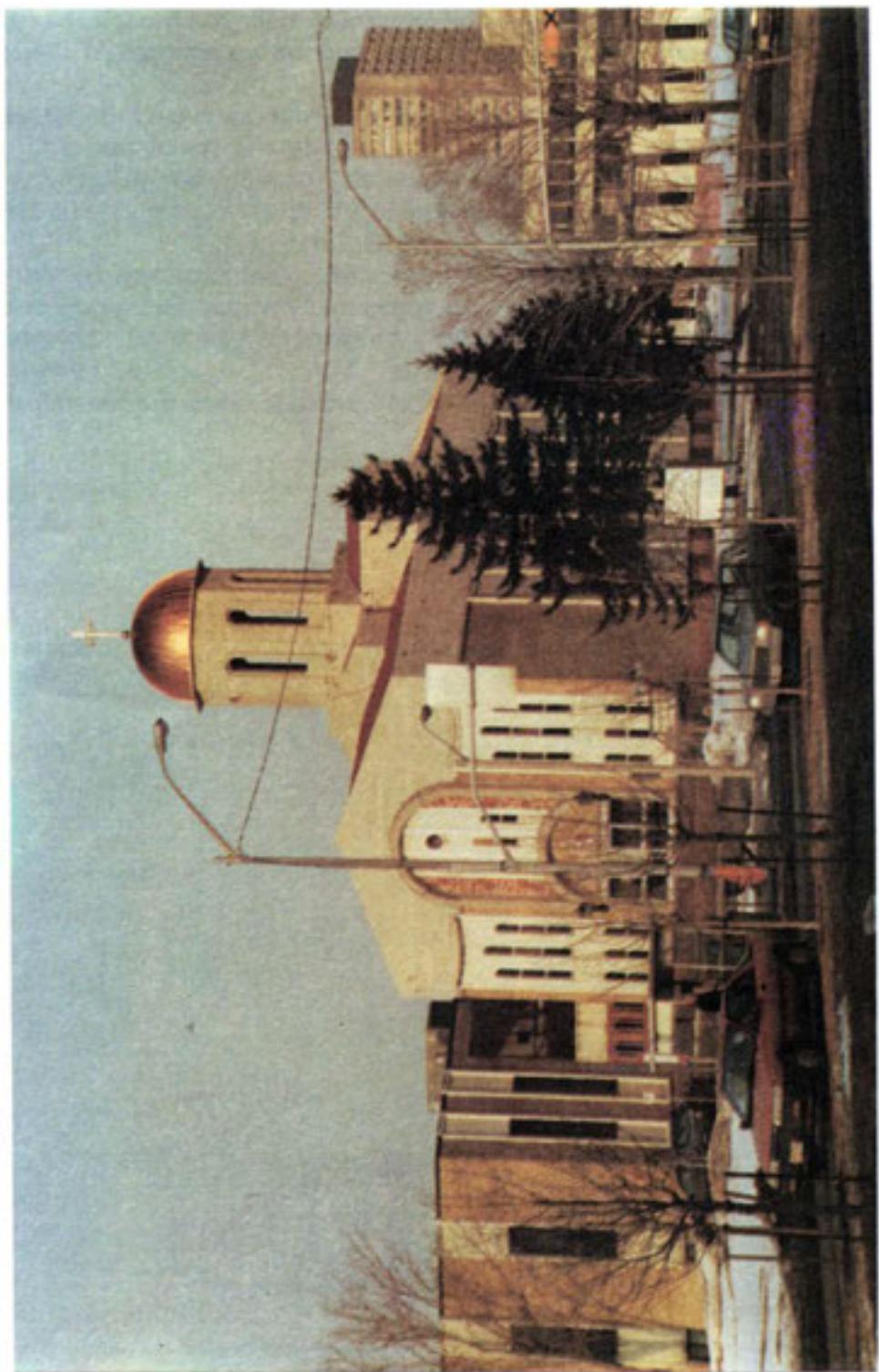
речиси пионерски, восхитувачки резултати, меѓу кои посебно место има наставникот Благица Дафовска, која од почетокот до денес е со децата.

Кога излегуваат од училишните клупи дечињата знаат за македонското име, постоење, култура, обичаи. За сè она што е Македонија како заедничка татковина. Пресреќни и презадоволни дечињата велат дека Македонија во срцата свои ја носат, неизмерно ја љубат и најубавите песни ѝ ги пејат.

Досегашните учители во неделното училиште при црквата "Св. Климент Охридски" биле: попадијата Тодорка Попова, Љупчо Спасевски, Благица Дафовска, Алексо Стојановски, Никола Стојановски, Бисера Микаровска, Фана Плетерска, Невена Ачиевска, Менка Кринчевска, Славка Хофман, Стефан Крушевски, Марија Цонева и др.



Наставниците Никола Стојановски и Блага Дафовска со учениците



### 3. ЦРКОВЕН ХОР

#### РАСПЕАНИ РЕФРЕНИ

**П**обогати се богослужбите и поубави се прославите кога на нив доаѓа и учествува и Црковниот хор. Неговите членови пејат од срце, пејат со многу лъбов и желба и за Велигденските и за Божикните празници, за патронатниот празник на црквата, а и за времеодржувањето на другите значајни настани и приредби.

Доброволно, искрено и секогаш готови се за да приредат најубави мигови и даваат сè од себе, така да биде и да ѝ се допаднат на публиката и на присутните.

Формирањето на Црковниот хор потекнува уште од годините на изградбата на Црквата. Меѓутоа, повеќе од 15 години тој работи во поширок состав и во него членуваат петнаесеттина хористи, кои се аматери и волонтерски ја вршат таа работа, а сепак, нивното пеење е професионално. Големи заслуги за формирањето на црковниот хор има Евгенија Кордиќ, долгогодишен диригент и раководител. Од неодамна хорот го води професорот по музика Филип Ангеловски, а во него, покрај постарите пејачи: Елка Георгиевска, Менка Гаџовска, Цена Гивенс, Сандра



Членови на правиот црковен хор

Стојковска, Драги и Вера Чумандра, Љубица Кожовска, Јосиф Ничевски, Љуба Терзиева, Спиро Мангов и многу други, членуваат и познатите интерпретатори на народната песна, Фана Шомова, Славка Младеновска и Мирјана Златкова. Од април 1993 година во хорот е избрана нова управа и тоа: претседател е Петре Костенчев, потпретседател е Ристо Димитровски, а секретар е Вера Чумандра.

Благодарение на упорноста на бројните членови и на диригентот Филип Ангелковски и хорот постигнува значајни резултати. Во последно време хористите продолжија уште позасилено да подготвуваат нови дела и нова програма, со што се очекува нивната улога да биде поголема, а успехите позабележителни.

Овие членови ја продолжуваат работата во хорот, а тоа се: Филип Ангелковски, сегашен диригент на хорот, Драги Чумандра, Драгица и Петар Ристевска, Елка Георгиевска, Фана Шомова Лозан, Јосиф Ничевски, Џоан Џонс, Љубица Кожовска, Љуба и Здравко Терзиевски, Љуба Осмакова, Лефтерија Георгијадис, Менка Гацовска, Мария Дика, Pero Ристевски, Петре Костенчев, Ристо Димитровски, Рада Доновска, Рајна Поповска, Софи Прволовик, Стефо Капов, Спиро Мангов, Севда Димитровска Шмит,



Црковниот хор денес



Славка Младеновска, Слободан Јовановски, Тања Горѓевиќ, Васа  
Марковска, Вера Чумандра, Зара и Ана Мојсовска, Здравко  
Терзиовски, Зорица Анастасиевиќ.

Хорот во ова време има 30 редовни членови и секој понеделник тие доаѓаат на закажаните проби.

Исто така, членови на Црковниот хор биле: Аница Кркински,  
Драги Начевски, Алек Кркински, Доле Георгиевски, Симо Темовски,  
Норман Арнандов, Џон Христов, Стив Мандел, Џорџ Дронов, Бил  
Бранов, Симе Маутев, Стив Нешевиќ, Лефи Нешевиќ, Мица  
Темовска, Љуба Каркинска, Љуба Стојановска, Тинка Стојановска,  
Вера Нешевска и други.



#### 4. ЛИТЕРАТУРНОТО ДРУШТВО "БРАЌА МИЛДИНОВЦИ"

##### ЗНАЧАЈНИ ПОЕТСКИ ОСТВАРУВАЊА

Боја една од салите на црквата "Свети Климент Охридски" во Торонто, во приквечерните часови на 6 март 1987 година, се одржа состанок на истомисленици кои истакнаа дека од пресудно значење и повеќе од потреба е да се формира литературно друштво во македонската иселеничка средина во Канада. Записничарот ќе забележи дека на тој состанок биле присутни: Вера Петревска, Стефан Букчев, Драгица Белчевска, Никола Белчевски, Благица Дафовска, Ристо Милјановски, Алексо Лозановски, Танас Јовановски, Перса Гиневска, Петар Гиневски, Драгица Димовска, Ратка Шалас, Тони Марковски и Михајло Дафовски. Минаа само десетина дена и на 16 март беше избран првиот управен одбор на друштвото, во состав: Благица Дафовска, претседател, Никола Белчевски, потпретседател, Драгица Димовска, секретар, Ратка Шалас, благајник, и Вера Петревска, координатор, кои раководеа со активностите две години.

Во 1989 година избран е нов управен одбор, во состав: Драгица Димовска, претседател, Алексо Лозановски потпретседател, Рада Видиновска, секретар, Вера Петревска, благајник и Весна Карапетрова, координатор. Тоа е време кога членството на друштвото значително се зголемува, па според податоците во списанието "Литературна мисла", год. 2, бр. 3, септември 1990 година, неговиот број изнесува 46 редовни и 10 почесни членови. Бројки за почит и за респект. Инаку, во август 1989 година излезе првиот број на списанието "Литературна мисла".

Во 1991 година за претседател е избран Данчо Ничевски, Зоран Карапанчев потпретседател, Никола Белчевски, секретар, Вера Петревска, благајник, и Радица Сандовска, координатор. Во 1992 година за претседател е избрана Рада Видиновска, Михајло Дафовски, потпретседател, Вера Јанкуловска, секретар, Радица Сандовска, благајник и Мицко Димовски, координатор.

Треба посебно да се одбележи податокот дека од мај 1990 година Друштвото е организатор и домаќин на манифестијата "Денови на македонската литература", која треба да стане традиционална форма и содржина во неговата работа и дејствување. Неретко нивни гости и соработници беа писатели, културни и научни работници од Републиката, а станале и почесни членови: Анте Поповски, Орде Ивановски, Божин Павловски, Блаже Ристовски, Мето Јовановски, Јордан Плевнеш, Вера Стојчевска-Антиќ, Коле Мангов, Славе Николовски - Катин, Љубиша Георгиевски, Петар Темелковски, Петре М. Андреевски, Вангел Божиновски, Ката Мисиркова - Руменова, Илинден Спасе и др. Нема приредба, одбележување на значајни настани и личности од македонската историја и култура во кои не учествуваат и овие творци и вљубеници во пишаниот збор, а кои се одржуваат во Канада или пак во Соединетите Американски Држави. Нераскинлива, и за нив најзначајна, е врската со татковината. Остварена е сработка со Друштвото на писателите на Македонија, традиционалното учество на Струшките вечери на поезијата, на Рациновите средби, објавени се прилози на страниците на македонските весници, списанија и книжевна периодика, а се преземни и други активности.

Спомените од детството, немерливата љубов кон родната грутка - се најлични цветови што никогаш не свенуваат во човековата душа и во неа се носат трајно како пресувани во хербариум. Оттука носталгијата се напластвува над сè таа станува сино небо со илјадници трепкави и светли звезди во кои пие и спие човековиот поглед. Се множат најубавите соништа и од далечните и студени северни краишта летнуваат бели гулиби, симболи на сите копнежи и стремежи, мечти и соништа, летнуваат кон југ како ненапишано писмо, како единствена можност да се биде свој и среќен.

Четириесетината членови на Литературното друштво "Браќа Миладиновци" се работници, интелектуалци, ученици, студенти, пензионери. Чета избраници кои, со силата и со мокта на македонскиот збор, војуваат и опстојуваат; патем да забележиме дека неколкумина од нив пишуваат и на английски јазик, и во светот ја шират вистината за Македонија. Нивното творештво, и во минатото, како и денес, претставува и потребна и суштинска активност на сопственото истрајување во историјата на светот. А нивното главно оружје е мајчиниот збор, македонскиот литературен јазик, кој денес има избorenо свое место во ризницата на светските јазици и култури, јазик што се изучува во светот, а со кој непомирливо се војува против сите негирања и присвојувања. Дел

од македонската историја и иднина, огледало на реалноста и сегашноста, претставуваат Македонците и нивната работа и активност во Канада.

Во последниве години членови на Литературното друштво "Брака Миладиновци" отпечатија неколку стихозбирки, меѓу кои: "Бисерни капки од Нијагара", "Белези на душата" и "Молња во окото" од Рада Видиновска, "Молк" и "Напуштени дворови" од Неда Лозановска, "Статица" од Ристо Милјановски, "Јужни ветрови" од Жаки Петрески - Роберц, а се очекува во најскоро време да се појават уште неколку изданија. Се чини стихозбирката "Глас од далечината" што е избор стихови на 24 автори на оваа литературна асоцијација претставува вистински прилог кон македонската поезија во целина. Оваа стихозбирка е резултат на активноста на сите членови. Во 1993 година за претседател е избран Петре Гиневски, Алексо Лозановски, потпретседател, Драгица Димковска, секретар, Вера Петровска, благајник и Танас Јовановски, координатор. Во 1994 година за претседател е избран Алексо Лозановски, потпретседател Мице Димовски, секретар Димитар Цонев, благајник Вера Петревска и координатор Борис Видиновски.

Досегашни членови на Литературното друштво "Брака Миладиновци" биле



Членови на литературното друштво "Брака Миладиновци"

Невена Ачиевска  
Тане Ачиевски  
Стево Букчев  
Никола Белчевски  
Драгица Белчевска  
Вера Бришки  
Рада Видиновска  
Борис Видиновски  
Јани Великов  
Динка Владимирова  
Петар Гиневски  
Перса Гиневска  
Стеван Груевски  
Драгица Димовска  
Мирјана Димовска  
Благица Дафовска  
Мирјана Диневска  
Михајло Дафовски (починат)  
Д-р Драги Денковски  
Мара Гонев  
Светлана Ефтимовска  
Делче Ивановски  
Вера Јанкуловска  
Танас Јовановски  
Бил Јанков  
Јошевски Ратка

Петре Кокаловски  
Доне Качоров  
Пире Кондов  
Мери Кондов  
Весна Карапетрова  
Неда Лозановска  
Јагода Лавринска  
Ристо Милјановски  
Данче Ничевски  
Петре Николов  
Александар Николовски  
Пара Петковска - Секич  
Васа Пагомс  
Жаки Петреска - Робертц  
Лиле Ристевска  
Радица Сандовска  
Стево Стерјовски  
Љуба Ставрева (почината)  
Горѓи Тодоровски  
Лена Таскас  
Донка Трифуновска  
Ратка Шапас  
Фана Шомова- Лозан  
Јанко Пејчинов  
Тони Марковски  
Вера Струминиковска



## 5. МАНИФЕСТАЦИЈАТА "КАРВАН НА НАЦИИТЕ"



### ПРЕЗЕНТАЦИЈА НА КУЛИНАРСКИТЕ СТАРОКРАЈСКИ ТРПЕЗИ

Уште во 1968 година во метрополата Торонто започна да се организира една интересна манифестација под име "Карван на нациите", на која, пред сè, со свои национални вредности се претставуваат десетици нации што живеат на тие простори. На самиот старт македонската заедница влезе во натпреварувачкиот дел со павилјонот "Скопје - Солун", кој постојано е лоциран во просториите на Управата "Св. Климент Охридски".

Оваа значајна манифестација обично се одржува во текот на јуни и трае десетина дена. Освен декорот со фолклорни мотиви, атмосферата во павилјоните ја сочинуваат и други национални достоинства, меѓу кои и сценска уметност. Се чини, одличната кујна и вонредните настапи на македонските фолклорни групи придонесоа да биде посетуван македонскиот павилјон "Скопје". Во тоа македонско катче се продаваат многу вкусни национални кулинарски специјалитети и пијалоци што ги подготвуваат и ги

сервираат вредните раце на Македонките, нашироко познати со своите пити, погачи, зелници, печива, па вкусното тавче - гравче, ајварите, пинџурите и другите деликатесни јадења, кои со задоволство ги конзумираат посетителите.

Во минатата година се прослави 25-годишниот јубилеј на манифестацијата "Карван на нациите". За чермен на павиљонот "Скопје 1993" беше избрана Вера Јанкулова, а во одборот беа Јане Берибаковски, Сашо Поповски, Дана Скотланд и убавицата на павиљонот, Весна Крклишки. Тие, заедно со членовите на Управата и на Женската секција на црквата "Св. Климент Охридски", а посебно со настапите на ансамблот "Македонка" и на играорната група "Солунски бисери", беа вистински амбасадори и афирматори на македонската старокрајска кујна, на националните и на културните вредности, донесени од Македонија на Канада.

Голем и прекрасен еднонеделен празник е тоа на македонските богати обичаи, традиции и толку богати трпези преполни со роднокрајни специјалитети. "Карванот на нациите" е навистина карван што тече како река. Илјадници љубопитливици, намерници, пријатели, нашинци, луѓе од сите бои и нации дефилираат во тие дни низ павиљонот "Скопје" и нашата национална црква врие како во кошница.

Ќе видите Кинези, ќе видите Јапонци, Норвежани, Швеѓани, Англичани, Шкоти, Ирци, Шпанци, Мароканци, Аргентинци... и да не набројуваме. Ќе видите навистина цела галерија ликови и личности од сите бои и вери, како доаѓаат во нашиот храм, и како како со задоволство ги пробуваат нашите пити, тавче-гравче, нашите сарми и ширдени и бараат уште и уште. Вредните раце на Македонките кои се неуморни прават чуда и ги освојуваат пребирливите реки луѓе што се најубаво угостени и удостоени со љубезноста на домаќините во "Свети Климент Охридски".

Нивните впечатоци се чудесни. Тие изрекуваат најубави комплименти на адреса на нашата гостопримливост. Уште кога ќе се додаде и тоа дека ваквите прекрасни денови се дополнети со настапите на нашите играорци и песнопојци, со нашите роднокрајни фолклорни рефрени и со општото расположение на Македонците, тогаш нема дилеми дека "Карванот на нациите" е една навистина лична карта на нашата комуна. И не случајно, туку многу заслужено досега, толку пати се нашол во самиот врв и како еден од најдобрите организатори ги освојувал највисоките први и втори места, прогласуван од страна на организаторот на етничките заедници во Онтарио.

## 6. МИТРОВДЕНСКИ БАЗАР

### ЗАЧУВУВАЊЕ НА СТАРОКРАЈСКИТЕ ОБИЧАИ

**М**итровденскиот базар е едно прекрасно дружење и интересно славје на нашите верници и на сите оние што ќе посакаат, ќе имаат време и желба да дојдат во својот Свети Климентов храм. Тогаш во нашето свето македонско место врие од народ. Врие од млади, од постари и најстари, кои сакаат да дојдат, да бидат тука заедно, да ја споделат убавата атмосфера што владее во сите простории на црквата.

Одличната декорација, богатата програма и богатата и толку разновидна македонска трпеза го прават овој Митровденски базар најистина да биде оригинален и невообичаен за останатите



заедници во Торонто. Горди се Македонците што и на тој ден можат да си поприкажат, да се видат и чујат, да се дружат и да уживаат во богатство од роднокрајни обичаи и традиции. И нека не ве чуди што еве години и години на ред, се туку пред одржувањето, некој ќе ве праша: "Каде и да сте, ама на базарот треба да сте"... Е, па има ли поголемо признание од оваа наша сеопшта порака. Навистина Базарот така и го чувствуваат Македонците во Торонто.



Од Велигденските празници

## 7. МЛАДИНСКАТА СЕКЦИЈА

### МЛАДОСТ ШТО ПЛЕНИ

**М**ладоста, разбираливо, од секогаш пленувала со својата енергија, ентузијазам, и со своите идеи. Таа давала сè од себе за што поуспешно да ги организира многуте собири, дружења и други културно-просветни и забавно-рекреативни активности.

Во овие изминати денови, Македончињата организираа толку многу игранки, рецитали и натпревари, што во најубава светлина се претставија и пред македонската публика, а и пред канадската јавност.

Генерациите млади Македонци и Македонки биле и остануваат македонска гордост и вчера и денес и утре. Затоа, и во младинската секција и во играорните, драмските, литературните, спортските и другите секции и групи, тие се големата иднина.



## 8. ПЕНЗИОНЕРСКИОТ КЛУБ

### ДОЛГА И СПОКОЈНА СТАРОСТ

**Н**ајстарите Македонци и на многу почитувани членови, активисти и пријатели, оние што придонесоа и што дадоа многу време, пари и труд, тие што неуморно работеа во црквата и во секциите, а и оние кои што се само пензионери - Македонци, во знак на почит и благодарност широко им се отворени вратите на црквата "Св. Климент Охридски".

Така, во рамките на црквата со успех работи Пензионерскиот клуб "Гоце Делчев" во една од салите, од понеделник до петок, од девет часот наутро до пет часот попладне, пензионерите доаѓаат во салата у другаруваат. Клубот е прилика да се оживуваат спомените од минатото, да се раскажуваат сеќавањата за стариот крај или да се гледаат филмови и телевизија, да се слуша музика и да се има лаф-муабет колку што им е волја. Секој четврток



пензионерите организираат заеднички македонски ручек, а во салата може да се добие кафе, чај, бира и друго.

Во Пензионерскиот дом "Гоце Делчев" членуваат голем број Македонци од сите делови на Македонија, кои навистина се трудат, да создадат услови и амбиент за една посреќна и подолга иднина. Сегашен претседател на Управата на клубот е Борис Гудановски, потпретседател е Митре Босеовски, секретар е Круме Јоцковски, благајник е Стојан Пандовски, а негов заменик е Јордан Кочовски.



Од Илинденските свечености во Торонто – Полагање венци пред споменикот на паднатите борци за слобода на Македонија

## **9. ЦРКОВНА БИБЛИОТЕКА**

### **БОГАТ КНИЖЕВЕН ФОНД**

Библиотеката во црквата "Св. Климент Охридски" е отворена во 1974 година од тогашниот претседател на Матицата на иселениците од Македонија, Живко Василевски. Таа содржи повеќе илјади книги - подарок од бројни институции од Македонија.

За сите оние Македонци што ја сакаат книгата и убавиот мајчин македонски јазик, за нив се отворени вратите на библиотеката. Во ова вистинско богатство од најразлични книги може да се ужива и седејќи во читалната, па така оние што имаат желба да читаат, да научат и да се запознаат со националната и со црковната историја на својот народ и на својата земја Македонија, која е толку богата и разновидна, имаат одлична можност за тоа.

Читателите можат да се запознаат со македонскиот литературен јазик со современата македонска литература и со сè она што беше и е минато и сегашност на нашата татковина Македонија.

## **10. СОЦИЈАЛНО-СПОМАГАТЕЛНА СЕКЦИЈА**

Една од значајните секции во црквата "Св. Климент Охридски" е и Социјално-спомагателната секција. Во неа членуваат поголем број македонски иселеници кои прават добрини на оние на кои што хуманоста и помошта им е неопходна. Оваа секција има организирани бројни хуманитарни акции, меѓу кои, помош на граѓани во македонската заедница и од Република Македонија. Оваа секција има значајно место во целина во хуманитарните активности во македонската колонија во Торонто.

## 11. ИГРАОРНА ГРУПА "СОЛУНСКИ БИСЕРИ"

Во 1992 година, како млада група при "Св. Климент Охридски" се формира играорната група "Солунски бисери". Чувствувајќи ги потребите, Црковната управа донесе решение во нејзиниот состав да постојат две играорни групи: "Македонка" и "Солунски бисери", сè со цел да ги задоволуваат потребите и баарањата на бројните играорци за збогатување на овој вид македонска уметност. Новоформираната група е под раководството на уметничката рака на Зоран Зафировски, а во неа членуваат околу двесте млади Канаѓани од македонско потекло.

"Солунски бисери" првиот настап го имаа за време на прославата на патрониот празник на црквата "Свети Климент Охридски". Уште од почетокот членовите на групата започнаа со љубов да го негуваат македонскиот фолклор и да го афирмираат со векови чуваното културно богатство на македонскиот народ, а тоа е нашироко познатото македонско оро и песна.

## 12. ДРАМСКА СЕКЦИЈА

Своето десетгодишно постоење драмската секција го одбележа на 4 февруари 1994 година и навистина таа е една од значајните секции што работат во рамките на црквата "Св. Климент Охридски". Досега, покрај претставувањето во црквата, настапила на Онтарискиот фестивал, во Конвеншн центарот, во Рој Томсон Хол, а по повод 125-годишнината на Канада, ги претставуваше македонските доселеници во Отава.

Во период од десет години оваа секција има изведено поголем број театрски претстави, меѓу кои: "Чорбаџи Теодос", "Свадба", "Балканско кафе", "Патот во татковината", "Мажка", "Духот на слободата", во режија на Бранко Ставрев и други.

Членови на Драмската секција се: Тања Ѓорѓевиќ, Ташко и Даница Кубановски, Ратка Лозановска, Блага Мангова, Благица Дафовска, Марика Танасовска, Фана Плетерска, Тони Марковски, Соња Димевска, Митре Чачевски, Фана Шомова, Белинда Гаџевска, Никола Белчевски и други.

### **13. МАКЕДОНСКИ ШАХОВСКИ КЛУБ**

Шаховскиот клуб при МПЦ "Свети Климент Охридски" повеќе години на најверодостоен начин ја афиримира оваа древна игра, благодарение на бројните членови, вљубеници во шахот, како и на сегашниот претседател Томе Божиновски и на благајникот и организатор на ова друштво, Рашо Мојсовски.

Македонскиот шаховски клуб, кој е отворен од септември до мај секој понеделник од седум часот навечер, започна да работи есента 1986 година, а го формира група ентузијасти. Во текот на овие осум години клубот се натпреварува со поголем број канадски шаховски друштва, меѓу кои: литванското, естонското и со шаховскиот клуб на Вест Хил.

Неколку членови на клубот редовно се натпреваруваат на поважните турнири во Онтарио, на кои постигнуваат завидни резултати. За одбележување се последните 12 месеци кога од клубот 14 шахисти станаа нови членови на Шаховската федерација на Канада. Во текот на изминатиот период во просториите на црквата се одржале бројни турнири, а првпат во македонската заедница беше одржан шаховски фестивал, на кој учествуваа 242 шахисти од Онтарио, како и гости - шахисти од Република Македонија.



#### **14. ИЗДАНИЈА: "ДУХОВНА ИСКРА" (1968-1970)**

„Духовна искра“ е едно од првите списанија меѓу иселеништвото што се печатеше на литературен македонски јазик. Првиот број се појави во февруари 1968 година, на дваесет страници, а како орган на првата Македонска православна црква во Канада - „Св. Климент Охридски“ од Торонто. Излзе на македонски јазик со кирилица, а има текстови и на английски јазик. Уредници се Ристо Кочовски и свештеникот Атанас Попов, а им помагаа Х. Димов, Х. Божанин, Ф. Ангелковски, С. Николовски и други. На насловната страница под името на весникот е ставена фотографија на црквата „Св. Климент Охридски“.

Во воведната статија на првиот број на „Духовна искра“ се вели: „По повод искажаните усни и писмени желби од многу наши сонародници во Канада, САД, Полска, Романија, Чехословачка, Германија, Австралија, Белгија, Франција и други, за да бидат информирани за нашиот црковен живот, ние ја поздравуваме нивната иницијатива со овој периодичен лист „Духовна искра“... Со ова покажуваме и почит кон нашата автокефална црква и кон прославата на 65- годишнината од Илинденското востание. Целта на „Духовна искра“ е да ја запознае македонската емиграција со црковните событија со здравствено-моралните поуки, катихизисот за мали и големи, со информации од животот на црковната општина „Св. Климент Охридски“ во Торонто и друго“.

Во продолжение е објавена фотографија од поглаварот на МПЦ архиепископот Охридски и Македонски г. Доситеј и Посланието што тој им го испрати на сето православно свештенство, на преподобното монаштво и на верниците. Потоа е дадена фотографија и одлуката од 10.10.1967 година, за изборот на г. Кирил за архиереј на Американско-канадско-австралиско-македонската епархија, како и опширен текст за историско-канонското право на автокефалноста на Македонската православна црква.

Вториот број на списанието се појави во мај 1968 година и е посветен на празникот Велигден, а по тој повод е и текстот од Светото писмо, текстови од прославата на овој црковен празник и текст за македонската наука. Во продолжение следат информации за активностите на македонското училиште, за прославата на Илинден во 1968 година, како и список на дарители. Посебен простор е посветен на одговорот на Српската црква, а се објавени и други информации од секојдневното живеење на македонските доселеници во таа колонија.

Во октомври 1969 година, е отпечатен петтиот број на списанието "Духовна искра", во обем од 28 страници. Во него се дадени повеќе текстови и фотографии, меѓу кои, за надлежниот архиереј г. Кирил и за неговиот пречек во Торонто. Потоа следи опширен текст по повод востоличувањето на митрополитот Кирил за надлежен архиереј на таа епархија, извршено во "Св. Климент Охридски" во Торонто од страна на митрополитот Дебарско-кичевски г. Методиј, во сослужение на бројни македонски свештеници. Во октомври 1970 година е отпечатен еден број кој е посветен на Првото епархијско собрание на Американско-канадско-австралииската епархија, што се одржа во "Св. Климент Охридски" во Торонто на 4 октомври 1969 година, а на кое учествуваа голем број делегати на македонските црковни општини во Канада и во САД.

## 15. "КЛИМЕНТОВ ЗБОР" (1972-1988)

"Климентов збор", орган на Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" во Торонто, всушност е, продолжение на списанието "Духовна искра", што почна да излегува во 1968 година. Првиот број се однесува на периодот јануари-јуни 1972 година и е печатен на 48 страници, на македонски јазик со кирилица, а куса содржина на текстовите е дадена на английски јазик. Главен и одговорен уредник е протоереј Михаил Теохарев, а технички уредник Васко Јанковски.

На насловната страница, покрај името на весникот, дадена е и фотографијата на МПЦ "Св. Климент Охридски" во Торонто. Потоа следи образложението на Редакцијата на "Климентов збор", за печатењето на весникот. Се нагласува дека: "Почнувајќи од овој број, прв по долгот прекин на излегувањето на "Духовна искра", редакцискиот одбор ќе се погрижи да го изнесе вероучението на православната црква, која за нас Македонците има специфична важност, па е потребно да го познаваме учењето на верата, која не зачувала како Македонци. Инаку, списанието се предвидува да биде посветено и на активностите во македонските православни цркви, да донесува научно-популарни теми за Македонската православна црква и за македонската национална историја и за други црковни обредни настапи во македонските духовни храмови во Канада и во САД. Се планира списанието "Климентов збор" да излегува тримесечно, а да биде со богати содржини, илустрирани со фотографии".

Бројот 2 од 1975 година е отпечатен на 48 страници со текстови за верска поука, за Илинден, за претстојниот Црковен народен собир, за Митровден, за Фудбалскиот клуб "Битола" и со други материјали од животот на Македонците во Канада и во САД. Посебен простор од шест страници им е посветен на извршените крштевки, на венчавките, дарувањата, опелите и закопите.

Неколку години подоцна Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" во Торонто, повторно почна да го печати "Свети Климентов збор". Бројот за ноември-декември 1985 година, отпечатен на македонски јазик со кирилица, а и со текстови на английски јазик, го подготвија свештениците Илче Миовски и Јован Босеовски. Овој билтен му е посветен на Христовото раѓање и во него се објавени текстови од религијата, од активноста на Црквата, со посебна нагласка на годишното членско собрание и на изборот на управата, како и за одбележувањето на патрониот празник на црквата "Свети Климент Охридски".

Во април 1986 година одново се појави еден број, во кој освен текстовите со религиозен карактер, објавен е и опширен материјал за активностите во МПЦ "Св. Климент Охридски", оние што ги врши Женската секција, и текст по повод 114-годишнината од раѓањето на Гоце Делчев. Во овој број се дадени и голем број реклами материјали од деловни луѓе.

Во март 1988 година е подгответо издание посветено на велигденските празници. Од материјалите, објавени во него, треба да се истакнат текстовите што се однесуваат на активностите на македонските православни црковни општини "Св. Климент Охридски" и "Св. Илија" во Торонто, како и текстот на английски јазик под наслов "Најславното утро". И овој број обилува со бројни реклами-пропагандни материјали на деловни луѓе од Торонто.

# ИЛИЈЕНТОВ ЗВОР

ИЗДАНИЕ НА МАКЕДОНСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА "СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ"  
ТОРОНТО – КАНАДА



## Province of Ontario

By the Honourable

JOHN YARENKO,

Provincial Secretary and Minister of Citizenship

To all to whom these Presents shall Come  
Greeting

Whereas The Corporations Act provides that with the exceptions therein mentioned the Lieutenant Governor may in his discretion, by Letters Patent, issue a Charter to any number of persons, not fewer than three, of twenty-one or more years of age, who apply therefor, constituting them and any others who become shareholders or members of the corporation thereby created a corporation for any of the objects to which the authority of the Legislature extends;

And Whereas by the said Act it is further provided that the Provincial Secretary may in his discretion and under the Seal of his office have, use, exercise and enjoy any power, right or authority conferred by the said Act on the Lieutenant Governor;

And Whereas by their Application in that behalf the persons herein named have applied for the issue of a Charter constituting them a corporation for the due carrying out of the undertaking hereinafter set forth;

And Whereas it has been made to appear that the said persons have complied with the conditions precedent to the issue of the desired Charter and that the said undertaking is within the scope of the said Act;

And Whereas by The Department of the Provincial Secretary and Citizenship Act, 1900-01 it is provided that the Provincial Secretary and Minister of Citizenship may exercise the powers that were conferred on the Provincial Secretary at the time the said Act came into force;

Now Therefore Know Ye ~~that under~~  
~~the authority of the hereinbefore in part recited I do by these~~

~~Letters Patent~~ issue a Charter to the Persons hereinafter named  
that is to say: Epero Saunders, Kosta

Riste Andrews, Paul Bassil, Michael  
Neshevich and Van Petroff, all of the City  
of Toronto, in the County of York and Province of Ontario,  
Business Executives; constituting them and any others who become  
members of the Corporation hereby created a corporation without  
share capital under the name of

MACEDONIAN ORTHODOX CHURCH CONGREGATION,  
ST. CLEMENT OF OHRID, TORONTO, CANADA.

for the following objects, that is to say:

- (a) TO establish, maintain and conduct a church and to carry on  
the teaching of the Gospel;
- (b) TO employ, send out and direct Christian missionaries to preach  
the Gospel;
- (c) TO conduct public or private meetings of a religious, evangelistic  
and cultural nature;
- (d) TO establish, maintain and conduct religious, educational and  
recreational classes and to employ and pay instructors therefor;
- (e) TO print, publish, sell and distribute literature of every nature  
and kind and to establish and operate printing plants for such purposes;
- (f) TO receive, acquire and hold gifts, donations, devises and  
bequests; and
- (g) TO conduct fund-raising projects to maintain the church;

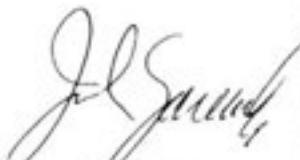
THE HEAD OFFICE of the Corporation to be situate at the said City of Toronto; and

THE FIRST DIRECTORS of the Corporation to be Spero Saunders, Kosta Ristic Andrews, Paul Russell, Michael Neshevich and Van Petroff, hereinbefore mentioned;

AND IT IS HEREBY ORDAINED AND DECLARED that the Corporation shall be carried on without the purpose of gain for its members and any profits or other accretions to the Corporation shall be used in promoting its objects.

Given under my hand and seal of office at the City of Toronto in the said Province of Ontario the — thirty-first — days of — October — in the year of Our Lord one thousand nine hundred and sixty-two.



  
John Tareenko  
Provincial Secretary and  
Minister of Citizenship

## **ДЕЛ VI**

**ПРАВИЛНИК НА  
МАКЕДОНСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА  
"СВЕТИ КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ" – ТОРОНТО**



## ПРАВИЛНИК

### НА МАКЕДОНСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО ТОРОНТО КАНАДА

#### Член 1

Името на оваа црква е Македонска православна црква "Св. Климент Охридски", Торонто Онтарио - Канада.

#### Член 2

Седиштето на оваа црква "Св. Климент Охридски" е на 76 Overlea Boulevard, Thorncliffe Park, Leaside, Toronto, Ontario, Kanada.

#### Член 3

Црквата "Св. Климент Охридски", со сите свои принадлежности - подвигни или неподвигни, е исклучиво свояна на членското Со-брание - членовите на црквата. Истата по никакви причини не може да биде пренесена (присвоена) на група луѓе, компанија или на институција.

#### Член 4

Македонската православна црква "Св. Климент Охридски" е составен дел ја Македонската православна црква во Македонија. Таа е под нејзина религиозна јурисдикција и со истата управува Светиот архиерејски синод на Македонската православна црква

## BY-LAWS

### OF THE MACEDONIAN ORTHODOX CHURCH "ST. CLEMENT OF OHRID" IN TORONTO, CANADA

#### ARTICLE 1

The name of this church is Macedonian Orthodox Church, „St. Clement of Ohrid" in Toronto, Ontario, Canada.

#### ARTICLE 2

This church, „St. Clement of Ohrid" is located at 76 Overlea Boulevard, Thorncliffe Park, Leaside, Toronto, Ontario, Canada.

#### ARTICLE 3

This church „St. Clement of Ohrid" with all its appurtenances, real and personal, is the exclusive property of the General Meeting — the members of the church. For no reason can the same be transferred (appropriated) to a group of persons, Company or Institution.

#### ARTICLE 4

The Macedonian Orthodox Church, „St. Clement of Ohrid", is an integral part of the Macedonian Orthodox Church in Macedonia. It is under its religious jurisdiction and is guided by the Holy Episcopal Synod of the Macedonian Orthodox church at Skopje, in

во Скопје, доколку тоа не е спротивно на градските, провинцијските и на федералните закони на Канада.

#### Член 5

Црквата "Св. Климент Охридски" е исклучиво религиозна и културно-просветна установа, и нема привилегии да организира или да поткрепува никакви политички организации, групи и земји кои што работат против интересите на оваа црква, како и против интересите на Канада.

### ЗАДАЧИ И ЦЕЛИ НА ЦРКВАТА

#### Член 6

Оваа црква има за цел:

- Да ги воспитува своите членови во духот на православието.
- Да ги одржува славните традиции на Македонската православна црква.
- Да развива меѓусебна милост и братско разбирање и да ги издига членовите духовно.
- Со морално и духовно усвршување да формира полезни и лојални граѓани на Канада.
- Да ги чува основните верски вистини на Исус Христос и на неговото учение како што е изложено во Светото писмо.

### ЧЛЕНСТВО

#### Член 7

Членовите на црквата можат да бидат:

- Редовни
- Почесни и
- Добротворни.

#### Член 8

Редовни членови на црквата се православни Македонци од

so far as such does not conflict with any municipal, provincial or federal laws of Canada.

### ARTICLE 5

The church „St. Clement of Ohrid“, is exclusively a religious and cultural – educational institution, and has no privilege to organize, or to support any political organizations, groups or countries, which work against the interest of this church as well as against the interests of Canada.

### AIMS AND PURPOSES

#### ARTICLE 6

The aims of this church are:

- To instruct its members in the spirit of orthodoxy.
- To preserve the glorious traditions of the Macedonian Orthodox Church.
- To develop mutual love and brotherly understanding, and to elevate the members spiritually.
- Through moral and spiritual improvement, to shape useful and loyal citizens of Canada.
- To preserve Christ's basic religious truths and His teaching as revealed in the Holy Scriptures.

### MEMBERSHIP

#### ARTICLE 7

The membership of the church may be:

- Regular,
- Honourary, and
- Patrons.

#### ARTICLE 8

Regular members of the church are Macedonians of the Orthodox Faith,

православна вероисповест, кои доброволно сакаат да се зачленат. Истите имаат право да бираат и да бидат бирани.

#### Член 9

Редовни членови на црквата не можат да бидат:

a) Лица кои со својот неморален живот служат како лош пример (сблазне).

b) Лица кои работат против принципите на оваа црква, а со тоа и на Македонската православна црква.

c) Лица кои живеат во брак со крвно сродство.

d) Лица кои со својата негативна работа шират омраза меѓу членовите или помеѓу црковните секции.

#### Член 10

Почесни членови се оние лица кои што Собранието во знак на признание за нивните заслуги за Македонската православна црква ќе ги избере за членови.

За почесни членови можат да бидат избрани лица и од друга вероисповест или народност.

Овие членови немаат право да бираат или да бидат бирани.

#### Член 11

Добротворни членови се оние лица или институции, кои што на црквата ѝ подариле одеднаш 500 долари или повеќе.

#### Член 12

Во членството на црквата се прима врз основа на писмена молба, потпишана од двајца сведоци - членови на црквата, а кои што гарантираат за молителот. Ни една молба за членство не може да биде отфрлена без полноважно решение на членското собрание.

who willingly want to become members; they are eligible to vote and to be elected of office only after their membership has been established with accordance to Articles 7 – 19 inclusive.

### ARTICLE 9

Regular members of the church may not be:

a) Persons who with their immoral life serve for bad example (temptation).

b) Persons who work against the principles of this church, and thereby against the Macedonian Orthodox Church.

c) Persons who live in wedlock, between whom exists a brood relationship.

d) Persons who with their negative work spread hate among the members and among the church's sections.

### ARTICLE 10

Honorary members are those whom the General Meeting shall elect as a sign of recognition for their services to the Macedonian Orthodox Church.

Honorary members may also be persons of other Faith or nationality.

These members have no right to vote or to be elected to office.

### ARTICLE 11

Patrons are those persons or institutions who have donated to the church \$ 500.00 or more at one time.

### ARTICLE 12

Membership in the church is received through application in writing, signed by two sponsor – members who vouch for the applicant. No applications may be rejected without a proper resolution of the General Meeting.

### Член 13

Ни еден член не може да гласа преку свој полномошник на кое било собрание.

### Член 14

Секој член присутен на собранието, кој по редовен пат има право на глас, може да гласа само еднаш за секое посебно гласање.

### Член 15

Членовите се должни редовно да ја уплатуваат членарината. Ако членот не ја плати членарината три години, губи право на членство, откако управата ќе ја пронајде причината за неплаќањето.

### Член 16

Членот може да биде слободен од плаќањето на членарината, ако докаже дека е сиромав или е постар од 65 години, а бил член на оваа црква најмалку една година.

### Член 17

Редовен член може да биде избран на управна должност, после една година активно членување и ако е стар најмалку дваесет и една година.

### Член 18

Членството не се пренесува, а престанува со смртта на членот, или според други одредби на овој Правилник. Секој член може да се испише, во кое било време, од членството на црквата откако претходно предаде писмена најава до секретарот на црквата.

### Член 19

Редовни членови за кои што ќе се докаже дека работат против принципите и правилата на црквата, треба да бидат исключени од членство на црквата со полнова-

### ARTICLE 13

No member may vote by proxy at any meeting.

### ARTICLE 14

Any member present at a meeting may vote once only at each separate voting.

### ARTICLE 15

The members are under obligation to pay their dues regularly. If a member does not pay his dues for three years, he loses his right to membership, as of the time the Management finds out the reason for the default.

### ARTICLE 16

The member may be freed from paying dues, if he establishes that he is financially incapable, or older than 65 years and that he has been a member of this church for at least one year.

### ARTICLE 17

A regular member may be elected to an administrative office after one year's active membership, and is at least of the age of twenty – one years.

### ARTICLE 18

Membership is not transferable, and ceases on the death of the member, or as otherwise provided by these by – laws. Any member may drop out at any time membership in the church, by a notice in writing to the Secretary of the church.

### ARTICLE 19

Regular members, against whom it is established that they work against the principles and the by – laws of the church, shall be expelled from membership in the church by a proper reso-

жно решение на църковната управа и на членското Собрание.

## ОРГАНИ НА ЦРКВАТА

### Член 20

Органи на църквата се:

- a) Собрание
- b) Църковно-управен одбор и
- c) Свещеник - старешина на храмот.

### Член 21

Собранието го сочинуваат сите членови на църквата, што си ги исполниле членските обврски спрема църквата. Неисплатените членски долгови до три години поради некоја важна причина можат да се измирят пред одржувањето на собранието, кое ќе му овозможи право на глас.

Собранието може да биде редовно и вонредно.

### Член 22

Редовното годишно собрание се одржува секоја година во првата половина на ноември, во неделен ден. Примопредавањето од старата на новата управа да се изврши до крајот на годината, односно до крајот на декември.

Собранието го отвора претседателот на Управниот одбор, поканувајќи го парохискиот свештеник да отпее молитва пред почнувањето на Собранието. Потоа се избира работно претседателство на Собранието, кое што го раководи Собранието. Претседателот има право на еластичност да воспостави начин на работа на Собранието според дадената ситуация.

lution of the Administrative Council and the General Meeting.

## ORGANS OF THE CHURCH

### ARTICLE 20

Organs of the church are:

- a) General Meeting,
- b) Church Administrative Council, and
- c) Priest – Elder of the church – temple

### ARTICLE 21

The General Meeting consists of all the members of the church, who have fulfilled their membership obligations towards the church. Unpaid membership dues, up to three years, may, for some valid reason, be settled prior to the holding of the meeting which will enable the member to vote.

The General Meeting may be regular and special.

### ARTICLE 22

The regular Annual General Meeting is held in the first half of November, on a Sunday. The transfer from the old to the new Council takes place at the end of the year, namely, at the end of December.

The agenda for the General Meeting is prepared by the Administrative Council, and is mailed to the members by a notice in writing at least twenty-one days before the holding of the meeting.

The General Meeting is opened by the President of the Administrative Council by inviting the parish priest to say a prayer before commencement of the meeting. A working chairmanship is then chosen for the meeting which conducts the meeting. The president enjoys the flexibility of establishing the pattern of any General Meeting according to the needs of the current situation.

### Член 23

За работно претседателство се бира: претседател, двајца записничари (еден на английски и еден на македонски јазик), тројца за изборна комисија и двајца за заверување на записникот.

### Член 24

Полноважно собрание е тоа на кое што присуствуваат повеќе од половината на редовното членство.

### Член 25

Задачи на Собранието се:

- a) Ја разгледува работата на Управниот одбор.
- b) Ја одредува висината на членарината.
- c) Го разгледува и го утврдува проект-буџетот за целата година.
- d) Избира нова управа и дава директиви за идната работа.
- e) Избира контролна комисија.

### Член 26

Вонредно собрание се свикува за решавање на некои важни прашања. Управниот одбор го свикува ова собрание, со покана до сите членови, најмалку 21 ден порано и со утврден дневен ред.

### Член 27

Сите решенија на Собранието се донесуваат со мнозинство гласови.

### Член 28

Собранието избира управлен одбор од 13 до 19 членови. По својата позиција во Управниот одбор автоматски влегува и парохијскиот свештеник.

Управниот одбор е составен од претседател, два потпретседатели, секретар, еден благај-

### ARTICLE 23

For a working Chairmanship is chosen: a chairman, two secretaries (one for English and one for Macedonian language) three persons for the Election Committee, and two persons for certifying the minutes.

### ARTICLE 24

A legally constituted General Meeting is one at which there are present MORE than half the regular membership.

### ARTICLE 25

Task for the General Meeting may be any or all of the following:

- a) Examines the work of the Administrative Council.
- b) Determines the amount of the membership dues.
- c) Examines and ratifies the draft annual budget.
- d) Elects a new Administrative Council, and issues directives for the ensuing work.
- e) Elects a Board of Control.

### ARTICLE 26

A special General Meeting is called for deciding some important questions. The administrative Council summons such meeting by at least 21 days prior notice in writing to all members with a stated agenda.

### ARTICLE 27

All decisions of the General Meeting are decided by a majority vote.

### ARTICLE 28

The General Meeting elects an Administrative Council of 13 – 19 members. The parish priest is an ex-officio member of the Council.

The Administrative Council is composed of a President, two Vice –

ник и негов помошник и извесен број избрани членови.

Управниот одбор донесува решенија на своите заседанија, кои се свикуваат од претседателот со одреден дневен ред.

Заседанијата можат да бидат редовни и вонредни.

Редовните заседанија се свикуваат еднаш месечно, а вонредните по потреба.

Заседанијата треба да се отвораат и да се затвораат со молитва од старешината на црквата - храмот.

Решенијата на Управниот одбор се полноважни кога се донесуваат со мнозинство гласови.

По изборот членовите на Управниот одбор се должни да положат заклетва пред парохискиот свештеник, за совесно вршење на доверената работа.

#### Член 29

Член на Управниот одбор ќе биде разрешен од својата должност:

а) Ако се докаже дека е умствено растроен или душевно болен.

б) Ако откажува да работи.

в) Ако отсуствува (а такво отсуство не е оправдано) од шест состаноци едноподруго. Испразнето место како такво треба да биде потврдено од членовите на Управниот одбор.

г) Ако писмено го извести секретарот на црквата дека дава оставка.

#### Член 30

Доколку некои членови на црковната управа се откажат доброволно или по некои други причини, на нивно место можат да бидат кооптирани други од членството на црквата.

Presidents, a Secretary, one Treasurer and his Assistant, and a certain number of elected members.

The administrative Council effects decisions at its meetings, which are called by the President with a specified agenda.

The Meetings may be regular and special.

Regular meetings are called once a month, and special, according to need.

The meetings must be opened and closed with a prayer by the Elder of the church – temple.

Decisions of the Administrative Council are valid when decided by a majority vote.

Upon election, the members of the Administrative Council are under obligation to take an oath before the parish priest for conscientious performance of the work entrusted to them.

#### ARTICLE 29

A member of the Administrative Council shall be relieved of his duties:

a) If it is established that he is mentally deranged, or emotionally ill.

b) If he refuses to work.

c) If he ceases to show that he is capable of work.

d) If he is absent (and such absence is not justified) from six meetings intermittently. The vacant seat as such must be confirmed by the Administrative Council.

e) If he notifies the Secretary of the church that he is resigning.

#### ARTICLE 30

In as much as any person of the church Council resigns voluntarily or for some other reasons he may be co-opted from the membership of the church by the Administrative Council.

### Член 31

Членовите на црквата можат со резолуција, донесена од најмалку две третини од членството, да свикаат вонредно собрание и да сменат член од Управниот одбор, пред да му истече предвидениот временски рок. За остатокот на рокот ќе изберат ново лице со мнозинство гласови.

### Член 32

Барем една половина од членовите на Управниот одбор, треба да бидат присутни на секое работно заседание, за да се добие кворум за работа. Никаква работа не може да се изврши на заседанието без потребниот кворум.

### Член 33

На дадената црковна управа може да ѝ се продолжи мандатот уште за една година со едногласно одобрение од членското собрание.

### Член 34

Контролниот одбор е составен од три до седум членови. Во надлежност на Контролниот одбор спаѓа:

- a) Да ја контролира работата на Управниот одбор.
- b) Да врши преглед на финансите книги и за тоа да поднесува извештај на годишното собрание.
- v) Во овој одбор по својата позиција автоматски влегува книго-водителот и адвокатот.

## УПРАВЕН ОДБОР

### Член 35

Во делокругот на Управниот одбор спаѓаат овие работи:

- a) Да свикува редовни и вонредни собранија и да го подготвува материјалот за истите.

### ARTICLE 31

The members of the church may, by a resolution approved by at least two – thirds of the membership, call a Special General Meeting and change a member of the Administrative Council before the expiration of his term. For the remainder of the term they shall elect a new member by a majority vote.

### ARTICLE 32

At least one – half the members of the Administrative Council must be present at any working meeting in order to obtain a quorum for action. No action may be taken at a meeting without the required quorum.

### ARTICLE 33

The mandate of a church Council may be extended for another year by a unanimous consent of the General Meeting.

### ARTICLE 34

The Board of Control is composed of 3 – 7 members. Within the functions of the Board of Control fall:

- a) To control the work of the Administrative Council
- b) To carry out inspections of the financial books and to present a report thereof to the Annual General Meeting.
- c) In this Board, due to its nature, enter automatically, the bookkeeper and the lawyer of the church.

## ADMINISTRATIVE COUNCIL

### ARTICLE 35

Within the scope of the Administrative Council fall these matters:

- a) To summon Regular and Special General Meetings, and to prepare the material therefor.

- б) Да ги извршува решенијата на Собранието.
- в) да води инвентар на подвижниот и на неподвижниот имот на црквата.
- г) Да го предлага на собранието годишниот проект-буџетот и да раководи со исполнување на истиот.
- д) Да врши прием на нови членови.
- ѓ) Да го помага свештеникот во службата и во религиозно – моралната работа.
- е) Да ја чува и брани честа на Македонската православна црква.
- ж) Да надгледува и да управува со сите културно-просветни помошни секции на црквата.
- Член 36**
- Ако во текот на годината се јават важни прашања за решавање, кои што Управниот одбор не е компетентен да ги реши, а чие решение не би можело да се одложи до редовното годишно собрание, Управниот одбор е должен да свика вонредно годишно собрание.
- Вонредно собрание се свикува по барање на најмалку една третина од членството, како и по барање на Светиот архиерејски синод на Македонската православна црква, во рок од 21 ден по приемот на такво барање.
- Член 37**
- Претседателот, секретарот и благајникот се законски претставници на црквата пред граѓанските и пред црковните власти за прашањата што не се доктрински и канонски, како и пред другите институции и странки.
- Во отсуство претседателот го заменува еден од потпретседателите.
- b) To execute the decrees of the General Meeting.
- c) To keep an inventory of the real and personal property of the church.
- d) To submit to the General Meeting, the annual draft budget, and to carry out its provisions.
- e) To receive new members.
- f) To assist the priest in his services and the religious moral work.
- g) To keep and defend the honour of the Macedonian Orthodox Church.
- h) To supervise and manage all the cultural – educational auxiliary organizations of the church.

### **ARTICLE 36**

If during the year there come up for decision, important questions which the Administrative Council is not competent to deal with, and the solution of which could not be postponed until the Annual General Meeting, the Administrative Council is in duty bound to summon a Special General Meeting.

Special General Meeting is also called on the request of at least one – third of the membership, as well as on the request of the Holy Episcopal Synod of the Macedonian Orthodox Church, in a period of 21 days from the receipt of such request.

### **ARTICLE 37**

The President, the Secretary and the Treasure, are the legal representatives of the church, before the Civil and Ecclesiastical Authorities, on non – dogmatic and non – canonical questions, as well as before other institutions and parties.

In the absence of the President, he is substituted by one of the Vice – Presidents.

### Член 38

Секретарот е должен да води записник на сите заседанија, да ја врши целата преписка и да ја чува архивата. Тој, исто така, го води регистерот со имињата и адресите на црковните членови.

### Член 39

Благајникот со својот помошник го чува црковниот имот, ја води касовата книга, ги прибира приходите на црквата и врши исплата на одредени суми по буџетот. Готови-ната ја внесува во банка на црковната чековна сметка.

### Член 40

Сметката на црквата во банката е на црковно име и може да биде во една или во повеќе банки. Никакви пари не можат да се извлечат од банката без наредба на членовите на Управниот одбор. За оваа цел Управниот одбор определува дадени лица.

### Член 41

Сите чекови, вредносни хартии, сметки, трговски книги или на-лози за исплаќање на пари треба да бидат потпишани од претседате-лот, секретарот и од благајникот, или од лица определени за оваа намена од целата црковна управа.

### Член 42

Земање на заеми за кредитирање на црквата, ставање под хипотека и заложување на личната сопственост на црквата се врши само со одобрување на општото членско собрание.

### Член 43

Договорите, документите или писмените инструменти кои бараат потпис од црквата, можат да бидат

### ARTICLE 38

The Secretary is under obligation to keep minutes of all meetings, to carry on all the correspondence and to take care of the archives. He also keeps the Register with the names and addresses of the church members.

### ARTICLE 39

The Treasurer, with his Assistant, takes care of the church property, keeps the financial books, gathers the church revenue, and pays out the allotted sums in pursuance of the budget. He deposits the cash receipts in the bank to the credit of the church's current account.

### ARTICLE 40

The church account in the Bank is in the name of the church, and may be in one or more banks. No money may be withdrawn from the bank without the order of the members of the Administrative Council. For this purpose the Administrative Council has to appoint special persons.

### ARTICLE 41

All cheques, important papers, accounts, commercial papers, or impositions for paymey, must be signed by the President, the Secretary and the Treasurer, or persons appointed for that purpose by the entire Administrative Council.

### ARTICLE 42

Borrowing on the credit of the church, mortgaging, pledging the church's personal property, shall take place only with the approval of the General Meeting.

### ARTICLE 43

Agreements, documents and intruments in writing, which require the signature of the church, may be signed

потпишани од претседателот, секретарот и од благајникот само со посебно овластување од црковната управа.

#### Член 44

Печатот, отпечатокот кој се наоѓа на маргината, ќе биде печат на црквата. Истиот по потреба може да се стави на договори, документи или на писмени инструменти, заедно со потпис на лица одредени погоре за таква цел.

#### Член 45

Епитропите треба редовно да присуствуваат на црковните служби, да ги собираат парите од дискосот, да продаваат свеки, да се грижат за потребите на црквата во врска со богослужбите и обредите. Примените пари да му ги предаваат редовно на благајникот.

### СВЕШТЕНИК - СТАРЕШИНА НА ХРАМОТ

#### Член 46

Парохискиот свештеник е старател на црквата, како и старател на парохијата при црквата. Тој се назначува за парохиски свештеник од Македонската митрополија, а со полноважно решение на собранието. Тој е одговорен за сите активности во црквата пред членското собрание.

#### Член 47

Во однос на канонските должности, свештеникот како старешина на црквата "Св. Климент Охридски" е под директен надзор на Македонската митрополија во Скопје, и е одговорен за сите дела пред истата.

#### Член 48

Свештеникот - старешина - треба да ги врши сите свои

by the President, the Secretary and the Treasurer, with specific authorization by the Church Administrative Council.

### ARTICLE 44

The Seal, an impression of which appears in the margin hereof, shall be the seal of the church. It shall be affixed as required, to agreements, documents of persons named above for that purpose.

### ARTICLE 45

The church wardens should regularly attend the church services, to gather the tray collections, to attend the candle counter, and to look after the needs of the church in connection with the religious services and rites and to turn the receipts regularly over to the Treasurer.

### PRIEST – ELDER OF THE CHURCH TEMPLE

#### ARTICLE 46

The parish priest is Elder of the church, as well as Elder of the parish at the church. He is appointed as parish priest by the Macedonian Metropolitanate, upon a proper resolution of the General Meeting. He is responsible for all activities in the church before the General Meeting.

#### ARTICLE 47

Concerning the canonical duties, the priest, as Elder of the church "St. Clement of Ohrid", is under direct supervision of the Macedonian Metropolitanate at Skopje, and is responsible for all acts before it.

#### ARTICLE 48

The priest – Elder shall perform all his duties in this parish. To hold

должности во оваа парохија. Да служи во црквата секоја недела во одредено време, како и во останатите празници. Со црковната управа заедно се грижи за доброто на црквата и членството. По својот положај тој е член на црковната управа и има право да дискутира и да советува на сите собранија и на собранијата од сите црковни секции.

#### Член 49

Плата на парохискиот свештеник се одредува според буџетот, а со решение на црковната управа. Таа треба да биде сразмерна со стандардот на животот, со позицијата на свештеникот и со приходите на црквата. Платата на свештеникот е загарантирана. Исто така, на свештеникот му припаѓа половина-ната од таксите за треби извршени за нечленовите.

#### Член 50

Црковната управа е должна да ја чува и да ја брани честа, достоинството и репутацијата на својот свештеник. Парохискиот свештеник може да отсуствува само со согласност на црковната управа и со одобрение од Македонската митроолија.

Во случај на отсуство од една недела е должен да си назначи заменик.

За подолго отсуство, пак треба да бара заменик од Македонската православна црква.

#### Член 51

Црковното членство нема право да го отпуши парохискиот свештеник или да назначи друг без одобрение од Светиот архиерејски синод на Македонската православна црква во Скопје.

church services each Sunday at a fixed time, as well as in the remaining holidays. Together with the Administrative Council, he looks after the good of the church and the membership. He is an ex - officio member of the Administrative Council and has the right to discuss and to advise at all meetings, and at the meetings of all the church's auxiliaries sections.

#### ARTICLE 49

The salary of the parish priest is determined in the budget upon a decision of the Administrative Council... It should be commensurate with the standard of living, the circumstances of the priest and the revenue of the church. The salary of the priest is guaranteed. Likewise, to the priest belong half the regular donations for ceremonies performed to NON – MEMBERS.

#### ARTICLE 50

The Administrative Council is under obligation to safeguard and defend the honour, dignity and reputation of its priest. The parish priest may be absent only with the consent of the Administrative Council and the approval of the Macedonian Metropolitanate.

#### ARTICLE 51

The church membership has no right to dismiss the parish priest, or to appoint another, without the approval of the Holy Episcopal Synod of the Macedonian Orthodox Church in Skopje.

The parish has no right to abandon the parish without the approval of the Macedonian Metropolitanate, and without the knowledge of the Administrative Council.

Парохискиот свештеник нема право да ја напушти парохијата без одобрение на Македонската митрополија и без знаење на црковната управа.

Свештеникот може да ја напушти парохијата со одобрение на Македонската митрополија и со даден писмен отказ 90 дена порано и по редовен пат да му ги предаде канцеларијата и црквата на членството.

Пред заминување парохискиот свештеник е должен да ги предаде на црквата - членството сите матични и парохиски книги.

#### Член 52

Парохискиот светешник има право на годишен одмор во траење кое што го одредува црквата.

#### Член 53

Наплатувањата на свештенодейства во оваа парохијата ги одредува црковната управа во договор со свештеникот.

### КУЛТУРА И ПРОСВЕТА.

#### Член 54

Всогласност и со одобрение на општото Собрание, на начин предвиден со овој Правилник, за културни и запросветни цели можат да постојат следните форми:

- a) Неделно црквено училиште
- b) Хор.
- c) Младинска секција.
- d) Женска секција
- e) Театарска група
- f) Играорна група
- g) Библиотека
- ж) Социјално-спомагателна секција.

The priest may resign from the parish with the approval of the Macedonian Metropolitanate, upon giving 90 days' prior notice in writing, and in a regular manner deliver up the office and the church to the membership.

Before leaving, the parish priest is under obligation to deliver up to the church membership, all statistical and parish books.

### ARTICLE 52

The parish priest is entitled to an annual vacation, the length of which is to be determined by the church Administrative Council.

### ARTICLE 53

Payment for all priestly services in this parish are set by the Administrative Council in agreement with the priest.

### CULTURE AND EDUCATION

### ARTICLE 54

By consent and approval of the General Meeting, in manner provided in these by-laws, for cultural and educational aims, may exist the following forms:

- a) Sunday School
- b) Choir
- c) Youth Section
- d) Ladies' Section
- e) Theatrical Group
- f) Dancing group
- g) Library
- h) Social Auxiliary.

#### Член 55

Во неделното црковно училиште се преподава законот Божиј, на македонски и на англиски јазик и музика.

#### Член 56

Учители за црквено училиште се назначуваат со декрет од Управниот одбор на Црквата, без обзир дали се членови или не на истата. Учители со диплома од завршено учителско училиште имаат предимство во назначувањето за преподаватели.

#### Член 57

Сите овие секции се под контрола на оваа институција и се наполно одговорни за нивната активност пред црквениот Управен одбор.

Ни едно решение или гласање на споменатите секции не е полно в важно и црквено правно, без одобрение на црквената Управа.

#### Член 58

Приходите од црквените секции можат да бидат ползвани само за црквени цели, како и за цели полезни за дотичната секција а во склад со црквените правила.

#### Член 59a

Секоја жена е автоматски член на Женската секција, ако мажот нејзин е редовен член на оваа црква и ако ги исполнува своите обврски према секцијата. Членарината за оваа секција може да биде платена и преку црквената благајна во името на Женската секција.

#### Член 59b

Во почетокот на јануари од секија година, сите црквени групи или секции се должни да донесат годишен финансова извештај. Сите фондови тогаш се автоматски

#### ARTICLE 55

In the Sunday School is taught Divine Law, Macedonian and English languages and music.

#### ARTICLE 56

Teachers for Sunday School are appointed by a decree of the Administrative Council of the church, without regard to whether they are members or not of it. Teachers with graduating diplomas from a Teachers' College have preference in the appointment as teachers.

#### ARTICLE 57

All these Sections are under the control of this Institution, and are fully answerable for their activities to the Administrative Council. No decision or election of the said Sections is valid and ecclesiastically legal without the approval of the Administrative Council.

#### ARTICLE 58

The revenue from the church's Sections may be used only for the church purposes, as well as for purposes beneficial to the Sections themselves, in conformity with the church's rules.

#### ARTICLE 59a

Every woman is automatically a member of the Ladies' Section, if her husband is a regular member of this church, and if she fulfills all her obligations towards the Section. The membership dues for this Section may also be paid through the church's treasury on behalf of the Ladies' Auxiliary.

#### ARTICLE 59b

By the first of January of each and every year all church groups or sects are required to furnish an annual financial statement; all funds are then automatically transferred to the main

пренесени на главната црквена сметка, со оставање најмногу 300.00 долари за новата буџетска година.

#### СУД НА ЧЕСТА (Советодавен одбор)

##### Член 60

Црковната управа избира три членови за Судот на честа со задачи и цели:

- Да посредува во спорови, предизвикани од несогласија.
- Да врши усогласувања меѓу црковните секции и групи.
- Да донесува одлуки и да дава предлози до црковната управа.

##### Член 61

Овие црковни правила ќе бидат полноважни само со одобрение на Светиот архиерейски синод на Македонската митрополија во Скопје.

##### Член 62

Измена и дополнувања на овие правила можат да се направат ако истите се во духот на Уставот на Македонската православна црква и се за доброто на оваа црква. За таква цел треба да се свика редовно или вонредно собрание со писмена покана и даден дневен ред до сите редовни членови на црквата, најмалку 21 ден порано. Собранието се свикува исклучиво со цел за дополнување или за измена на правилата.

##### Член 63

За тоа што не е предвидено или не е објаснето во овие правила, да се бара објаснување во Уставот на Македонската православна црква.

church account with a balance of a maximum of \$ 300. <sup>as</sup> allowed for the new year.

#### TRIBUNAL OF HONOUR (Advisory Committee)

##### ARTICLE 60

The church Administrative Council elects three members as an Advisory Committee with the following tasks:

- To mediate in disputes provoked by disagreement.
- To act as mitigator among the church's Sections and groups.
- To submit solutions and to bring proposals to the church Administrative Council.

##### ARTICLE 61

These by – laws shall be effective only with the approval of the Holy Episcopal Synod of the Macedonian Orthodox Church in Skopje

##### ARTICLE 62

Amendments and additions to these by – laws may be made if they are within the spirit of the constitution of the Macedonian Orthodox Church, and are for the good of this church. For this purpose there shall be convened a Regular or Special General Meeting, by a notice in writing with stated agenda to all regular members of the church, at least 21 days earlier. The meeting is called exclusively for the purpose of addition or amendment of the by – laws.

##### ARTICLE 63

The Statutes of the Macedonian Orthodox Church may be consulted for explanation for anything not provided or explained in these by – laws.

#### Член 64

Секој член на овој Правилник ќе биде променет или анулиран, доколку е во спротивност на општонародните закони на Канада, т.е. спротивен на градскиот, провинцијскиот и на федералниот закон на Канада.

Овие правила се примени на Годишното собрание, одржано на 27 март 1966 година во Торонто - Канада.

Овој правилник е одобрен од Светиот архиерејски синод на Македонската православна црква со Одлука Син. бр. 23 од 1966 година.

\*\*\*

Со Одлука Син. бр. 23/66 год. Светиот архиерејски синод на Македонската православна црква го одобрува Правилникот на Македонската православна црква "Св. Климент Охридски", во Торонто - Канада.

Претседател на Свети Архиерејски синод

Архиепископ Охридски и Скопски и Митрополит Македонски ДОСИТЕЈ

#### ARTICLE 64

Any Article of these by – laws will be amended or repealed in as much as it may be in contravention of the general national laws of Canada, ie; in contravention of City, Provincial or Federal laws od Canada.

These by – laws have been adopted by the majority of a General Meeting held od the 27 th day of March, 1966.

These by-laws have been approved by the Holy Episcopal Synod of the Macedonian Orthodox Church by the Decision number 23/66

\*\*\*

By the Decision number 23/66, the Holy Episcopal Synod of the Macedonian Orthodox Church approves these By-laws of the Macedonian Orthodox Church "St. Clement of Ohrid" in Toronto, Canada

President of the Holy Episcopal Synod

Archbishop of Ohrid and Skopje and Mitropolit of Macedonia DOSITEJ



# IN HONOUR OF ST. CLEMENT OF OHRID

## SUMMARY

The monograph "Macedonian Exaltation" ("Makedonski voznes") is just one part of the historical development, achievement and life-pulse of the St. Clement of Ohrid Macedonian Orthodox Church in Toronto, and is being printed in honour of the 30th anniversary of its active existence as an important centre of ecclesiastical and national life, an anniversary which is being celebrated throughout year. The appearance of this book crowns the many and significant activities that have taken place in the course of those thirty successful years. It also includes autobiographical sketches of the people who have guided the church: the church authorities, the presidents of the boards, the clergy, the presidents of the women's group, the societies, the church choir, the school and the pensioners' and other groups under the aegis of the church. It is their efforts that have sustained the church in its growth as a monument of which not only the Macedonian community but also Canadian society is proud.

This all-round development of the St. Clement of Ohrid Macedonian Orthodox Church not only confirms the willingness of the Macedonians to form an indissoluble bond with the growth and lifestyle of the people of Canada but at the same time to remain close to the sovereign and independent Republic of Macedonia. It also demonstrates their desire not to forget their ancestral roots, but rather use them as a bridge between the peoples of the two countries - Canada and Macedonia.

The efforts and struggle of the Macedonian immigrants, regardless of which part of Macedonia they originate from, for the promotion of their national identity and the land of their ancestors - Macedonia - are also presented here.

The Macedonian immigrants take advantage of every opportunity to emphasise their Macedonian identity, expressing it through their rich

ecclesiastical and national as well as cultural, educational and spiritual history. This has been made possible with the reinstatement of the Ohrid Archbishopric as a part of the Macedonian Orthodox Church, which marks the beginning of the creation of authentic Macedonian organizations, cultural and artistic, societies, ancillary Macedonian education, literary, sports and other leisure societies and also the publication of Macedonian magazines, newspapers and newsletters, the introduction of Macedonian radio and TV programmes and the formation of other associations where the Macedonian community can gather.

Interviews, letters, documents and other material have been used in the preparation of "Macedonian Exaltation", together with articles from newspapers, journals and other publications. Most significant, however, have been the information, photographs, documents and other written material contributed by the boards of the Church of St. Clement of Ohrid, the president of which is Mr. Nikola Stojanovski, who launched the idea of the publication of this book, as well as other members of the governing bodies of the church, especially the women's group and other worthy people in Toronto, for whose assistance the authors would like to express their profound respect and gratitude. The authors would also like to thank the members, of the governing bodies of the church for the year 1993/94 for their understanding and their financial assistance in the publication of this monograph, as well as many other well-wishers and friends of the Macedonians in Toronto.

It is impossible to mention all the worthy and respected patriots, believers and activists who have contributed so much to each and every activity in the life of the Church of St. Clement of Ohrid. The authors hope they will understand and forgive them for having mentioned only the governing bodies of the church and the boards of societies and associations functioning under its aegis. However, it is obvious that the work, activities and achievements would have been impossible without the Macedonian community in Toronto and further afield, whose whole-hearted support has contributed so much to the well-being of the Macedonians in Canada and the land of their ancestors, Macedonia.

This monograph does not claim to be exhaustive but rather it elaborates certain issues concerning the importance of the St. Clement of Ohrid Macedonian Orthodox Church. Therefore any well-intentioned suggestions from readers would be gratefully received in order to complete a true picture of the historical development of this, the first Macedonian Orthodox church in Canada.

The authors



Славе Николовски – Катин е роден 1941 година во Долна Преспа. Основно образование го стекнува во Љубојно, а средно техничко и филолошки факултет во Скопје. Сега е заменик претседател на Комисијата за односи со верските заедници на Република Македонија. Автор е на овие изданија: "Англиско-македонски лингво-лекцијон", "Македонски холокаст", "Македонските православни црковни општини во Австралија, Канада и САД", "Во Австралија како дома", "Македонскиот иселенички печат", "Печалбарски копнеж", "Англиско-македонски биотехнички речник" и "Во чест на светите Кирил и Методиј".

Од англиски на македонски го преведе историскиот роман "Александар Македонски", а од македонски на англиски ги превел книгите: "Развојот и исхраната на младите циприниди од Охридското Езеро", "Монографија за селото Неволјани – Леринско", "Странците за Македонија и Македонците" и други.

Добитник е на бројни признанија и награди, меѓу кои, наградата "Крсте Мисирков" на Здружението на новинарите на Македонија од Областа на новинарството.

Фиданка Танаскова, е родена 1946 година во Прилепскиот крај и веќе 25 години професионално се занимава со новинарство. Најпрво работи во весникот "Студентски збор" а потоа, еве, до денешни дни во Редакцијата "Нова Македонија". Нејзина редакциска специјалност е проблематиката на Македонците во светот, значи на македонските иселеници, за што објави повеќе фельтони и многу други прилози од Австралија, Америка и Кадада.

За дел страници и личности од поблиското македонско историско минато таа исто така реализира неколку историско-публицистички трудови. Особено силен одзив во јавноста предизвика нејзиниот фельтон и книгата за првиот претседател на слободната македонска држава осуден на нотиран процес „Методија Андонов Ченто, како и за еден од најактивните членови на АСНОМ и прв министер за судство Петре Пирузе Мајски.

Танаскова е добитник на годишната награда на Редакцијата "Нова Македонија", на Здружението на новинарите на Македонија, како и на највисоката републичка награда за публицистика.



"ЈАС ГО РАЗБИРАМ СВЕТОТ  
КАКО ПОЛЕ ЗА КУЛТУРНО  
НАТПРЕВАРУВАЊЕ МЕГУ  
НАРОДИТЕ"

2083